Arkadi & Boris Strugațki

Poveste despre Troica

FICȚIUNE FĂRĂ FRONTIERE

PARALELA 45

Arkadi & Boris Strugaţki

POVESTE DESPRE TROICA

Traducere din limba rusă
de Valerian STOICESCU

Istorie despre lupta neîmpăcată pentru ridicarea disciplinei în muncă, împotriva birocraţiei, pentru un nivel înalt de moralitate, împotriva depersonalizării, pentru o critică şi autocritică sănătoasă, pentru responsabilitatea personală a fiecăruia, pentru întreţinerea exemplară a dărilor de seamă şi împotriva subestimării forţelor proprii.

Of, pasăre troica, cine te-a inventat?

(N. Gogol)

Prolog

Această istorie a început în toiul unei zile de lucru, pe când transpiram scriind o nouă reclamaţie pe adresa uzinei de magitehnică din Kitejgrad şi când la mine în cabinet a apărut prietenul meu, Edik Amperian. Ca orice om politicos şi binecrescut, nu a apărut cu neobrăzare direct pe scaunul şchiop oferit vizitatorilor, nu a pătruns cu impertinenţă prin perete şi nici nu a zburat prin oberlihtul deschis, sub forma unei pietre de pavaj propulsate de o catapultă. În cele mai multe cazuri, prietenii mei erau grăbiţi, niciodată nu le ajungea timpul, mereu întârziau undeva şi deci răsăreau, năvăleau sau pătrundeau absolut degajaţi, neglijând comunicaţiile obişnuite. Edik nu era aşa. A intrat modest prin uşă. Chiar a bătut înainte, dar n-am avut timp să-i mai răspund.

Se opri în faţa mea, dădu bineţe şi întrebă:

— Îţi mai trebuie Cutia Neagră?

— Cutie? am mormăit, nereuşind să mă dezlipesc de reclamaţie. Păi, ce să zic?... În fond, despre ce cutie e vorba?

— Am impresia că te deranjez, începu prudent Edik. Scuză-mă, dar m-a trimis şefu'... Problema este că peste aproximativ o oră va avea loc prima lansare a unui lift, pe un nou sistem, dincolo de limita etajului treisprezece. Şeful ne propune să profităm de ocazie.

Creierul meu încă mai era învăluit în aburii veninoşi ai terminologiei specifice reclamaţiilor şi atunci am răspuns tâmpeşte:

— Acest lift trebuia trimis pe adresa noastră încă din etajul treisprezece, anul curent...

Apoi însă, primii zeci de biţi din informaţia lui Edik ajunseră la substanţa mea cenuşie. Am pus deoparte stiloul şi l-am rugat să repete. Edik repetă răbdător...

— Serios? am întrebat cu răsuflarea întretăiată.

— Absolut, răspunse Edik.

— Să mergem, am spus şi am scos din birou mapa cu copiile cererilor mele.

— Unde?

— Cum unde? La etajul şaptezeci şi şase!

— Nu aşa, dintr-o dată, clătină Edik din cap. Mai întâi trebuie să mergem la şefu'

— De ce?

— El ne-a rugat să venim. E o întreagă poveste cu acest etaj şaptezeci şi şase. Şefu' vrea să ne dea nişte sfaturi...

Am dat din umeri, dar nu l-am contrazis. Am pus haina pe mine, am scos din mapă cererea pentru Cutia Neagră şi am pornit spre şeful lui Edik, Feodor Simeonovici Kivrin, şeful Secţiei Fericirea Liniară.

Pe palierul etajului unu, lângă grilajul ce proteja puţul liftului, atmosfera se însufleţise în mod neobişnuit. Uşa grilajului era deschisă larg, la fel şi cea a cabinei, erau aprinse o mulţime de becuri, oglinzile scăpărau, iar suprafeţele lăcuite aruncau reflexe palide. Sub un panou vechi, deja decolorat, pe care scria „De sărbători vom pune liftul în funcţiune!" se îngrămădeau curioşii şi cei dornici de a face o plimbare cu liftul. Toţi îl ascultau respectuoşi pe directorul adjunct cu probleme de administraţie, Modest Matveevici Kamnoedov, care tocmai rostea o cuvântare în faţa instalatorilor de la Serviciul de control cazane din Soloveţ.

— ... Trebuie să încetăm cu toate astea, propunea Modest Matveevici. Ăsta-i un lift, nu nişte spectroscoape microscoape. Liftul este un mijloc puternic de deplasare, una la mână. De asemenea, un mijloc de transport. Liftul trebuie să fie ca o basculantă: a sosit, a descărcat şi înapoi. Asta, în primul rând. Administraţia ştie mai de mult că mulţi dintre tovarăşii savanţi, printre care şi unii academicieni, nu ştiu să exploateze liftul. Ne luptăm cu aceste probleme şi vom înceta cu toate astea. Se va da un examen pentru obţinerea dreptului de a conduce liftul, în pofida meritelor din trecut... instituirea titlului de fruntaş în conducerea liftului... şi aşa mai departe. Asta, în al doilea rând. Dar şi instalatorii trebuie să asigure din partea lor o funcţionalitate neîntreruptă. Nu avem nevoie, mă-nţelegeţi, de invocarea unor împrejurări obiective. Lozinca noastră să fie: „Liftul pentru toţi". Fără a ţine cont de persoane. Liftul trebuie să reziste chiar dacă în cabină se nimereşte şi cel mai neînvăţat dintre academicieni...

Ne-am strecurat prin mulţime şi ne-am continuat drumul. Atmosfera solemnă a acestui miting improvizat a lăsat asupra mea o puternică impresie. Se părea că astăzi, în sfârşit, liftul va

merge cu adevărat, poate chiar o zi întreagă. Era ceva remarcabil.

Liftul reprezentase dintotdeauna „călcâiul lui Ahile” al Institutului nostru şi cel personal al lui Modest Matveevici. De fapt, liftul nu avea nimic deosebit. Era un lift ca toate lifturile, cu plusurile şi minusurile lui. Aşa cum îi stă bine oricărui lift serios, acesta căuta permanent să se oprească între etaje, era veşnic ocupat, mereu i se ardeau becurile, cerea o comportare ireproşabilă cu uşile şi, o dată intrat în cabină, niciodată nu puteai fi sigur unde şi când vei reuşi să ieşi din el. Liftul nostru mai prezenta însă o trăsătură inconfundabilă. Nu suporta să urce mai sus de etajul doisprezece. Totuşi, istoria Institutului cunoştea bineînţeles şi cazuri când unii mai îndemânatici izbuteau să ţină-n frâu mecanismul nărăvaş, pentru ca, dându-i pinteni, să se ridice la înălţimi absolut fantastice. Pentru omul de rând însă, colosul fără de sfârşit care era Institutul rămânea o pată albă, compactă, dincolo de etajul doisprezece. Despre aceste teritorii, rupte aproape în totalitate de lumea şi influenţa administrativă, umblau tot felul de zvonuri, deseori contradictorii. Se spunea, de exemplu, că la etajul o sută douăzeci şi patru ar exista o ieşire într-un spaţiu vecin, cu alte proprietăţi fizice, că la etajul două sute treisprezece ar sălăşlui, chipurile, un misterios trib de alchimişti, urmaşi ai faimoasei „Uniuni a celor Nouă” instituite de învăţatul rege indian Asoka, iar că la etajul o mie şaptesprezece trăiesc şi acum, lipsiţi de griji, lângă Marea Albastră, moşul cu baba şi cu puii de aur ai Peştişorului de Aur.

Pe mine personal, ca şi pe Edik de altfel, mă interesa mai mult decât orice etajul şaptezeci şi şase. Acolo, conform inventarului, se păstra Cutia Neagră Ideală, necesară Centrului de Calcul. Tot acolo locuia şi un păduche vorbitor, care de mult ar fi fost extrem de necesar Secţiei Fericirea Liniară. Din câte ştiam noi, la etajul şaptezeci şi şase era plasat ceva asemănător unui depozit de evenimente deficitare ale naturii şi societăţii şi mulţi dintre colaboratorii noştri visau să ajungă acolo pentru a şi înfunda mâinile lor prădalnice în această comoară. Feodor Simeonovici, de exemplu, visa la hectare întregi de Sol Granulat pentru Optimism, care, chipurile, ar exista acolo. Băieţii din Secţia Meteorologia Socială tânjeau măcar după un Cizmar Rece calificat, iar acolo se părea că erau chiar trei, toţi cu o temperatură efectivă apropiată de zero absolut. Cristobal

Jozevici Junta, şeful Secţiei Sensul Vieţii şi doctor în cele mai neaşteptate ştiinţe, ardea de dorinţa să prindă la acest etaj şaptezeci şi şase exemplarul unic al aşa numitului Vis Pământean Fără Aripi pentru a-l împăia. În ultimul sfert de veac, Junta a încercat de şase ori să pătrundă până la etajul şaptezeci şi şase, fără a ţine seama de nimic, prin planşee, folosindu-şi capacitatea excepţională de translocaţie verticală, dar nici el nu a reuşit; toate etajele superioare celui de al doisprezecelea, în conformitate cu planul ingenios al străvechilor arhitecţi, erau blocate ermetic pentru toate tipurile de translocaţie. Aşa că lansarea cu succes a liftului ar fi însemnat o nouă etapă în viaţa colectivului nostru.

Ne-am oprit lângă cabinetul lui Feodor Simeonovici, iar bătrânul spiriduş Tihon, curăţel şi simpatic, ne deschise binevoitor uşa. Intrarăm.

Feodor Simeonovici nu era singur. Lângă biroul lui mare stătea, tolănit într-un fotoliu confortabil, măsliniul Cristobal Junta care pufăia nepăsător dintr-o havană aromată. Cu degetele mari petrecute după bretelele lui colorate, Feodor Simeonovici umbla prin cabinet, uitându-se în jos şi străduindu-se să păşească pe marginea covorului de Samaha[1]. Pe birou, în vase de cristal, erau frumos aranjate fructe specifice raiului: merele mari şi rumene ale Cunoaşterii Răului şi merele Cunoaşterii Binelui, având un aspect total necomestibil şi cu toate astea întotdeauna viermănoase. Vasul de cristal de lângă cotul lui Cristobal Jozevici era plin de cotoare şi mucuri.

Văzându-ne, Feodor Simeonovici se opri.

— Uite-i şi pe ei, rosti el fără zâmbetul obişnuit. Vă-vă rog, luaţi loc. Ti-timpul costă bani. Kamnoedov ă-ăsta e palavragiu, dar cu-curând va termina. C-cristo, expune tu situaţia, mie întotdeauna îmi iese prost.

Ne-am aşezat. Cristobal Jozevici, mijindu-şi ochiul drept din cauza fumului, ne privi evaluator.

— Fie, o voi expune, i se adresă lui Feodor Simeonovici. Tinerii mei, situaţia este de asemenea natură că primii care ar fi trebuit să meargă la etajul şaptezeci şi şase eram noi, oameni cu experienţă şi îndemânatici. Din păcate, în opinia administraţiei suntem prea bătrâni şi prea respectaţi pentru a participa la prima lansare de cercetare. De aceea, veţi merge voi şi vă previn

[1] Oraş în Adzerbaidjan (n.t.).

de la început că asta nu e o simplă plimbare, ci o cercetare, poate chiar o cercetare beligerantă. Trebuie să aveţi stăpânire de sine, curaj şi să daţi dovadă de multă prudenţă. Eu, personal, nu vă văd cu aceste calităţi, dar sunt gata să cedez în faţa recomandărilor făcute de Feodor Simeonovici. În orice caz, trebuie să ştiţi că, de fapt, veţi acţiona pe teritoriul unui duşman, al unui duşman crud, nemilos, care nu se va da înapoi de la nimic.

În urma acestei introduceri mi se făcu pielea ca de găină, dar Cristobal Junta deja începuse să expună situaţia.

Lucrurile se prezentau astfel. La etajul şaptezeci şi şase era amplasat străvechiul oraş Tmuscorpion, care fusese cotropit şi luat drept trofeu de către Oleg Profetul. Oraşul Tmuscorpion fusese de când lumea centrul fenomenelor ciudate şi arena unor evenimente stranii. De ce se întâmpla întocmai aşa, nu se ştia, cert era că tot ceea ce nu putea fi explicat raţional la fiecare etapă a progresului ştiinţific, tehnic şi social ajungea acolo pentru păstrare în aşteptarea unor vremuri mai bune. Aşa se face că încă de pe vremea lui Petru cel Mare, în acelaşi timp cu înfiinţarea la Sankt-Petersburg a faimoasei Kunstcamera şi ca o imitaţie a ei, administraţia soloveţiană de atunci, prin persoana bombardierului porucic Ptaha şi împreună cu jumătate din compania lui de grenadieri, a instituit în Tmuscorpion „Maiestatea Sa Imperială Preafermecătoarea şi Preauimitoarea Kunstcamera cu o închisoare şi două băi”. În acele timpuri, etajul şaptezeci şi şase era etajul doi, despre lifturi nimeni nici nu auzise măcar, iar în „M.S.I. Kunstcamera” ajungeai mai uşor decât la baie. Cu timpul, pe măsură ce Clădirea Ştiinţei creştea, pătrunderea în Kunstcameră a devenit tot mai grea şi s-a blocat aproape total o dată cu apariţia liftului. Între timp, Kunstcamera luă proporţii, îmbogăţindu-se cu noi exponate, deveni în perioada Ecaterinei a III-a „Muzeul Imperial de Zoologie şi Alte Minuni ale Naturii”, se transformă în timpul lui Alexandru II în „Rezervaţia Imperială din Rusia a Fenomenelor Magice, Spiritiste şi Oculte” şi ajunse, în sfârşit, Colonie de Stat a Fenomenelor Inexplicabile pe lângă CANCI al Academiei de Ştiinţe. Consecinţele distrugătoare ale inventării liftului au împiedicat utilizarea acestei comori în scopuri ştiinţifice. Corespondenţa de serviciu cu administraţia de acolo se purta extrem de anevoios şi avea inevitabil un caracter de lungă durată: cablurile cu corespondenţă, coborâte de sus, se rupeau

sub greutatea proprie, porumbeii-voiajori refuzau să zboare atât de sus, comunicarea prin radio era nesigură datorită tehnicii tmuscorpionice înapoiate, iar folosirea mijloacelor aeriene nu ducea decât la un consum inutil al rezervelor deficitare de heliu… De altfel, totul nu era altceva decât istorie.

În urmă cu aproximativ douăzeci de ani, liftul nărăvaş a aruncat la etajul şaptezeci şi şase o comisie de inspectori ai comitetului orăşenesc administrativ din Soloveţ, care doriseră să efectueze o simplă verificare a canalizării înfundate din laboratoarele profesorului Vîbegallo, la etajul patru. Ce s-a întâmplat cu adevărat a rămas un mister. Colaboratorul lui Vîbegallo, aflat pe palier în aşteptarea comisiei, a povestit cum liftul, cu un vuiet teribil, a ţâşnit în sus prin puţ, iar prin uşa de sticlă a liftului au apărut, ca o străfulgerare, nişte feţe schimonosite, după care terifianta imagine a dispărut. Exact peste o oră, cabina liftului a fost găsită la etajul doisprezece, înspumată, cu sufletul la gură şi încă tremurând de oboseală. Comisia nu se mai găsea în cabină, iar pe unul dintre pereţi era lipită cu pelicanol o însemnare scrisă pe spatele „Actului referitor la situaţia nesatisfăcătoare”. În notiţă era consemnat: „Ies pentru cercetări. Văd o piatră ciudată. Tovarăşului Farfurkis i s-a aplicat un avertisment pentru că a plecat în tufişuri. Preşedintele comisiei, L. Vuniukov”.

Mult timp după aceea, nimeni nu a ştiut de fapt unde au părăsit cabina L. Vuniukov împreună cu subalternii lui. A sosit şi miliţia, au fost multe belele. Apoi, după o lună, au fost găsite pe acoperişul cabinei două plicuri adresate Şefului comitetului orăşenesc administrativ. Într-unul se afla un teanc de dispoziţii scrise pe foiţe de ţigară, prin care se dădeau avertismente când tovarăşului Farfurkis, când tovarăşului Hlebovvodov”, în majoritatea cazurilor pentru individualism şi pentru nu se ştie care „zuboism”. În al doilea plic se găseau rapoartele întocmite în urma controlului efectuat asupra stării canalizării din Tmuscorpion (starea era apreciată ca fiind necorespunzătoare) şi cereri pe adresa contabilităţii în vederea stabilirii unei diurne suplimentare pentru cei ce lucrează la înălţimi mari.

Apoi corespondenţa trimisă de sus a început să vină destul de regulat. La început ea a fost constituită din procesele verbale ale şedinţelor comisiei de inspecţie din partea comitetului orăşenesc administrativ, apoi din procesele verbale ale şedinţelor comisiei de inspecţie şi nimic mai mult, apoi din cele ale comisiei speciale

de anchetare a situaţiei şi, dintr-o dată, ale Troicii Provizorii de anchetare a activităţii administratorului Coloniei de Fenomene Inexplicabile, tov. Zubo. În sfârşit, după trei rapoarte consecutive referitoare la „neglijenţe criminale”, L. Vuniukov a semnat numai în calitate de preşedinte al Troicii pentru Raţionalizarea şi Utilizarea Fenomenelor Inexplicabile (TRUFI). De sus au încetat să mai sosească procesele verbale, în schimb au fost trimise circulare şi hotărâri. Aceste hârtii erau înfiorătoare atât din punct de vedere al formei, cât şi al conţinutului. Ele constituiau o mărturie incontestabilă a faptului că fosta comisie a comitetului orăşenesc administrativ uzurpase puterea în Tmuscorpion şi că era incapabilă să utilizeze raţional această putere.

— Principalul pericol, continuă cu o voce gravă Cristobal Jozevici, în timp ce trăgea din trabucul stins, este că la dispoziţia acestor escroci se află bine cunoscutul Mare Sigiliu Rotund. Sper că înţelegeţi ce înseamnă asta...

— Înţeleg, şopti Edik. Nu putem da cu toporul... Faţa lui senină se înnegură. Dar dacă vom folosi remoralizatorul?

Cristobal Jozevici schimbă priviri cu Feodor Simeonovici.

— Desigur, puteţi încerca, spuse dând din umeri. Mi-e teamă însă că evenimentele au ajuns mult prea departe...

— N-nu, de ce? îl contrazise Feodor Simeonovici. Folosiţi-l, fo-folosiţi-l, Edik. Doar n-o să folosim pu-puşti automate... Apropo, a-acolo la ei se află şi Vî-Vîbegallo...

— Cum aşa? ne-am mirat.

A reieşit că acum trei luni venise de sus o cerere de ocupare a unui post de consultant ştiinţific, căruia ar fi urmat să i se acorde o retribuţie fantastică. Toţi au pus la îndoială această retribuţie şi cel mai neîncrezător a fost profesorul Vîbegallo, care în acea perioadă tocmai termina o lucrare de mare anvergură privind creşterea prin reeducare a râmelor ce se vor agăţa singure în cârligele pescăreşti. Vîbegallo şi a făcut publică în cadrul consiliului ştiinţific neîncrederea lui şi în aceeaşi seară a fugit, abandonând totul. Mulţi l-au văzut pe profesor cum, ţinându-şi geanta între dinţi, se căţăra pe peretele interior al puţului şi cum ieşea din cinci în cinci etaje să-şi împrospăteze forţele la bufet. După o săptămână a fost expediat de sus un ordin de încadrare a profesorului Vîbegallo A.A. pe postul de consultant ştiinţific la TRUFI cu salariul promis şi cu sporuri pentru cunoaşterea limbilor străine.

— Mulţumesc, spuse politicos Edik. Asta e o informaţie valoroasă. Deci plecăm, nu?

— Mergeţi, mergeţi, d-dragii mei, spuse Feodor Simeonovici emoţionat. Se uită în cristalul magic şi continuă: Da, e timpul. Kamnoedov se a-apropie de s-sfârşit. Şi fiţi mai a-atenţi acolo... Ce fu-fundătură, ceva de groază!...

— Şi fără emoţii, ne aminti insistent Cristobal Jozevici. Dacă nu vă dau păduchii şi cutiile voastre, nu-i nimic. Voi sunteţi cercetaşi. Cu ajutorul vostru vom instala o legătură telepatică unilaterală. Vom urmări fiecare pas al vostru. Sarcina principală este să culegeţi informaţii.

— E limpede, spuse Edik.

Cristobal Jozevici ne privi din nou evaluator.

— Ar fi fost bine să fie şi Modest cu ei, mormăi el. Cui pe cui... Dădu din mână a lehamite. În fine, duceţi-vă. *Buenaventura.*

Am ieşit şi Edik îmi spuse că acum trebuie să mergem la el în laborator pentru remoralizator. În ultima vreme era tot mai pasionat de practicarea remoralizării. În laboratorul lui era amplasat în nouă dulapuri agregatul experimental al cărui principiu de funcţionare se reducea la faptul că bunătatea, înţelepciunea şi eternitatea erau scoase la suprafaţă şi direcţionate în afară prin iradierea reflexelor primitive. Cu ajutorul acestui remoralizator experimental, Edik reuşise să salveze un filatelist înrăit şi să-l readucă în sânul familiei, să aducă în limitele normale un vechi calomniator şi să vindece doi suporteri ai hocheiului care „săriseră de pe fix”. Acum trata bădărănia prietenului nostru mai mare, Vitka Korneev, deocamdată fără succes.

— Cum o să cărăm toate astea? am întrebat, privind înspăimântat dulapurile.

Edik mă linişti însă. Se părea că varianta portativă era aproape gata, mai puţin puternică, dar suficientă pentru cerinţele noastre, aşa cum spera el. „Mai lipesc eu ceva pe acolo şi-l pun la punct”, a spus, strecurând în buzunar o cutiuţă metalică plată.

Când am revenit pe palier, Modest Matveevici tocmai îşi încheia cuvântarea.

— ... Şi cu asta trebuie să încetăm, susţinea cu o voce puţin răguşită. Pentru că, în primul rând, liftul păstrează sănătatea noastră. Asta-i una. El va economisi şi timpul de lucru. Liftul

costă bani şi noi vom interzice în modul cel mai categoric fumatul în cabină… Care sunt voluntarii de aici? întrebă pe neaşteptate, întorcându-se spre mulţime.

Câţiva răspunseră imediat, dar Modest Matveevici respinse pe loc aceşti candidaţi. „Sunteţi încă prea tineri ca să umblaţi în lifturi, spuse. Ăsta nu-i un spectroscop.” Ne-am făcut loc în tăcere spre primele rânduri.

— Noi vrem la şaptezeci şi şase, spuse încet Edik.

Se lăsă o tăcere plină de respect. Modest Matveevici ne privi cu mare îndoială din cap până-n picioare.

— Cam slăbuţi, mormăi gânditor. Prea cruzi, deocamdată… Fumaţi?

— Nu, răspunse Edik.

— Rareori, am spus.

Din mulţime sări spiriduşul Tihon şi îi şopti ceva la ureche lui Modest Matveevici, care îşi strânse buzele imediat şi se bosumflă.

— Asta încă mai verificăm, spuse şi îşi scoase din buzunar carneţelul. Pentru ce mergeţi, Amperian? întrebă nemulţumit.

— Pentru Păduchele Vorbitor, răspunse Edik.

— Şi dumneata, Privalov?

— Pentru Cutia Neagră.

— Hm… Modest Matveevici răsfoi carneţelul. Într-adevăr… există… aş-ş-aa… Colonia Fenomenelor Inexplicabile… Arătaţi-mi cererile.

Le-am arătat.

— Păi, atunci, mergeţi… Nu sunteţi nici primii, nici ultimii…

Ne salută milităreşte. Se porni o muzică tristă… Mulţimea începu să se agite. Am intrat amândoi în cabină. Eram trist, îmi era frică şi mi-am amintit că nu îmi luasem rămas bun de la Stellocika. „Îi vor termina acolo, explica cuiva Modest Matveevici. Păcat… Băieţi buni… Amperian deja nici nu mai fumează, nu mai trage la măsea…” Uşa metalică a puţului se trânti cu zgomot. Edik, fără a mă privi, apăsă butonul etajului şaptezeci şi şase. Uşa cabinei se închise automat şi se aprinse inscripţia: „Nu fumaţi! Prindeţi-vă centurile!” Am pornit.

La început cabina porni leneş, într-un trap ca vai de lume. Se simţea că nu are chef de nimic. Coridoarele bine cunoscute se perindau încet în jos, laolaltă cu chipurile triste ale prietenilor şi cu lozinci improvizate de genul „Bravo!” şi „Nu vă vom uita!” La etajul doisprezece fluturară pentru ultima oară batiste şi cabina

intră în regiunile neexplorate. Apăreau şi dispăreau spaţii pustii, nelocuite la prima vedere, zdruncinăturile deveniră tot mai rare şi mai slabe şi cabina părea că doarme în mers. La etajul şaisprezece se opri complet. Abia am avut timp să schimbăm două vorbe cu nişte oameni înarmaţi, care până la urmă s-au dovedit a fi lucrători din Secţia Comorilor Fermecate, că imediat cabina se cabră şi cu un nechezat metalic se năpusti într-un galop nebun spre zenit. Beculeţele licăreau, cuplajele clănţăneau. O suprasarcină cumplită ne îndesă în podea. Pentru a ne menţine pe picioare, ne-am susţinut reciproc. În oglinzi se reflectau feţele noastre transpirate de atâta încordare şi deja ne pregătiserăm pentru mai rău, când galopul se transformă brusc într-un trap mărunt, forţa greutăţii scăzu până la 1,5 g şi atunci am răsuflat uşuraţi. Tresărind din cauza splinei, cabina acostă lângă etajul cincizeci şi şapte şi se opri din nou. Uşa se dădu în lături, intră greoi un tip gras, între două vârste, cu un acordeon agăţat de umeri. Grăsanul ne aruncă în treacăt un „Salut tuturor!” şi apasă pe butonul etajului şaizeci şi trei. Când liftul porni, individul se propti de perete şi, dându-şi ochii peste cap, începu să cânte încetişor: „Cărămiduţele”[2]. „De jos?”, întrebă domol, fără a întoarce capul. „De jos”, am răspuns noi. „Kamnoedev mai lucrează?” „Lucrează.” „Transmiteţi-i salutări”, spuse necunoscutul şi nu ne mai băgă în seamă. Cabina urca încetişor, tresărind în ritmul „Cărămiduţelor”, iar eu împreună cu Edik, stânjeniţi, am început să studiem „Instrucţiunile de folosire” gravate pe o plăcuţă de cupru.

Am aflat astfel că este interzisă: adăpostirea în cabină a liliecilor, vampirilor şi a veveriţelor zburătoare; ieşirea prin pereţi, în caz de oprire a cabinei între etaje; transportarea în cabină a substanţelor inflamabile şi explozibile, precum şi a vaselor cu djinni şi a ifriţilor ce nu au botniţe refractare; folosirea liftului de către spiriduşi şi vârcolaci neînsoţiţi. De asemenea, se interziceau tuturor, fără excepţie, farsele, somnul în cabină şi săriturile. N-am reuşit să citim totul până la sfârşit. Cabina se opri, necunoscutul ieşi din cabină şi Edik apăsă din nou butonul etajului şaptezeci şi şase. În aceeaşi secundă, cabina ţâşni în sus atât de brusc, încât am văzut negru în faţa ochilor. Când am reuşit să-mi trag răsuflarea, cabina stătea nemişcată, cu uşile deschise. Eram la etajul şaptezeci şi şase.

[2] Cântec din „repertoriul” puşcăriaşilor (n.t.)

Uitându-ne unul la celălalt, am ieşit, ridicând cererile deasupra capului ca pe nişte steaguri albe, parlamentare. De fapt, nu ştiu la ce ne-am aşteptat. La ceva rău.

Nu s-a întâmplat nimic rău. Eram într-o sală rotundă, pustie şi foarte prăfuită, cu plafonul jos, de culoare gri. În mijlocul ei, parcă înrădăcinată în parchet, se înălţa o piatră albă, aidoma unui obstacol antitanc, iar în jurul ei erau răspândite oase vechi, îngălbenite. Totul era întunecos, mirosea a şoareci. Pe neaşteptate, uşa de la puţul liftului, aflată în spatele nostru, se închise singură cu un zdrăngănit, noi am tresărit, ne-am întors şi am reuşit să vedem doar licărul cabinei ce se prăbuşea. Un vuiet groaznic se rostogoli prin sală şi după un timp se aşternu tăcerea. Eram prinşi în capcană.

Mă încercă pe loc o dorinţă nebunească de a mă întoarce jos, dar expresia dezorientată a lui Edik îmi dădu puteri. Mi-am scos bărbia în faţă, mi-am pus mâinile la spate şi m-am îndreptat spre piatră, mergând drept şi păstrându-mi o înfăţişare sceptică şi independentă. Aşa cum m-am şi aşteptat, piatra părea a fi un indicator de drum, ca cele des întâlnite în poveşti. Inscripţia de pe ea arăta astfel:

§1 la stânga de mer
gi căpşorul ţi-l pier
zi §2 la dreapta de mergi
nicăieri nu te duci §3 la dreap
ta de mer S V U H

— Au distrus ultimul rând, explică Edik. Aha, uite, aici mai este ceva scris cu creionul... „Noi... aici... ne-am sfătuit cu poporul şi există... părerea că trebuie mers... drept înainte. Semnează: L. Vuniukov.”

Am privit drept înainte. Acum, când ochii mi se obişnuiseră cu lumina difuză apărută nu se ştie de unde, am văzut uşile. Erau trei la număr, dar uşile din partea stângă şi cea dreaptă erau bătute în scânduri. De la lift până la uşa din mijloc – o potecă prăfuită ce ocolea piatra.

— Nu-mi plac toate astea, am spus cu sinceritate. Nişte oase...

— Cred că oasele sunt de elefant, spuse Edik. Dar asta nu are nici o importanţă. Doar n-o să ne întoarcem.

— Poate lăsăm totuşi un bileţel în lift. Doar n-o să dispărem aşa, fără urmă.

— Saşa, spuse Edik, nu uita că ne aflăm într-o legătură telepatică. Nu e frumos. Vino-ţi în fire.

Mi-am revenit. Mi-am scos din nou bărbia înainte şi m-am îndreptat hotărât spre uşa din mijloc. Edik mergea alături de mine.

— Rubiconul traversat! am strigat şi am lovit uşa cu piciorul.

Efectul scontat nu se produse însă. Pe uşă era fixată o tăbliţă abia vizibilă pe care scria „Trageţi” şi Rubiconul a trebuit să fie traversat pentru a doua oară, de data asta fără gesturi gratuite şi prin învingerea înjositoare a unui arc puternic.

Dincolo de uşă se găsea un parc inundat de lumina soarelui. Am văzut alei acoperite cu nisip, tufişuri tunse şi avertismente de genul: „Nu umblaţi pe gazon” şi „Nu mâncaţi iarba”. Vizavi, pe o bancă din fontă cu spătarul spart, stătea un om ciudat, cu lornion. Citea ziarul în timp ce îşi mişca degetele lungi de la picioarele goale. Observându-ne, se intimidă în mod inexplicabil şi, fără să lase ziarul din mână, îşi scoase dibaci lornionul cu piciorul, şterse lentilele de pantaloni şi le puse la loc. Apoi lăsă ziarul deoparte şi se ridică. Era foarte înalt, extraordinar de păros, purta o vestă albă, curată, şi pantaloni albaştri din bumbac, susţinuţi de bretele. Lornionul aurit, aşezat la rădăcina nasului lat şi negru, îi dădea o înfăţişare de om străin. Avea ceva dintr-o caricatură cu iz politic, dintr-un ziar central. Îşi mişcă urechile mari şi ascuţite, făcu câţiva paşi în întâmpinarea noastră şi rosti cu o voce răguşită, dar plăcută:

— Bine aţi venit în Tmuscorpion şi daţi-mi voie să mă prezint. Feodor, omul zăpezilor.

Ne-am înclinat în tăcere.

— Sunteţi de jos? continuă. Slavă Domnului! Vă aştept de mai bine de un an, de atunci de când m-au raţionalizat. Haideţi, să ne aşezăm. Până va începe şedinţa de seară a Troicii mai avem aproximativ o oră. Aş fi vrut, dacă-mi permiteţi, să nu veniţi la această şedinţă total nepregătiţi. Bineînţeles, nu cunosc prea multe, dar permiteţi-mi să vă povestesc tot ce ştiu...

Dosarul nr. 42. Bătrânelul Edelweis

Am trecut pragul sălii de şedinţe exact la ora cinci. Eram instruiţi, pregătiţi pentru orice, şi ştiam la ce ne expuneam. În orice caz, aşa credeam. Recunosc că explicaţiile lui Fedea mă mai liniştiseră, în schimb Edik căzuse într-o stare de totală deprimare. Mă mira această stare, dar o puneam în totalitate pe seama faptului că Edik fusese întotdeauna omul ştiinţei pure, departe de hârtiile intrate şi ieşite, de perforatoare şi state de serviciu. Starea lui de deprimare trezea în mine, un om cu experienţă în acest domeniu, un sentiment de superioritate, mă simţeam „mai mare” şi eram gata să mă comport ca atare.

În sală nu se afla deocamdată decât un om, care, judecând după descrierile lui Fedea, nu putea fi decât administratorul Coloniei, tovarăşul Zubo. Stătea la o măsuţă, ţinea în faţă o mapă deschisă şi era agitat din cauza nerăbdării. Era slab şi semăna cu Stiggins, buzele i se mişcau neîntrerupt, iar ochii îi erau albi, ca la o statuie antică. La început nu ne-a observat şi atunci ne-am aşezat încetişor lângă un perete, sub o tăbliţă pe care scria „Reprezentanţi”.

Sala avea trei ferestre, lângă uşă era pusă o masă goală pentru demonstraţii, iar lângă peretele de vizavi se găsea o altă masă, imensă, acoperită cu o faţă de masă din postav verde. Într-un colţ se înălţa un fişet maroniu, de dimensiuni monstruoase, iar la poalele lui se cuibărise administratorul, la măsuţa lui încărcată cu dosare. În sală se mai găsea o măsuţă, deasupra căreia se putea observa o tăbliţă cu inscripţia „Consultant ştiinţific” şi o lozincă gigantică din pânză ce se întindea pe un perete şi jumătate: „Poporul nu are nevoie de senzaţii nesănătoase. Poporul are nevoie de senzaţii sănătoase”. L-am privit pe Edik cu coada ochiului. Privea lozinca fără a-şi dezlipi privirile de pe ea. Edik era terminat.

Administratorul tresări brusc, îşi roti nasul roşu prin sală şi observă prezenţa noastră.

— Străini! exclamă uimit şi-n acelaşi timp speriat.

Ne-am ridicat şi am făcut o plecăciune. Fără a ne scăpa din priviri, administratorul ieşi de la măsuţă, se furişă până ajunse

în faţa lui Edik şi îi întinse mâna. Edik, politicos, cu un zâmbet şovăielnic, îi strânse mâna, se prezentă, se dădu câţiva paşi înapoi şi se înclină din nou. Administratorul părea zguduit. Rămase câteva clipe în aceeaşi poziţie, apoi îşi duse palma la faţă şi o studie neîncrezător. Ceva nu era în regulă. Administratorul clipi repede, apoi, din ce în ce mai neliniştit, părând a căuta ceva căzut pe jos, începu să studieze duşumeaua. Atunci îmi căzu fisa.

— Documentele! am şoptit. Dă-i documentele!

Administratorul continua să se uite împrejur cu un zâmbet bolnăvicios. Edik îi strecură grăbit buletinul şi cererea. Administratorul se învioră şi mişcările lui deveniră din nou fireşti. Mai întâi mâncă din priviri cererea, apoi fotografiile de pe document, iar ca desert, pe Edik. Identitatea fotografiei cu originalul îl aduse într-o stare de extaz evidentă.

— Sunt foarte bucuros! exclamă. Numele meu este Zubo. Administrator. Sunt bucuros să vă salut. Faceţi-vă comod, tovarăşe Amperian, faceţi-vă comod, împreună vom mai avea de muncă şi iar muncă... Se opri brusc şi mă privi. Aveam deja pregătit buletinul şi cererea. Procedura mâncatului se derulă aidoma. Sunt foarte bucuros! exclamă administratorul cu aceleaşi intonaţii. Numele meu este Zubo. Administrator. Sunt bucuros să vă salut. Faceţi-vă comod, tovarăşe Privalov, faceţi-vă comod...

— Cum rămâne cu hotelul? am întrebat cu un aer preocupat. Credeam că alesesem tonul corect. Mă înşelasem. Întrebarea mea ocoli urechea administratorului. El studia deja cererile.

— Cutia Neagră Ideală... mormăi. Avem aşa ceva, încă nu l-am cercetat. În schimb, Păduchele Vorbitor este deja raţionalizat, tovarăşe Amperian... Nu ştiu, nu ştiu... cum o să privească toate astea Lavr Fedotovici. În locul dumneavoastră, aş fi mult mai precaut...

Pe neaşteptate amuţi, ciuli urechile şi o luă la trap spre locul lui. În anticameră se auziră paşi, voci, tusete, uşa se deschise larg, condusă de o mână autoritară şi în sală apăru Troica în componenţă completă: toţi patru.

Lavr Fedotovici Vuniukov corespundea pe deplin descrierii făcute: alb, îngrijit, semeţ, se îndrepta spre locul cuvenit preşedintelui, fără a privi pe cineva; se aşeză, trânti în faţa lui o geantă imensă, o deschise cu zgomot şi începu să înşire pe masa verde lucrurile necesare îndeplinirii cu succes a rolului de

preşedinte: un tampon de sugativă, birocratic, din piele de crocodil, o trusă de stilouri într-un toc de saftian, un pachet de ţigări „Herţegovina-Flor”, o brichetă reprezentând Arcul de Triumf şi un binoclu prismatic, de teatru.

Rudolph Arhipovici Hlebovvodov, galben şi uscat ca un gard din nuiele, se aşeză lângă Lavr Fedotovici şi începu imediat să-i şoptească ceva la ureche, rotindu-şi aiurea prin cameră ochii inflamaţi.

Farfurkis, roşcat şi afânat, nu se aşeză la masă. Se instală democratic pe un scaun tare, alături de administrator, îşi scoase un carnet gros, cu coperte jerpelite şi făcu imediat în el o însemnare.

Consultantul ştiinţific, profesorul Vîbegallo, pe care noi l-am recunoscut fără nici o descriere, ne privi indiferent, se încruntă, ridică pentru o clipă privirile spre tavan, de parcă ar fi încercat să-şi amintească unde ne-a mai văzut, îşi aminti nu-şi aminti, cert este că se aşeză la măsuţa lui şi începu să se pregătească activ pentru executarea obligaţiilor sale de mare responsabilitate. În faţa lui apăru primul volum al micii Enciclopedii sovietice, apoi al doilea volum, al treilea, al patrulea...

— Hm-m, făcu Lavr Fedotovici şi se uită la cei prezenţi cu o privire ce trecea prin pereţi şi citea gândurile. Erau gata cu toţii: Hlebovvodov continua să şuşotească ceva la urechea preşedintelui, Farfurkis îşi făcu o a doua însemnare în carnet, administratorul răsfoia cu febrilitate paginile întocmai ca un elev înainte de a fi scos la lecţie, iar Vîbegallo puse în faţa lui al şaselea volum. Reprezentanţii, adică noi, probabil că nici nu prea contam. M-am uitat la Edik şi am întors grăbit privirile. Era demoralizat aproape în totalitate: apariţia lui Vîbegallo îl năucise.

— Declar deschisă şedinţa de seară a Troicii, anunţă Lavr Fedotovici. Următorul! Raportează, tovarăşe Zubo!

Administratorul sări în picioare şi, ţinând în faţă mapa deschisă, începu cu voce subţire:

— Dosarul numărul patruzeci şi doi. Numele: Maşkin. Prenumele: Edelweis. Numele patronimic: Zaharovici...

— De când a mai devenit şi Maşkin? întrebă morocănos Hlebovvodov. Îl cheamă Babkin, nu Maşkin! Babkin Edelweis Petrovici. Am lucrat cu el în o mie nouă sute patruzeci şi patru în Comitetul pentru lapte. Edik Babkin este un bărbat îndesat,

căruia îi place frişca... Apropo, nici nu-l cheamă Edelweis, ci Eduard. Eduard Petrovici Babkin...

Lavr Fedotovici întoarse încet spre el un chip de piatră.

— Babkin? Nu-mi amintesc... Continuaţi, tovarăşe Zubo.

— Numele patronimic: Zaharovici, repetă administratorul, cu obrazul zvâcnind. Anul şi locul naşterii: o mie nouă sute unu, oraşul Smolensk. Naţionalitatea...

— E-dul-weis sau E-del-weis? întrebă Farfurkis.

— E-del-weis, preciză administratorul. Naţionalitatea: bielorusă. Studii: şcoala generală neterminată şi şcoala tehnică neterminată. Limbi străine: rusă – fluent; ucraineana şi bielorusa – cu dicţionarul. Locul de muncă...

Hlebovvodov îşi plesni deodată fruntea, răsunător.

— Nu! ţipă el. Doar a murit!

— Cine a murit? întrebă cu o „voce de lemn” Lavr Fedotovici.

— Acest Babkin! Ţin minte de parcă ar fi fost acum. În anul o mie nouă sute cincizeci şi şase a murit din cauza unui infarct. Devenise pe atunci director financiar la Societatea Rusă a Cercetătorilor naturii şi a murit. Aşa că aici este o încurcătură.

Lavr Fedotovici luă binoclul şi-l studie un timp pe administrator, căruia îi pierise graiul.

— Faptul morţii este consemnat la dumneata? se interesă.

— Doamne-Dumnezeule... bolborosi administratorul. Care moarte?... Păi, de ce moarte?... E viu, aşteaptă în anticameră...

— O clipă, se băgă Farfurkis. Permiteţi, Lavr Fedotovici? Tovarăşe Zubo, cine aşteaptă în anticameră? Da’ să fii exact. Numele, prenumele şi numele patronimic.

— Babkin! rosti disperat administratorul. Adică staţi... Ce tot spun? Nu Babkin, ci Maşkin! Maşkin aşteaptă! Edelweis Zaharovici.

— Înţeleg, spuse Farfurkis. Da’ Babkin unde e?

— Babkin a murit, spuse autoritar Hlebovvodov. Sunt în măsură să vă precizez cu exactitate. În anul o mie nouă sute cincizeci şi şase. E adevărat, avea un fiu. Mi se pare că Paşca. Deci, Pavel Eduardovici. Conduce acum un magazin de deşeuri textile la Goliţîn, în regiunea Moscovei. Om harnic, cuminte, dar mi se pare că totuşi nu e Pavel şi nici Paşca...

Farfurkis turnă apă într-un pahar şi i-l dădu administratorului. În liniştea ce se aşternuse, se auzeau gâlgâiturile administratorului. Lavr Fedotovici frământă o ţigară şi suflă în ea.

— Nimeni nu este uitat şi nimic nu se uită, rosti el. Asta-i bine. Tovarăşe Farfurkis, vă rog să notaţi în procesul verbal, la constatări, că Troica găseşte utilă luarea de măsuri pentru găsirea fiului lui Babkin Eduard Petrovici în vederea clarificării numelui său. Poporul nu are nevoie de eroi anonimi. Noi nu avem aşa ceva.

Farfurkis dădu din cap şi începu rapid să noteze ceva în carneţel.

— Dumneata te-ai îmbătat? întrebă Lavr Fedotovici, în timp ce-l studia pe administrator prin binoclu. Atunci, continuaţi raportul.

— Locul de muncă şi actuala profesie: pensionar inventator, citi cu o voce moale administratorul. Dacă a fost în străinătate: nu a fost. Esenţa inexplicabilităţii, pe scurt: maşina euristică, adică utilajul mecano-electronic pentru rezolvarea problemelor inginereşti, ştiinţifice, sociologice şi altele. Rude apropiate: orfan, n-are fraţi, n-are surori. Domiciliul stabil: Novosibirsk, str. Sciukinskaia, nr. 23, apartamentul 88. Asta-i tot.

— Propuneri? întrebă Lavr Fedotovici, coborându-şi pleoapele grele.

— Eu aş fi propus să continuăm, spuse Hlebovvodov. De ce propun asta? Dacă ăsta-i Paşca?

— Alte propuneri nu mai sunt? întrebă Lavr Fedotovici. Pipăi suprafaţa mesei în căutarea butonului şi, negăsindu-l, îi spuse administratorului: Să intre dosarul, tovarăşe Zubo.

Administratorul o rupse la fugă spre uşă, scoase capul afară din sală şi se întoarse imediat la locul lui, de-a-ndărătelea. În urma lui, îndoindu-se sub greutatea unei imense cutii negre, se târa un bătrânel uscăţiv, îmbrăcat într-o rubaşcă a la Tolstoi şi în pantaloni milităreşti de călărie, cu vipuşcă portocalie. În drum spre masă, încercă să se oprească de câteva ori şi să se încline cu demnitate, dar cutia, care probabil avea o greutate monstruoasă, îl proiecta mereu înainte. Poate că totul s-ar fi soldat şi cu victime, dacă eu şi Edik nu l-am fi prins pe bătrânel la o distanţă de numai o jumătate de metru de Farfurkis, care deja tremura tot.

L-am recunoscut imediat pe acest bătrânel. Fusese nu o dată pe la Institutul nostru şi pe la alte institute, de altfel. Odată l-am văzut în anticamera ministrului adjunct la Ministerul construcţiei de maşini grele, unde era primul la coadă: curat, răbdător, plin de entuziasm. Era un bătrânel de treabă,

inofensiv, care însă, din păcate, nu se putea închipui în afara progresului tehnico-ştiinţific.

Am luat cutia foarte grea şi am aşezat invenţia pe masa de demonstraţii. O dată eliberat, bătrânelul se înclină respectuos şi spuse cu o voce tremurătoare:

— Respectele mele. Maşkin Edelweis Zaharovici, inventator.

— Nu e el, spuse cu jumătate de glas Hlebovvodov. Nu e el şi nici nu seamănă. Probabil că e un cu totul alt Babkin. Probabil că e o persoană cu acelaşi nume.

— Da da, acceptă bătrânelul, zâmbind. Am adus, iată, pentru judecata societăţii. Profesorul, iată, tovarăşul Vîbegallo, să-i dea Dumnezeu sănătate, m-a recomandat. Sunt gata pentru demonstraţii, dacă asta va fi şi dorinţa dumneavoastră, nu de alta, dar stau cam de multişor la voi în Colonie şi nu e frumos...

Lavr Fedotovici, care îl studia atent, puse deoparte binoclul şi înclină uşor capul. Bătrânelul începu să se agite. Luă capacul cutiei. Înăuntru se afla o străveche şi voluminoasă maşină de scris. Bătrânul scoase din buzunar un ghem de cabluri, un capăt îl introduse undeva în adâncurile maşinii, privi apoi în jur în căutarea prizei şi, zărind-o, desfăcu ghemul şi puse ştecherul în priză.

— Iată, binevoiţi a privi aşa numita maşină euristică, spuse bătrânelul. Un aparat mecano-electronic de fineţe ce răspunde la orice fel de întrebări şi anume la cele ştiinţifice şi economice. Cum funcţionează? Nedispunând de suficienţi bani şi fiind aruncat precum o minge de fotbal de la un birocrat la altul, n-am reuşit să o realizez complet automatizată. Întrebările se pun verbal, eu le scriu la maşină şi le introduc înăuntru, ca să zic aşa, i le aduc la cunoştinţă. Răspunsul primit de la ea, iarăşi printr-o automatizare parţială, îl bat tot eu la maşină. Ca un fel de intermediar, he-he! Aşa că, dacă doriţi, vă rog.

Se instală lângă maşină şi cu un gest elegant răsuci un comutator. În interiorul maşinii se aprinse o lampă cu neon.

— Vă rog, repetă bătrânelul.

— Ce fel de bec e acolo? deveni curios Farfurkis.

Bătrânelul se porni să bată la maşină, apoi smulse la iuţeală hârtia din ea. Îi duse grăbit foaia lui Farfurkis. Acesta citi cu voce tare:

— „Întrebare: înăuntru iei… hm… iei, ce fel de bcţ e?…” Beceţe… Poate kapede[3]? Ce-i cu beceţeul ăsta?

— Adică beculeţ, spuse bătrânelul, chicotind şi frecându-şi mâinile. Mai codificăm şi noi puţintel. Smulse foaia de la Farfurkis şi fugi înapoi la maşina lui. Care va să zică, asta a fost întrebarea, spuse, punând foaia sub cilindru. Şi acum să vedem răspunsul…

Membrii Troicii urmăreau cu interes acţiunile lui. Profesorul Vîbegallo radia blajin părinteşte şi cu mişcări line şi fine ale degetelor îşi scotea din barbă nişte gunoaie. Edik era cuprins de tristeţe, într-o deplină înţelegere a situaţiei. Între timp, bătrânelul începu să bată vioi la claviatură şi din nou scoase o foaie din maşină.

— Poftiţi, vă rog, răspunsul.

Farfurkis citi:

— „La mine înountru… hm… ne… neonuţ”. Ce-i aia, neonuţ?

— *Eine sekund!* exclamă inventatorul, smulse foaia şi din nou fugi spre maşină.

Treaba mergea. Maşina dădu o explicaţie agramată despre ceea ce ar fi putut să însemne „neonuţ”, apoi îi răspunse lui Farfurkis că scrisese „înountru” conform regulilor gramaticale, iar apoi…

FARFURKIS: Care gramatică?

MAŞINA: A noastră, grmtc rusească.

HLEBOVVODOV: Îl cunoaşteţi pe Babkin Eduard Petrovici?

MAŞINA: Deloc nu.

LAVR FEDOTOVICI: Grrrm… Ce propuneri mai sunt?

MAŞINA: Să mă recunoaşteţi pe mine ca pe un fapt ştiinţific.

Bătrânelul alerga şi bătea la maşină cu o repeziciune incredibilă, administratorul sărea entuziasmat pe scaun şi ne arăta degetul mare. Edik îşi restabilea încet-încet echilibrul sufletesc.

HLEBOVVODOV (iritat): Eu nu pot să lucrez aşa. Ce tot umblă încolo şi-ncoace, ca pisica-n jurul sacului?

MAŞINA: Datorită năzuinţei.

HLEBOVVODOV: Da’ ia mai luaţi-vă odată hârtia de aici! Eu nu vă mai întreb nimic, puteţi să înţelegeţi asta?

MAŞINA: Să trăiţi, pot.

---

[3] K.P.D. (*coefiţient polteznovo deistvua*) - randament (n.t.)

Troica înţelese, în sfârşit, că, dacă dorea să termine vreodată şedinţa de azi, atunci trebuia să se abţină de la alte întrebări, inclusiv cele retorice. Se făcu linişte. Bătrânelul, obosit de-a binelea, se aşeză pe marginea fotoliului şi, respirând spasmodic cu gura căscată, se şterse cu batista. Vîbegallo privea mândru în jur.

— Există o propunere, începu Farfurkis, alegându-şi cuvintele cu grijă. Consultantul ştiinţific să facă expertiza şi să ne raporteze părerea lui.

Lavr Fedotovici se uită la Vîbegallo şi îşi înclină maiestuos capul. Vîbegallo rânji amabil. Vîbegallo se ridică. Vîbegallo îşi duse mâna dreaptă la inimă. Vîbegallo începu să vorbească.

— Asta... spuse el. Nu e frumos, Lavr Fedotovici, ceea ce poate să iasă. Cum-necum, dar je suizan recomandat set nobl vio. Vor ieşi vorbe... asta... nepotism, protecsion... Cazul însă e clar, calităţile sunt evidente, raţionalizarea... asta... este efectuată în decursul experimentului... N-aş fi vrut să dau o lovitură începutului bun, să sting iniţiativa. Cum ar fi mai bine? Ar fi mai bine dacă expertiza va fi făcută de o persoană dezinteresată... asta... străină. Iată că aici, printre reprezentanţii de jos, se poate observa tovarăşul Privalov Alexandr Ivanovici... (Am tresărit.) Un tovarăş competent în maşinile electronice. Şi dezinteresat. Să fie el. Aşa cred... că treaba asta va fi ceva de valoare.

Lavr Fedotovici luă binoclul şi începu să ne studieze pe rând. Edik, înviorându-se, îmi şopti rugător: „Saşa, trebuie! Arată-le! Aşa un prilej!”

— Există o propunere, spuse Farturkis, să-l rugăm pe tovarăşul reprezentant de jos să dea o mână de ajutor la munca Troicii.

Lavr Fedotovici puse deoparte binoclul şi îşi dădu acordul. Acum toţi se uitau la mine. Eu, bineînţeles, nu m-aş fi băgat în această istorie pentru nimic în lume dacă nu ar fi fost bătrânelul. „Set nobl vio” clipea din pleoapele roşii, înfăţişarea lui ilustra cu claritate dorinţa lui de a se ruga toată viaţa lui Dumnezeu pentru sănătatea mea şi avea o privire atât de jalnică, încât nu am rezistat. M-am ridicat fără chef şi m-am apropiat de maşină. Bătrânelul îmi zâmbea bucuros. Am studiat utilajul şi am spus:

— Bine, fie... Avem în faţă o maşină de scris „Remington”, anul de fabricaţie o mie nouă sute şase, într-o stare relativ bună. Literele sunt ante-revoluţionare, de asemenea într-o stare bună.

Am prins privirea rugătoare a bătrânelului, am suspinat şi am încercat comutatorul. Pe scurt, nimic nou în această construcţie de tipărit, spre regretul meu. Conţine numai nişte foarte vechi...

— Înountru! se precipită bătrânelul. Uitaţi-vă înountru iei, unde-i analizatorul şi gânditorul...

— Analizatorul... deci, am spus. Aici nu există nici un fel de analizator. Se observă un redresor obişnuit, de asemenea străvechi. Un neon obişnuit. Un întrerupător. Întrerupătorul e bun, nou. Aşaaa... Mai avem aici şi un cablu foarte bun, nou nouţ... Cred că asta-i tot.

— Dar concluzia? întrebă vioi Farfurkis.

Edik dădea încurajator din cap şi i-am dat de înţeles că mă străduiesc.

— Concluzia, prin urmare, am spus. Maşina de scris „Remington”, împreună cu redresorul, lampa cu neon, întrerupătorul şi cablul, nu conţine nimic inexplicabil.

— Şi eu? izbucni bătrânelul.

Edik îmi arătă cum să fac cu mâna stângă simbolul obscen al „canci-ului”, dar mi-a fost ruşine să-l fac.

— Nu, bineînţeles, am mormăit. A fost depusă o muncă asiduă... (Edik se luă cu mâinile de cap.) Eu, bineînţeles, înţeleg... bunele intenţii... (Edik mă privi dispreţuitor.) Păi, la urma urmei, am continuat, omul s-a străduit... nu se poate chiar aşa...

— Fie-ţi teamă de Dumnezeu, rosti răspicat Edik.

— Nu... Păi de ce... Păi lasă omul să lucreze dacă i se pare interesant... Am spus doar că nu este nimic inexplicabil... Şi, în general, e chiar ingenios...

— Ce întrebări mai sunt către consultantul ştiinţific temporar? întrebă Lavr Fedotovici.

Bătrânelul percepu nuanţa interogativă şi sări în picioare, apoi se năpusti spre maşinăria lui, dar am reuşit să-l prind, înşfăcându-l de talie.

— Just, spuse Hlebovvodov. Ţineţi-l, altfel, într-adevăr, e greu de lucrat. Totuşi, nu suntem aici la o seară a întrebărilor şi răspunsurilor. De fapt, cel mai bine ar fi să decuplaţi maşina, n-are la ce să tragă cu urechea.

Mi-am eliberat o mână şi am acţionat întrerupătorul, becul se stinse şi bătrânelul se linişti.

— Şi totuşi am o întrebare, continuă Hlebovvodov. Totuşi, cum răspunde ea?

L-am privit buimăcit. Edik îşi revenise, iar acum, mijindu-şi ochii, privea drastic Troica. Vîbegallo era mulţumit. Îşi scoase din barbă o aşchie lungă şi începu să se scobească între dinţi.

— Tot felul de redresori, diferite întrerupătoare, spuse Hlebovvodov, toate acestea ni le-a explicat destul de bine tovarăşul temporar. Un singur lucru nu ne-a explicat: faptele nu ne-a explicat. Şi există un fapt incontestabil: o dată pusă o întrebare, pe loc apare şi răspunsul. În scris. Chiar şi atunci când întrebarea nu îi este adresată direct tot primeşti un răspuns. Iar dumneavoastră spuneţi, tovarăşi temporari, că nu este nimic inexplicabil. Le-aţi cam încurcat. Nu ne este clar ce spune ştiinţa în această chestiune.

Ştiinţei, în persoana mea, îi pieri graiul. Hlebovvodov mă doborî, mă tăie, mă omorî şi mă băgă în pământ. În schimb, Vîbegallo reacţionă imediat:

— Asta... Aşa spun şi eu, începutul e valoros! Există elementul inexplicabil, pornirea de jos... De aceea am şi recomandat. Asta... se adresă bătrânelului. Explică tovarăşilor, mon şer[4], ce ai aici cu ce.

Bătrânelul parcă explodă.

— Cuceririle măreţe ale megaloplasmei neitronice! declamă el. Rotorul câmpului în formă de divergenţă se autograduieşte de-a lungul spinării şi acolo, înountru, transformă materia întrebării în vârtejuri electrice spirituale din care apare sinecdoca răspunsului...

Am văzut negru în faţa ochilor, gura parcă mi se umpluse cu chinină, au început să mă doară dinţii, iar blestematul de „noble vieux” vorbea şi vorbea, expunerea lui era lină şi curgătoare: o cuvântare bine compusă şi gândită, nu o dată rostită şi repetată, în care fiecare epitet şi intonaţie îşi revărsa conţinutul emoţional. Era o adevărată lucrare de artă. Bătrânul nu era deloc un inventator, era un artist, un orator genial, cel mai demn urmaş al lui Demostene, Cicero, Ioan Gură-de-Aur... Clătinându-mă, mi-am lipit fruntea de peretele rece.

Deodată, Edik bătu uşor din palme şi bătrânelul amuţi. O clipă am avut senzaţia că Edik oprise timpul, pentru că toţi rămăseseră nemişcaţi, ascultând parcă liniştea adâncă, medievală, ce se aşternuse în cameră precum o catifea moale. Apoi Lavr Fedotovici urni fotoliul într-o parte şi se ridică.

---

[4] *Mon cher* (fr.) - dragul meu (n.t.).

— După lege şi după toate regulile ar fi trebuit să vorbesc ultimul, începu el. Sunt însă cazuri când legile şi regulile se întorc împotriva celor ce le susţin şi atunci acestea trebuie date deoparte. Am să încep să vorbesc primul pentru că acum avem un astfel de caz. Am să încep să vorbesc primul pentru că nu mai pot să aştept şi nici să tac. Am să încep să vorbesc primul pentru că nu mai aştept şi n-am să admit nici un fel de contrazicere.

Nu putea fi vorba de nici un fel de contrazicere. Membrii simpli ai Troicii erau atât de zguduiţi în urma acestui neaşteptat avânt al elocvenţei, încât nu-şi permiseră decât să schimbe priviri.

— Noi suntem gardienii ştiinţei, continuă Lavr Fedotovici. Suntem o poartă a lăcaşului ei, suntem filtre imparţiale care o feresc de falsitate, de nechibzuinţă, de greşeli. Noi păzim însămânţările ştiinţei de bălăriile ignoranţei şi falsei înţelepciuni. Şi atâta timp cât facem asta, nu suntem oameni, nu cunoaştem mila, indulgenţa, ipocrizia. Pentru noi nu există decât o singură măsură: adevărul. Adevărul este separat de bine şi rău, adevărul este separat de om şi omenire, însă doar atâta timp cât vor exista binele şi răul, atâta timp cât vor exista omul şi omenirea. Dacă nu va mai exista omenirea, atunci la ce bun va mai fi adevărul? Dacă nimeni nu va mai căuta ştiinţa, înseamnă că nu va mai exista omenirea şi atunci la ce bun adevărul? Dacă sunt răspunsuri pentru toate întrebările înseamnă că nu mai este necesară căutarea ştiinţei, înseamnă că nu mai există omenirea şi atunci la ce bun adevărul? Când poetul a spus „Şi la răspunsuri nu sunt întrebări”, el a descris cea mai groaznică stare a societăţii omeneşti, starea ei finală... Da, acest om care stă în faţa noastră este un geniu. În el este întruchipată şi prin el este exprimată starea finală a omenirii. Dar el este un ucigaş, pentru că omoară spiritul întregii omeniri. Tocmai de aceea noi nu mai putem rămâne filtre imparţiale, trebuie să ne amintim că suntem oameni şi, ca oameni, noi trebuie să ne apărăm de ucigaş. Şi nu avem nevoie de o dezbatere, ci de o judecată! Nu există însă legi pentru o asemenea judecată şi de aceea noi nu trebuie să judecăm, ci să pedepsim fără milă, aşa cum pedepsesc cei cuprinşi de groază. Şi eu, cel mai mare de aici, încălcând legile şi regulile, sunt primul care spun: moarte!

Membrii simpli ai Troicii tresăriră şi începură să vorbească toţi odată.

— Cui? întrebă Hlebovvodov atent, care înţelesese, probabil, doar ultimul cuvânt.

— Imposible[5], şopti speriat Vîbegallo, gesticulând.

— Permiteţi-mi, Lavr Fedotovici! bolborosi Farfurkis. Totul e just, dar putem noi oare…

Atunci Edik bătu iar din palme.

— Grrrm! făcu Lavr Fedotovici, răsucindu-şi capul, şi se aşeză. Există propunerea de a considera că amurgul s-a întunecat şi în conformitate cu asta să aprindem lumina.

Administratorul sări de la locul lui şi aprinse lumina. Lavr Fedotovici se uită la bec fără a-şi miji ochii, precum vulturul la soare, şi îşi mută privirile spre „Remington”.

— Exprimând părerea unanimă, spuse el, hotărăsc: dosarul numărul patruzeci şi doi îl vom considera raţionalizat. Trecând la problema utilizării, propun ca tovarăşul Zubo să dea citire cererii.

Administratorul începu să răsfoiască grăbit „dosarul”, iar între timp profesorul Vîbegallo ieşi de la masa lui şi emoţionat îi strânse mai întâi mâna bătrânelului, apoi şi mie, mai înainte de a putea să mă eschivez. Jubila. Nu ştiam unde să mă mai ascund. Nu îndrăzneam să-l privesc pe Edik. În timp ce mă gândeam stupid dacă să arunc sau nu cu „Remington-ul” în Lavr Fedotovici, mă prinse bătrânelul. Se agăţă ca o căpuşă de gâtul meu şi mă pupă de trei ori, zgâriindu-mă cu părul lui ţepos. Nu mai ştiu cum am ajuns la scaunul meu. Îmi amintesc doar că Edik mi-a şoptit: „Eh, Saşa!… Nu-i nimic, cui nu i se poate întâmpla…”

Între timp administratorul răsfoi toate dosarele şi comunică cu o voce plângăreaţă că nu există cereri pentru dosarul de faţă. Farfurkis protestă imediat şi cită un articol din instrucţiuni care prevedea că raţionalizarea lipsită de utilizare este un nonsens şi poate fi recunoscută efectiv doar în mod condiţionat. Hlebovvodov începu să urle că aşa nu mai merge, că el nu vrea să primească degeaba salariul şi că nu permite administratorului să-şi bată joc de patru ore din timpul lui de lucru. Lavr Fedotovici, cu o mină aprobatoare, trase din ţigară, iar Hlebovvodov începu şi mai tare.

— Şi dacă e rudă cu Babkin al meu? urla. Cum adică nu sunt cereri? Trebuie să fie cereri! Priviţi-l doar, ce bătrânel! Ce figură

[5] *Imposible* (fr.) - imposibil (n.a.).

interesantă, originală! Cum putem abandona un astfel de bătrânel?

— Societatea nu ne permite să abandonăm bătrâneii, remarcă Lavr Fedotovici. Iar societatea va avea dreptate.

— Întocmai! zbieră pe neaşteptate Vîbegallo. Întocmai societatea! Şi întocmai nu ne permite! Cum adică nu sunt cereri, tovarăşe Zubo? De ce adică nu sunt? Sări de la locul lui şi se năpusti ca un uliu asupra muntelui de hârtii din faţa administratorului. Cum adică nu e? mormăi el. Asta ce e? Pterodactil obişnuit... Bine... Dar asta? Cutia Pandorei! Ce nu v-o fi plăcând la cutia asta... Ce dacă nu-i a Pandorei, ci a lui Maşkin... La urma urmei, asta-i doar o formalitate... Sau, de exemplu, asta: Păduchele Vorbitor... Vorbitor, scriitor, tipăritor... A-a!!! Cum nu sunt cereri, tovarăşe Zubo? Asta ce e? Cutia Neagră! Există o cerere pentru Cutia Neagră şi dumneavoastră spuneţi că nu aveţi!

Am înlemnit.

— Staţi! am protestat, dar nimeni nu mă ascultă.

— Asta nu e Cutia Neagră! ţipă administratorul, punându-şi mâinile la piept. Cutia neagră este sub alt număr!

— Cum adică nu e neagră? ţipă Vîbegallo, în timp ce înşfăcă cutia neagră şi jerpelită a „Remingtonului”. După opinia dumitale, ce cutie e asta? Poate verde? Sau albă? Vă ocupaţi cu dezinformarea, abandonaţi bătrâneii obștii!

Administratorul, justificându-se, ţipa că asta, desigur, era tot o cutie neagră, nici verde, nici albă, era clar că e neagră, dar nu această cutie era Cutia Neagră care figura în dosar cu numărul nouăzeci şi şapte, pentru aceasta din urmă existând o cerere, iat-o, cea a tovarăşului Privalov Alexandr Ivanovici, chiar astăzi fusese primită, pe când această cutie neagră nu era deloc o cutie, ci o maşină euristică ce figura în dosar cu numărul patruzeci şi doi şi pentru care nu exista nici un fel de cerere. Vîbegallo ţipa că aici să nu... asta... să se jongleze cu cifre şi să se abandoneze bătrâneii; negru e negru, nici alb şi nici verde, şi aici să nu se, care va să zică, cultive machismul şi tot felul de empiriocriticisme[6], fie ca tovarăşii membri ai autoritarei Troici să privească şi să spună singuri dacă această cutie este neagră sau, să zicem, verde. Hlebovvodov ţipa ceva despre Babkin, Farfurkis cerea respectarea instrucţiunilor, Edik urla încântat:

[6] Machismul este sinonim cu empiriocriricismul (n.t).

„Jos!”, iar eu repetam întruna, ca un gramofon stricat: „Cutia mea Neagră nu e o cutie... Cutia mea Neagră nu e o cutie...”

Într-un sfârşit, Lavr Fedotovici înţelese că ceva nu era în regulă.

— Grrrm! făcu acesta şi toţi amuţiră. Dificultate? Tovarăşe Hlebovvodov, îndepărtaţi-o.

Hlebovvodov se apropie cu paşi siguri de Vîbegallo, luă cutia din mâinile lui şi o cercetă cu atenţie.

— Tovarăşe Zubo, spuse. Pentru ce aveţi cerere?

— Pentru Cutia Neagră, spuse abătut administratorul. Dosarul numărul nouăzeci şi şapte.

— Nu te întreb ce număr are dosarul, îl repezi Hlebovvodov. Te întreb: ai cerere pentru Cutia Neagră?

— Am, recunoscu administratorul.

— A cui e cererea?

— A tovarăşului Privalov din CANCI. Uitaţi-l acolo.

— Da, am recunoscut cu patimă, dar Cutia mea Neagră nu este o cutie, mai exact, nu e chiar o cutie...

Hlebovvodov însă nu mă băgă în seamă. Cercetă cutia la lumină, apoi se apropie de administrator şi spuse ameninţător:

— De ce încurajaţi birocraţia? Ce, nu vedeţi ce culoare are? Sub ochii dumitale s-a făcut raţionalizarea, iată că aici tovarăşul reprezentant al ştiinţei stă în faţa ochilor dumitale şi aşteaptă, înţelegi, satisfacerea cererii, de mult a trecut timpul cinei, afară e întuneric şi dumneata ce faci, jonglezi aici cu numerele?

Simţeam că mă cuprinde un fel de tristeţe şi că viitorul meu se umple treptat cu un coşmar posomorât, ireparabil şi complet iraţional. Nu înţelegeam ce se întâmplă şi continuam doar să bolborosesc abătut despre Cutia mea – că nu prea e o cutie neagră, mai exact nici nu e o cutie. Voiam să explic totul, să risipesc confuzia. Administratorul bolborosea şi el ceva, destul de convingător, dar Hlebovvodov, ameninţându-l cu pumnul, se întorcea deja la locul lui.

— Cutia, Lavr Fedotovici, este neagră, raportă triumfător. Nu poate fi nici o greşeală, am cercetat totul personal. Există şi cererea, iar reprezentantul este şi el aici.

— Aceasta nu este acea cutie! am mormăit în cor cu administratorul, dar Lavr Fedotovici, studiindu-ne atent prin binoclu, găsi în noi, probabil, nişte inepţii şi invocând opinia poporului propuse începerea neîntârziată a utilizării. N-au urmat obiecţii, toate persoanele responsabile dând din cap.

— Cererea! porunci Lavr Fedotovici.

Cererea mea a fost depusă în faţa lui pe postavul verde.

— Rezoluţia!!

Pe cerere a fost pusă rezoluţia.

— Sigiliul!!

Uşa fişetului fu deschisă cu un zornăit, în jur se răspândi un miros de cancelarie mucegăită şi în faţa lui Lavr Fedotovici sclipi Marele Sigiliu Rotund din cupru. Şi abia acum am înţeles ce se întâmplă. Totul muri în mine.

— Nu faceţi asta! am hârâit. Ajutor!

Lavr Fedotovici luă Sigiliul cu amândouă mâinile şi îl ridică deasupra cererii. Adunându-mi puterile, am sărit în picioare.

— Aceasta nu e acea cutie! am urlat. Ce înseamnă asta... Edik!

— O clipă, spuse Edik. Vă rog, opriţi-vă şi ascultaţi-mă şi pe mine.

Lavr Fedotovici se opri din mişcarea implacabilă.

— Străin? întrebă.

— Să trăiţi, nu, răsuflă greoi administratorul. Reprezentant. De jos.

— Atunci poate rămâne, spuse Lavr Fedotovici şi reveni la acţiunea de aplicare a Marelui Sigiliu Rotund, dar aici interveni o dificultate. Ceva împiedica Sigiliul să coboare. La început Lavr Fedotovici pur şi simplu apăsă Sigiliul, apoi se ridică şi se lăsă cu toată greutatea pe el, totuşi aplicarea lui pe cerere nu se putea produce: între hârtie şi Sigiliu rămânea o distanţă a cărei mărime nu depindea, în mod evident, de eforturile tovarăşului Vuniukov. Ai fi jurat că acest spaţiu era umplut cu o substanţă invizibilă, dar foarte elastică, care împiedica ştampilarea. Lavr Fedotovici înţelese, probabil, că străduinţele sale sunt zadarnice şi se aşeză în fotoliu, îşi puse mâinile pe braţele lui şi se uită la Sigiliu sever, fără a se mira câtuşi de puţin. Sigiliul stătea nemişcat, suspendat în aer, la vreo douăzeci de centimetri de cererea mea.

Execuţia se amână şi atunci am început să-i percep din nou pe cei din faţa mea. Edik spunea ceva, într-un stil frumos şi înflăcărat, ceva despre raţiune, despre reforma economică, despre bine, despre rolul intelectualilor şi despre înţelepciunea statală a celor prezenţi... Dragul meu prieten ţinea Sigiliul, mă salva pe mine, un prost şi un papă-lapte, de nenorocirea pe care singur mi-o pusesem în cap... Cei prezenţi îl ascultau cu atenţie,

dar fără plăcere, iar Hlebovvodov se tot foia şi se uita la ceas. Trebuia făcut ceva... Trebuia imediat întreprins ceva.

— ... Şi în al şaptelea rând, în sfârşit, delibera Edik, trebuie, tovarăşi, ca fiecărui specialist să-i fie limpede, mai ales unei asemenea organizaţii autoritare, că aşa zisa Cutie Neagră nu este decât un termen al teoriei informaţiei şi nu are nimic comun cu vreo culoare sau formă anume a unui lucru real. Cu atât mai puţin poate fi numită Cutia Neagră această maşină de scris „Remington”, împreună cu accesoriile ei electrice dintre cele mai simple, care se pot cumpăra din orice magazin de electrice, şi mi se pare straniu că profesorul Vîbegallo îndeasă pe gâtul unei organizaţii autoritare o invenţie care nici măcar nu este o invenţie şi o hotărâre ce nu poate decât să submineze autoritatea ei.

— Protestez, sări Farfurkis. În primul rând, tovarăşul reprezentant de jos a încălcat aici toate regulile de desfăşurare a şedinţei, a luat cuvântul pe care nimeni nu i l-a acordat şi în plus a depăşit regulamentul. Asta unu la mână. (Am văzut cu groază cum Sigiliul se clatină şi coboară câţiva centimetri.) Mai departe, nu putem permite tovarăşului reprezentant să ponegrească oamenii noştri, să ponegrească un profesor emerit şi consultant ştiinţific oficial cum e tovarăşul Vîbegallo şi să scutească de impozite cutia neagră aflată aici şi deja aprobată de Troica. Asta-i doi la mână. (Sigiliul mai coborî câţiva centimetri.) În sfârşit, tovarăşe reprezentant, ar trebui să ştiţi că Troica nu este interesată de nici o invenţie. Obiectul muncii depuse de Troica este fenomenul inexplicabil, în cazul de faţă deja cercetata şi raţionalizata cutie neagră, adică maşina euristică.

— Aşa putem sta până noaptea, adăugă supărat Hlebovvodov, dacă dăm cuvântul fiecărui reprezentant.

Sigiliul coborî din nou. Spaţiul rămas nu era mai mare de zece centimetri.

— Aceasta nu este acea cutie neagră, am spus şi am mai pierdut încă doi centimetri. N-am nevoie de cutia asta! (Încă un centimetru.) Protestez! Ce dracu să fac cu vechitura asta de „Remington”? Am să depun o plângere.

— E dreptul dumneavoastră, spuse mărinimos Farfurkis şi mai câştigă un centimetru.

— Edik, l-am implorat eu.

Edik începu din nou să vorbească. Invoca umbrele lui Lomonosov şi Einstein, cita din articolele de fond ale ziarelor centrale, lăuda ştiinţa şi înţelepciunea organizatorilor noştri, totul se dovedi a fi însă în zadar. Într-un sfârşit, această predică îl obosi pe Lavr Fedotovici care-l întrerupse pe orator cu un singur cuvânt:

— Neconvingător.

Răsună o lovitură grea. Marele Sigiliu Rotund se lipi de cererea mea.

Diferite treburi

Am părăsit ultimii sala de şedinţe. Eram deprimat. Edik mă susţinea de cot. Era şi el supărat, dar părea liniştit. În jurul nostru, purtat de inerţia maşinăriei lui, se învârtea bătrânelul Edelweis. Îmi şoptea cuvinte de veşnică dragoste, îmi promitea că îmi va spăla picioarele şi că va bea după aceea apa respectivă, apoi ne ceru indemnizaţia de deplasare, diurna. Edik îi dădu trei ruble şi îi spuse să vină poimâine. Edelweis obţinu încă cincizeci de copeici pentru condiţii periculoase de lucru şi dispăru. M-am simţit cu mult mai bine.

— Nu dispera, mă încurajă Edik. Nu e totul pierdut. Am o idee.

— Care? am întrebat fără vlagă.

— Ai fost atent la cuvântarea lui Lavr Fedotovici?

— Am fost. Şi ce-i cu asta?

— Am verificat dacă are creier, îmi explică Edik.

— Şi cum e?

— Ai văzut doar că are. Are creier şi l-am pus în acţiune. Dar creierul lui nu funcţionează. Există doar reflexe birocratice. I-am sugerat că în faţa lui se află o maşină euristică adevărată şi că el nu este Vuniukov, ci un adevărat administrator cu vederi largi. Cum ai văzut, a ieşit ceva-ceva. E-adevărat, are o elasticitate psihică imensă. Când am luat câmpul de pe el, nu s-a mai observat deloc vreo urmă de deformaţie remanentă. Cum a fost, aşa a şi rămas. Dar asta e numai o încercare, am să calculez totul aşa cum trebuie, îmi voi regla aparatul şi vom mai vedea. Nu se poate să nu-l refacem. Îl vom transforma într-un om cumsecade, iar nouă ne va fi bine, toţi, împreună cu el, se vor simţi bine...

— Mă-ndoiesc, am spus.

— Ştii, există o teorie a remoralizării pozitive, care spune că oricare fiinţă în care mai există măcar o scânteie de raţiune poate deveni cumsecade. Pe de altă parte, fiecare caz cere o metodă separată, iar noi o vom căuta. Aşa că nu mai fi supărat, totul va fi bine.

Am ieşit afară. Omul zăpezilor, Fedea, deja ne aştepta. Se ridică de pe bancă, apoi pornirăm toţi trei, mână-n mână, de-a lungul străzii 1 Mai.

— A fost greu? ne întrebă Fedea.

— Groaznic, răspunse Edik. Am obosit să tot vorbesc, am obosit să tot ascult şi-n plus de asta am impresia că tare m-am mai prostit. Dumneata, Fedea, observi cât de tare m-am prostit?

— Încă nu, protestă sfios Fedea. De obicei, asta se vede abia după o oră, două.

Am spus:

— Vreau să mănânc. Vreau să uit tot. Să mergem undeva şi să uităm tot. Să bem un vin. Luăm o îngheţată...

Edik era pentru, Fedea nu avu nici el de obiectat, deşi se scuză că nu bea vin şi nu ştie ce-i aia îngheţată.

Pe străzi era multă lume, dar nimeni nu umbla aiurea pe trotuare, aşa cum se întâmplă de obicei în oraşe, în serile de vară. Urmaşii drujinicilor lui Oleg şi ai grenadierilor lui Petru stăteau în cerdacurile caselor lor şi spărgeau seminţe în tăcere, liniştiţi şi civilizaţi. Seminţele erau de pepene, de floarea soarelui, de dovleac, de pepene galben, iar cerdacele erau sculptate cu broderii, cu figuri, având uneori şi stâlpi de balustradă, sau pur şi simplu erau din scânduri netede; cerdace frumoase, printre care apăreau şi piese multiseculare de muzeu, luate sub ocrotirea statului, mutilate cu plăci grele din fontă care atestau acest lucru. În spate „măcăia” o armonică. Cineva, cum s-ar spune, îi încerca clapele.

Edik, uitându-se curios în jur, îl întrebă pe Fedea despre viaţa în munţi. Fedea fusese pătruns de la bun început de o mare simpatie pentru politicosul Edik şi acum îi răspunse în aceeaşi notă, cu mare plăcere:

— Mai rău decât toate, povesti Fedea, sunt alpiniştii cu chitare. Edik, nu-ţi poţi imagina cât poate fi de înfricoşător momentul când din munţii voştri dragi şi liniştiţi, de unde se aud doar avalanşele, dar chiar şi acelea la un timp dinainte cunoscut, deci momentul când drept în urechi îţi explodează sunetele şi loviturile ce acompaniază urletele cuiva despre modul în care „pantofarul” escaladează „jandarmul”, cum „răzuiesc cu burta creasta” şi cum apoi „ajunge jos salam, prăbuşindu-se de pe creastă”. E ceva de groază, Edik. La noi unii se îmbolnăvesc, iar cei mai slabi de înger chiar mor...

— Am acasă un clavecin, continuă Fedea visător. Acolo, pe vârf, pe gheţar, se găseşte un clavecin. Îmi place să cânt la el în nopţile cu lună, când e linişte, iar vântul nu bate deloc. Atunci mă aud câinii de la şes şi încep să urle o dată cu muzica. Edik, pur şi simplu mă podideşte plânsul. Într-atât de trist şi frumos iese totul: luna, sunetele ce se răspândesc într-un spaţiu atât de vast, urletul din depărtări al câinilor...

— Şi ce atitudine au tovarăşii dumneavoastră faţă de toate astea? întrebă Edik.

— În acest timp dispar cu toţii. De obicei rămâne un băieţel, dar el nu mă deranjează. E şchiop... De altfel, toate astea nu vă interesează.

— Ba din contră, e foarte interesant!

— Nu nu... Probabil că aţi vrea să ştiţi de unde am clavecinul. Imaginaţi-vă că l-au adus alpiniştii. Au vrut să stabilească un record, obligându-se astfel să instaleze un clavecin în vârful muntelui nostru. La noi pe vârf găseşti multe lucruri neaşteptate. Un alpinist şi-a pus în gând să urce până la noi cu motocicleta şi iată că acum avem şi o motocicletă, deşi e stricată... Avem şi chitare, biciclete, diferite busturi, tunuri antiaeriene... Un recordman a vrut să escaladeze muntele cu un tractor, dar nu a reuşit să facă rost de el, procurându-şi în schimb un tăvălug pentru asfalt. Să fi văzut cum s-a mai chinuit cu acel tăvălug! Cum s-a mai străduit! Nu i-a reuşit însă nimic, n-a ajuns până la zăpadă. I-au lipsit vreo cincizeci de metri, altfel am fi avut şi un tăvălug pentru asfalt... Dar iată-l şi pe Flecar, staţi să vă fac cunoştinţă.

Ne-am apropiat de uşile cafenelei. Păduchele Flecar se freca de treptele verandei luxoase, din piatră, violent luminată, în imediata apropiere a turnichetului. Păduchele ar fi dorit nespus de mult să intre, dar nu-l lăsa portarul. Flecarul era cuprins de furie, din cauza căreia şi răspândea un miros puternic de coniac scump, marca „Courvoisier”. Fedea ne făcu degrabă cunoştinţă.

Îl puse pe Flecar într-o cutie de chibrituri şi îi spuse să stea liniştit, ceea ce se şi întâmplă, dar de cum am intrat în sală şi am găsit o masă liberă, el imediat se tolăni pe un scaun şi începu să bată în masă, chemând chelnerul. Evident, Păduchele nu obişnuia nici să mănânce, nici să bea ceva în cafenea, dar jinduia după echitatea şi deplina concordanţă între munca depusă de colectivul de chelneri şi acel înalt titlu pentru care se lupta colectivul. În afară de asta, îşi dădea importanţă în faţa lui Edik:

ştia deja că Edik sosise special pentru el în Tmuscorpion, în calitate de patron.

Am comandat împreună cu Edik ouă jumări à la maison, salată de raci şi vin sec. Fedea era binecunoscut în cafenea: i se aduseră cartofi cruzi daţi prin râzătoare, frunze de morcov şi cotoare de varză. În faţa Flecarului au fost aşezate roşii umplute cu tocătură, pe care el le comandase din principiu.

Terminându-mi salata, am simţit deodată că sunt înjosit, jignit, că am obosit ca ultimul câine, că nu mi se mai mişcă limba şi că nu mai doresc nimic. Colac peste pupăză, tresăream mai tot timpul pentru că prin larma mulţimii răzbăteau ţipete ascuţite: „Să spăl picioarele şi să beau apoi acea apă!… La ia înountrul…” În schimb, Flecarul se găsea, probabil, într-o dispoziţie foarte bună şi îi demonstra încântat lui Edik independenţa opiniei sale, gândirea sa filosofică şi înclinaţia spre sintetizare.

— Ce fiinţe neplăcute şi absurde! vorbi acesta, privind în sală cu un aer de superioritate. Într-adevăr, doar astfel de animale grase, rumegătoare, sunt capabile, datorită unui complex de inferioritate, să născocească mitul potrivit căruia ele ar fi regii naturii. Se pune întrebarea: de unde a apărut acest mit? De exemplu, noi, insectele, considerăm că noi trebuie să fim regii naturii. Suntem multe, atotprezente, ne înmulţim incredibil de mult şi cele mai multe dintre noi nu şi irosesc timpul preţios cu grija absurdă pentru urmaşi. Avem nişte organe de simţ despre care voi, cei cu coardă dorsală, habar nu aveţi. Ştim să intrăm în anabioză pentru sute de ani, fără a suferi vreo vătămare. Cei mai inteligenţi reprezentanţi ai speciei noastre sunt proslăviţi ca mari matematicieni, arhitecţi, sociologi. Noi am descoperit organizarea ideală a societăţii, am acaparat teritorii gigantice, ne vârâm peste tot, acolo unde vrem. Să punem problema şi altfel: ce vreţi şi puteţi să faceţi voi, oamenii – de altfel, cei mai evoluaţi din clasa mamiferelor – şi noi nu ştim să facem? Vă tot lăudaţi că ştiţi să faceţi unelte de muncă şi să le folosiţi, iertaţi-mă, dar mă pufneşte râsul. Semănaţi cu nişte infirmi care se laudă cu cârjele lor. Construiţi locuinţele cu greu, chinuindu-vă, folosind pentru aceasta forţe contranaturale cum ar fi focul, aburul, construiţi de mii de ani şi de fiecare dată altfel, nereuşind nici până acum să găsiţi o formă comodă şi raţională a locuinţei. Pe când furnicile jalnice, pe care sincer le detest pentru bădărănie şi adeziunea la cultul forţei fizice, au rezolvat o dată pentru totdeauna această simplă problemă. Vă lăudaţi că

tot timpul vă aflaţi într-o continuă dezvoltare şi că aceasta nu cunoaşte limite. Nu ne rămâne decât să râdem. Căutaţi ceva, de mult descoperit şi licenţiat, folosit din timpuri străvechi, şi anume: organizarea raţională a societăţii şi sensul existenţei...

Edik asculta atent, ca un profesionist, iar Fedea, muşcând dintr-un cotor cu dinţii lui superbi, rosti:

— Eu, bineînţeles, sunt un slab dialectician, dar am fost educat în spiritul ideii că mintea omului este cea mai desăvârşită creaţie a naturii. Noi, cei din munţi, suntem obişnuiţi să ne temem de înţelepciunea omenească şi să ne închinăm în faţa ei, iar acum, când am reuşit într-o oarecare măsură să-mi fac studiile, nu încetez să mă minunez de curajul şi ingeniozitatea cu care omul deja a creat şi continuă să creeze aşa zisa a doua natură. Mintea omenească este... este... Clătină din cap şi tăcu.

— A doua natură! rosti pe un ton veninos Păduchele. Al treilea element, a patra împărăţie, a cincea stare, a şasea minune a lumii... Un mare lider al omenirii ar fi putut întreba: pentru ce vă trebuie două naturi? Aţi murdărit una, iar acum încercaţi să o schimbaţi cu alta... Doar ţi-am mai spus, Feodor: a doua natură reprezintă cârjele unui infirm. În ceea ce priveşte raţiunea... Dacă nu ai fi vorbit, nici eu nu aş fi ascultat. De sute de veacuri aceste burdufuri îndesate cu amestec alimentar pălăvrăgesc despre raţiune şi nici până acum nu au reuşit să înţeleagă despre ce este vorba. Asupra unui singur lucru au căzut de acord: în afară de ei, nimeni nu posedă raţiune. Şi uite ce trebuie remarcat! Dacă o fiinţă este mică, dacă e uşor s-o otrăveşti cu o scârboşenie chimică sau pur şi simplu s-o striveşti cu degetul, atunci nimeni nu se sinchiseşte de ea. O asemenea fiinţă are, desigur, instincte, nervozitate primitivă, o formă inferioară a sistemului nervos... O concepţie tipică imbecililor încrezuţi. Dar vezi bine că ei sunt raţionali, ei trebuie să argumenteze totul pentru a strivi insectele, lipsiţi de scrupule! Şi să vezi, Feodor, cum argumentează ei asta. Să zicem că o viespe de pământ şi a depus ouşoarele într-o mică vizuină şi aduce mâncare pentru viitorii urmaşi. Şi ce fac aceşti tâlhari? Fură ca nişte barbari ouăle depuse şi apoi observă cu o satisfacţie idioată cum nefericita mamă închide vizuina goală, cimentând-o. Adică, uite ce proastă e viespea, nu ştie ce face şi asta datorită instinctelor, a instinctelor oarbe, înţelegi? N-are raţiune şi în caz de necesitate poate fi şi ea strivită cu unghia. Simţi ce măsluire murdară a termenilor? Se presupune apriori

că scopul vieţii viespii este înmulţirea şi ocrotirea urmaşilor, iar dacă nici această sarcină principală a ei nu este în stare s-o îndeplinească cu cap, atunci ce să mai ceri de la ea? Pentru ei, oamenii, cosmos-mosmos, fotosinteză-motosinteză, iar pentru biata viespe doar reproducerea, dar şi aceea numai la nivel de instinct primitiv. Acestor mamifere nu le intră în cap că viespea are cel mai bogat univers spiritual, că în decursul scurtei sale vieţi ea trebuie să reuşească – ea vrea să reuşească! – şi în ştiinţă, şi în artă, iar aceste animale cu sânge cald habar nu au că ea pur şi simplu nu are timp şi nici nu doreşte să se uite înapoi la copilaşii ei, cu atât mai mult că nici nu sunt copilaşi, ci nişte ouşoare absurde... Desigur, viespile au nişte reguli, nişte norme de conduită, o morală. Şi pentru că viespile sunt de la natură foarte uşuratice în problemele perpetuării neamului, e normal ca legea să prevadă o anume pedeapsă pentru neîndeplinirea totală a obligaţiilor de părinte. Orice viespe cumsecade trebuie să îndeplinească o anumită succesiune a acţiunilor: să sape vizuina, să depună ouşoarele, să aducă drept hrană omizi paralizate şi să închidă vizuina. Viespea este urmărită, există un control secret şi aceasta întotdeauna are în vedere posibilitatea ca după vreo pietricică apropiată să fie prezent un inspector copoi. Bineînţeles, viespea observă că ouşoarele au fost furate şi că au dispărut proviziile, dar ea nu mai poate depune a doua oară ouăle şi nici nu are de gând să-şi piardă timpul cu reînnoirea proviziilor. Într-o deplină înţelegere a absurdităţii acţiunilor sale, ea se preface că nu a observat nimic şi îşi îndeplineşte până la capăt programul pentru că nu-i surâde deloc ideea de a fi târâtă prin cele nouă instanţe ale Comitetului de ocrotire a neamului... Imaginează-ţi, Feodor, o şosea, o frumoasă magistrală ce se întinde netedă de la un orizont la celălalt. Un experimentator pune de a curmezişul drumului o tăbliţă cu semnul „Ocolire”. Vizibilitatea este excelentă, şoferul vede foarte bine că nu-l ameninţă absolut nimic pe porţiunea închisă. El chiar înţelege că asta s-ar putea să fie o glumă proastă, dar respectând regulile şi normele de conduită ale unui bun automobilist, o porneşte pe marginea oribilă a drumului, rulează printre hopuri, bolovani, împotmolindu-se în noroi sau înecându-se în praf, pierzând o mulţime de timp şi nervi pentru a ieşi din nou în aceeaşi şosea, cu două sute de metri mai încolo. De ce? Cauza este aceeaşi: şoferul respectă legile şi nu vrea să fie târât prin instanţele

Poliţiei Rutiere, cu atât mai mult cu cât şi el, ca şi viespea, are toate motivele să presupună că este o capcană şi că acolo, printre tufişuri, se ascunde un inspector pe motocicletă. Iar acum să ne imaginăm că un experimentator necunoscut face acest experiment pentru a stabili nivelul intelectual al oamenilor şi că acest individ este la fel de prost şi îngâmfat ca şi distrugătorul cuibului de viespe... Ha-ha-ha! Şi la ce concluzie ajunge!... Flecarul, extaziat, bătu cu toate lăbuţele în masă.

— Nu, protestă Fedea. La dumneata, Flecarule, totul este cumva prea simplist. E normal ca atunci când omul se află la volan să nu poată străluci prin intelect...

— Tot aşa, îl întrerupse Păduchele şiret, nu străluceşte prin intelect nici viespea atunci când își depune ouăle. Aici, să ştii, nu avem de-a face cu intelectul.

— Stai un pic, Flecarule, spuse Fedea. Dumneata mă încurci tot timpul. Ce vreau să spun... Ha, poftim, am uitat ce am vrut să spun... Da! Ca să te delectezi cu măreţia raţiunii umane, trebuie să priveşti întreg edificiul acestei raţiuni, toate cuceririle ştiinţei, toate cuceririle literaturii şi artei. Dumneata vorbeşti cu dispreţ despre cosmos, dar rachetele, sateliţii reprezintă un pas enorm de mare, entuziasmant, şi trebuie să recunoşti că nici o artropodă nu e capabilă de astfel de realizări.

Păduchele îşi mişcă dispreţuitor mustăţile.

— Aş putea să te contrazic, spunându-ţi că artropodele nu au nevoie de cosmos, spuse el. Nici oamenii însă nu au nevoie de el şi de aceea nu vom mai vorbi despre asta. Dumneata, Feodor, nu înţelegi nişte lucruri simple. Fiecare specie are un ideal istoric bine definit şi transmis din generaţie în generaţie. Realizarea lui este în general denumită marea împlinire. Oamenii au avut dintotdeauna două idealuri tradiţionale: acela de a zbura propriu zis, izvorât din invidia faţă de insecte, şi acela de a zbura către Soare, ideal pornit din ignoranţă, din convingerea că Soarele nu se află decât la o aruncătură de băţ faţă de noi. Nu te poţi aştepta ca Marele Ideal să fie acelaşi la specii diferite de fiinţe vii, cu atât mai mult la ordine şi clase. Este amuzantă presupunerea că la muşte s-ar fi transmis din generaţie în generaţie idealul de a zbura liber, la caracatiţe idealul de a atinge adâncurile marine, iar la noi, cimex-lectularius, idealul de Soare, pe care noi nici nu-l putem suferi. Fiecare aspiră la ceea ce îi este inaccesibil, dar care totodată promite plăcere. Idealul de generaţii al caracatiţelor este, după cum se ştie, deplasarea

liberă pe uscat, iar caracatiţele stau în adâncuri reflectând mai tot timpul la asta. Străvechiul şi groaznicul ideal al viruşilor este stăpânirea absolută a lumii şi, indiferent de metodele pe care ei le folosesc în prezent, nu se poate nega că sunt perseverenţi, inventivi şi capabili de sacrificii în numele măreţului ideal. Dar idealul grandios al arahnidelor? Cu milioane de ani în urmă au ieşit nechibzuit din ape pe uscat şi de atunci sunt chinuite de visurile reîntoarcerii în elementul iniţial. Dacă aţi fi ascultat cântecele şi baladele lor despre mare! Ţi se frânge inima de jale şi compasiune. În comparaţie cu aceste balade, mitul eroic al lui Icar şi Dedal nu este decât o povestioară amuzantă. Ce ar mai fi? Au mai realizat câte ceva, pe o cale foarte ingenioasă, de altfel. Artropodele au, în general, rezolvări ingenioase. Ele obţin ceea ce îşi doresc prin crearea de noi specii. Întâi au creat păianjenii alergători pe apă, apoi păianjenii scafandri, iar acum lucrează din plin la elaborarea păianjenului ce respiră liber sub apă... Ce să mai vorbim de noi, păduchii. Noi am obţinut de mult ceea ce ne-am dorit: atunci când pe lumea asta au apărut aceste burdufuri pline cu amestec alimentar... Mă-nţelegi, Feodor? Fiecare rasă cu idealul ei. Nu trebuie să vă lăudaţi cu realizările voastre în faţa vecinilor de pe planetă. Riscaţi să fiţi caraghioşi. Veţi fi socotiţi nişte proşti de cei cărora idealurile voastre le sunt străine şi veţi fi consideraţi nişte jalnici palavragii de cei care şi-au realizat de mult idealul.

— Nu pot să-ţi răspund, Flecarule, spuse Fedea, dar trebuie să recunosc că nu e prea plăcut să te ascult. În primul rând, nu-mi place când respingi nişte lucruri clare printr-o cazuistică şireată şi, în al doilea rând, eu sunt totuşi un om.

— Dumneata eşti omul zăpezilor. Dumneata eşti veriga lipsă. Nu e chip să obţii ceva de la dumneata. Dumneata, dacă vrei să ştii, nici măcar nu eşti comestibil. Şi ştii de ce nu mă contrazic homo-sapienşii, ca să zic aşa? De ce nu-şi apără cinstea speciei, a genului, a ordinului lor? Explicaţia: nu au ce spune.

Edik lăsă atent această provocare în vânt. Puteam să-l contrazic pe Flecar, pe acest gură-spartă care mă irita îngrozitor, dar m-am abţinut ştiind că Feodor Simeonovici se uită acum în cristalul magic şi vede tot.

— Ba nu, permiteţi-mi, protestă Fedea. Într-adevăr, sunt omul zăpezilor. Da, există un obicei de a fi jigniţi, ne jignesc chiar şi oamenii – rudele noastre apropiate, speranţa noastră, simbolul încrederii noastre în viitor... Nu nu, permiteţi-mi, Edik. Spun tot

ceea ce gândesc. Ne jignesc cele mai ignorante şi declasate specimene umane, dându-ne porecla abjectă de „yeti”, care, aşa cum se ştie, este asemănătoare, „yahoo-ului” lui Swift, poreclindu-ne când, „golub-yavan”, adică „maimuţa-uriaşă”, când „abominabilul om al zăpezilor”. Ne jignesc chiar şi cei mai luminaţi reprezentanţi ai omenirii, numindu-ne „Veriga-lipsă” şi „om-maimuţă”, ponegrindu-ne şi cu alte porecle cu iz ştiinţific. Poate că, într-adevăr, merităm o oarecare sfidare. Gândim încet, suntem prea nepretenţioşi, aspirăm prea puţin spre mai bine, raţiunea noastră încă dormitează. Cred însă, şi ştiu asta, că aceasta este raţiunea omului care găseşte cea mai mare plăcere în refacerea naturii, la început a celei înconjurătoare, apoi în perspectivă şi pe a celei proprii. Dumneata, Flecarule, eşti totuşi un parazit. Iertaţi-mă, dar folosesc acest termen în sensul ştiinţific. Nu vreau să vă supăr, dar sunteţi un parazit şi nu puteţi simţi suprema plăcere de a reface natura. De aţi şti cât de mare poate fi această desfătare – natura e doar infinită şi poate fi refăcută la infinit. Iată de ce omul este denumit regele naturii. El nu numai că studiază natura şi găseşte o desfătare uriaşă, pasivă, în contopirea cu ea, dar el, în plus de asta, reface natura, o modelează conform necesităţilor şi dorinţelor lui, până va ajunge s-o modeleze după capriciul lui.

— Ei da! exclamă Păduchele. Numai că, deocamdată, omul îmbrăţişează pe un oarecare Feodor, după umerii lui laţi şi păroşi, îl scoate pe o scenă şi îi propune demonstrarea procesului de apariţie a omului din maimuţă, în faţa unei mulţimi meschine ce sparge de zor seminţe... Atenţie-atenţie! ţipă omul pe neaşteptate. Astăzi la club vom audia lecţia doctorului în ştiinţe Vialobiev-Frankenstein. „Darwinismul contra religiei”, împreună cu demonstraţia vizuală a procesului de apariţie a omului din maimuţă! Actul întâi: „Maimuţa”. Feodor stă sub masă lângă lector şi se caută atent la subsuori după păduchi, aruncând în toate părţile priviri nostalgice. Actul al doilea: „Maimuţa om”. Feodor, ţinând în mâini coada unei mături, bântuie pe scenă, căutând ceva în care să bată. Actul al treilea: „Omul maimuţă”. Feodor, sub supravegherea şi conducerea pompierului de serviciu, face un foculeţ pe o tavă de fier, mimând concomitent groaza şi încântarea. Actul al patrulea: „Munca l-a creat pe om”. Feodor, ţinând un ciocan deteriorat, din acelea folosite în abataje, întruchipează un fierar primitiv. Actul al cincilea: „Apoteoza”. Feodor se aşază la pian şi

interpretează Marşul turcesc... Lecţia va începe la ora şase, iar după lecţie va rula un film străin nou, „Ultimul ţărm”, şi dans!

Foarte măgulit, Fedea zâmbi timid.

— Desigur, Flecarule, spuse acesta mişcat. Ştiam eu că între noi nu există divergenţe mari. Bineînţeles că aşa este: uşurel-uşurel, raţiunea va începe câte puţin să-şi producă minunile binefăcătoare, promiţându-ne în perspectivă Arhimezi, Newtoni şi Einsteini. Atâta doar că exageraţi un pic rolul meu în această manifestare culturală, deşi înţeleg că dumneavoastră vreţi pur şi simplu să-mi oferiţi o satisfacţie.

Păduchele îl privi furios, iar eu am chicotit răutăcios. Fedea se impacientă.

— Am spus ceva deplasat? întrebă acesta.

— Bravo, am spus. Aşa i-aţi tăiat-o din scurt, că a pălit la faţă. Vedeţi, chiar a început să halească roşiile umplute, atât de neputincios e...

— Da, Flecarule, vă ascult cu interes, începu Edik. Bineînţeles, nu urmăresc să vă contrazic pentru că, aşa după cum apreciez eu, noi vom mai avea încă multe dispute în probleme cu mult mai serioase. Aş fi vrut doar să constat că, din păcate, raţionamentul dumneavoastră este mult prea uman şi prea puţin original, caracteristic doar psihologiei speciei cimex-lectularius.

— Bine, bine, ţipă iritat Păduchele. Toate astea sunt minunate. Dar oare măcar un singur reprezentat al homo-sapienşilor va catadicsi să-mi dea un răspuns direct la acele gânduri ce mi-au fost permise să le exprim aici? Sau, repet, n-are cum să mă contrazică? Sau omul raţional are tangenţă cu raţiunea tot atâta cât are şarpele cu ochelari cu acel aparat optic atât de larg răspândit? Sau nu are argumente accesibile înţelegerii pentru o fiinţă care posedă doar instincte primitive?

Atunci nu am mai rezistat. Aveam un argument accesibil înţelegerii şi l-am folosit cu multă plăcere. I-am arătat degetul arătător şi apoi am făcut o mişcare, ca şi cum aş fi şters o picătură de pe masă.

— Foarte ingenios, spuse Păduchele, pălind. Asta e într-adevăr la nivelul celei mai înalte raţiuni...

Fedea se rugă timid să-i fie explicat sensul acestei pantomime, dar Flecarul spuse că totul nu-i decât o prostie.

— M-am plictisit aici, continuă acesta cu o voce exagerat de tare, uitându-se în jur ca un boier. Să plecăm de aici.

Am plătit consumaţia şi am ieşit cu toţii afară, unde ne-am oprit, fără a avea un ţel anume. Edik propuse plecarea la hotel pentru a încerca găsirea unei camere, dar Fedea ne spuse că în Tmuscorpion nu e nici o problemă cu hotelul: în el nu locuiesc decât membrii Troicii, restul camerelor fiind libere. M-am uitat la Păduche cât era de deprimat şi atunci, simţind mustrări de conştiinţă, am propus o plimbare sub clar de lună pe malul râului Scorpionelul. Fedea fu de partea mea, dar Păduchele Flecar protestă: era obosit, îl plictisiseră interminabilele discuţii, de fapt lui îi era foame şi mai bine ar fi mers la un film. Ni s-a făcut milă de el – prea tare fusese şocat de gestul meu, care poate că fusese, într-adevăr, cam lipsit de tact. Ne-am dus la film, când, de după ghereta unde se vindea bere, ne ieşi în cale bătrânelul Edelweis. Într-o mână ţinea o halbă cu bere, iar cu cealaltă mână se cramponase de maşinăria lui. Vorbind împleticit, ne declară adeziunea lui la ştiinţă şi ataşamentul faţă de mine, apoi ne ceru banii de deviz, sporul pentru lucrul la înălţimi mari şi chiar bani pentru cumpărarea unor întrerupătoare. I-am dat o rublă şi acesta se repezi din nou după gheretă.

În drum spre cinematograf, Flecarul tot nu reuşi să se liniştească. Se lăuda, se lega de trecători, „strălucea” prin aforisme şi paradoxuri, dar tot părea a nu fi în apele lui. Pentru a-i reda echilibrul sufletesc, Edik îi povesti Păduchelui Flecar despre aportul uriaş pe care l-ar putea aduce acesta din urmă la teoria Fericirii Liniare şi îi făcu un apropo extrem de străveziu la gloria lui universală şi la iminenţa plecării într-o delegaţie pe termen lung în străinătate, incluzând şi ţări exotice. Echilibrul sufletesc fu restabilit în totalitate, Flecarul parcă mai prinse curaj şi seriozitate, iar de cum se stinse lumina în sală plecă printre rânduri să mai înţepe pe cineva, provocând astfel supărarea mea şi a lui Edik. Eu mă aşteptam la un scandal de pomină, iar lui Edik îi era teamă că-l voi strivi pe Flecar. Colac peste pupăză, în sală era zăpuşeală, filmul era greţos şi când totul se termină respirarăm uşuraţi.

Luna strălucea, o boare răcoroasă venea dinspre Scorpionel. Fedea spuse cu vinovăţie că ţine regim şi că venise timpul să se culce. Am hotărât să-l conducem până la Colonie. Mergeam pe mal. Jos, la poalele râpei, străvechiul Scorpionel îşi purta apele otrăvitoare de canal în curenţii lui de cristal. Pe malul celălalt se întindea larg, în lumina lunii, o luncă inundabilă. La orizont se

profila întunecată linia zimţată a pădurii îndepărtate. Deasupra unor turnuri estompate de negură, aproape dărâmate, evolua o farfurie zburătoare micuţă, cu luminile semnalizatoare în funcţiune.

— Ce-i cu ruinele alea? întrebă Edik.

— E Cetatea Privighetorii, răspunse Fedea.

— Nu mai spuneţi! se miră Edik. Tocmai aici? Cea de pe lângă Murom?[7]

— Da. Secolul doisprezece.

— Dar de ce sunt numai două turnuri? întrebă Edik.

Fedea îi spuse că până la asediul cetăţii fuseseră patru: Zgripţuroaica, Babaul, Scuipă-Venin şi Criminalul. Godzilla a pârjolit zidul dintre Babaul şi Criminalul, s-a năpustit în curte şi le-a căzut în spate apărătorilor. Totuşi era cam nerod şi se spunea că era cel mai zdravăn şi mai prost dintre dragonii cu patru capete. Nu prea se descurca în ale tacticii şi nici nu dorea asta, de aceea, în loc să dărâme succesiv turnurile, concentrându-şi loviturile pe fiecare în parte, el s-a năpustit concomitent asupra tuturor celor patru, câte un cap de fiecare. Numai că printre cei asediaţi s-au aflat draci abili şi cu spirit de sacrificiu; fraţii Tâlhari, Solovei[8] Odihmantievici şi Liagva Odihmantievici, împreună cu Liho Chioara[9], precum şi spiritul turbat reunit Terminator, poreclit Bubuliţă. Iar Godzilla, aşa cum era şi de aşteptat, a avut numai de suferit datorită prostiei şi zgârceniei sale. La început, e adevărat, a reuşit să-l doboare pe Terminator, bolnav în acea zi de gripă virotică, iar lacheul Godzillei, Vampirul Beowulf[10], s-a năpustit cu lăcomie asupra lui Scuipă-Venin, apoi, după ce a renunţat imediat la acţiunile militare, s-a luat de băutură şi tâlhărie. A fost însă primul şi singurul succes al Godzillei în această campanie. Solovei

[7] Oraş pe malul stâng al râului Oka. Prima menţionare a oraşului în 862 (*n.t.*).

[8] Solovei-Tâlharul este în mitologia slavă un monstru, adversar dintotdeauna al eroilor, ce-şi zdrobea adversarii printr-un fluierat înspăimântător. Înrudit cu vipera cu corn (*n.t.*).

[9] Liho este întruchiparea destinului vitreg, a nenorocirii. În poveştile ruseşti, Liho este văzută ca o femeie rea, căreia îi lipseşte un ochi. Întâlnirea cu ea provoca pierderea mâinilor sau chiar a vieţii omului (*n.t.*).

[10] Aluzie evidentă la prinţul Beowulf, simbol al curajului şi cinstei în poveştile anglo-saxone (*n.t.*).

Odihmantievici s-a luptat nebuneşte, râzând în pragul Babaului, fără a se retrage măcar un pas. Liagva Odihmantievici a cedat copilăreşte primul etaj al Zgripţuroaicei, dar s-a baricadat la al doilea etaj, a clătinat turnul şi s-a prăbuşit împreună cu acesta pe unul din capetele Godzillei ce se afla în plin atac. Concomitent, Liho Chioara a atras cu şiretenie şi sânge rece un alt cap de pe flancul drept, tocmai în subsolurile pline cu salpetru ale Criminalului şi a aruncat în aer întreg turnul. Pierzându-şi jumătate din capete, Godzilla, care şi mai înainte era un prostănac fără pereche, s-a damblagit de-a binelea şi a început să se zvârcolească prin cetate, strivind laolaltă duşmani şi aliaţi, dând din copite şi retrăgându-se. Cu aceasta bătălia a luat sfârşit, Solovei Odihmantievici l-a omorât pe Beowulf cel beat cu o lovitură acustică, apoi a murit şi el din cauza arsurilor multiple. Cei rămaşi în viaţă, vrăjitoarele, mumele pădurii, ştimele, baubaii, zgripţuroaicele şi spiriduşii au omorât adversarii lor demoralizaţi, pe vârcolaci, trolli[11], gnomi, satiri, naiade[12] şi driade[13], apoi, lipsiţi de un conducător, s-au răspândit vraişte prin pădurile înconjurătoare. În ceea ce-l priveşte pe prostovanul de Godzilla, acesta a ajuns în marea mlaştină care astăzi poartă numele de împotmolirea Vacilor, unde de altfel a şi crăpat la scurtă vreme de cangrenă gazoasă.

— Interesant, spuse Edik, privind atent turnurile întunecate şi miţoase ale Babaului şi lui Scuipă-Venin. Acolo, intrarea e liberă?

— Liberă, spuse Fedea. Cu cinci copeici.

Plimbarea s-a dovedit a fi reuşită. Fedea ne explică organizarea Universului şi ne mai spuse, printre altele, că vede cu ochiul liber inelele Saturnului şi Pata Roşie de pe Jupiter. Invidios, păduchele îi dovedi înflăcărat că asta nu-i decât o baliverna bine plătită şi că Universul, în realitate, are forma unei saltele pe arcuri. În jurul nostru se agita mereu timidul Kuzma, un pterodactil obişnuit. De fapt, nici nu-l vedeam prea bine în întuneric. Tropăia mărunt pe undeva în faţa noastră, uneori mai răscolea tufişurile de lângă drum, orăcăind uşor, iar alteori îşi lua zborul, acoperind luna cu aripile lui larg desfăcute. L-am

[11] Trolli - giganţi, în mitologia germano-scandinavă. Locuiesc în interiorul munţilor, unde îşi păstrează comorile. Pociţi, posesori ai unei forţe fizice colosale, dar prostănaci, trollii erau mâncători de oameni (*n.t.*).
[12] Naiade - nimfe, divinităţi ale izvoarelor şi râurilor (*n.t.*).
[13] Driade - nimfe ale pădurilor (*n.t.*).

chemat, promiţându-i bunătăţi şi prietenia noastră, dar tot nu s-a încumetat să se apropie de noi.

În Colonie am făcut cunoştinţă cu Extraterestrul Constantin. Acesta avusese ghinion cu carul. Farfurioara lui zburătoare aterizase forţat în urmă cu un an, deteriorându-se definitiv, iar Constantin nu a mai putut îndepărta câmpul de forţă protector, ce se forma automat în momentul aterizării. Câmpul era de asemenea natură, încât nimic străin nu putea fi strecurat în interiorul lui, doar Constantin cu îmbrăcămintea lui şi piesele de la motorul farfuriei zburătoare putând străbate liber, în ambele sensuri, pelicula vineţie. O familie de şoareci de câmp, care întâmplător s-a aflat pe locul aterizării, a rămas acolo, Constantin fiind astfel nevoit să o hrănească din rezervele lui, şi aşa sărace, pentru că alimentele pământene nu puteau fi trecute sub cupola protectoare nici măcar în stomacul său. Sub cupolă mai rămăseseră, uitaţi de cineva pe aleea din parc, nişte papuci, de altfel singurul lucru pământean care-i putea fi cât de cât de folos lui Constantin. În afară de şoareci şi papuci au mai fost captate în câmpul protector două tufişuri de lemn câinesc, o parte dintr-o pocitanie de bancă, scrijelită toată cu tot felul de inscripţii, un sfert de acru de pământ umed, care de atunci nu s-a mai uscat deloc.

Lui Constantin nu-i prea mergeau treburile. Nava stelară nu se lăsa reparată. În atelierele locale nu existau, bineînţeles, nici un fel de piese de schimb sau utilaje speciale. Ceva-ceva poate că s-ar mai fi putut procura de prin centrele ştiinţifice ale lumii, era însă necesară intervenţia Troicii, astfel că de mai multe luni Constantin aştepta nerăbdător citaţia. Încrezător în ajutorul oamenilor, nu-şi dorea decât îndepărtarea blestematului de câmp protector şi aducerea vreunui savant celebru la bordul navei sale, dar în general era mai degrabă pesimist, obişnuindu-se deja cu ideea că tehnica pământeană nu-l va putea ajuta decât peste vreo două sute de ani.

Farfurioara zburătoare a lui Constantin, strălucind precum o gigantică lampă cu gaz, nu se afla departe de drum. De sub farfurioară răsăreau picioarele lui Constantin încălţate cu papuci, măsura patruzeci şi patru, marca fabricii „Scorohod”[14]. Picioarele acestuia alungau mereu şoarecii captivi ce-şi cereau insistent cina.

---

[14] Iute de picior (*n.t.*).

Fedea ciocăni în câmpul protector şi la vederea noastră Constantin ieşi de sub farfurioară. Strigă ceva la şoareci şi ieşi în întâmpinarea noastră. Faimoşii papuci rămaseră evident înăuntru şi imediat şoarecii îşi înjghebară din ei o locuinţă temporară. Am făcut prezentările, ne-am exprimat compasiunea şi ne-am interesat cum îi mai merg treburile. Constantin se învioră şi ne informă că, după toate aparenţele, începe să se mai „mişte” câte ceva, ne enumeră vreo douăzeci de aparate necunoscute nouă şi care îi erau foarte necesare. Era o fiinţă raţională foarte comunicativă şi prietenoasă. Sau poate că numai tânjea după nişte interlocutori. Îi puneam întrebări la care el ne răspundea bucuros. Nu arăta însă prea bine şi l-am sfătuit să nu mai lucreze aşa de mult că îi va dăuna. Oricum era timpul să doarmă. I-am explicat cu toţii, preţ de vreo zece minute, ce înseamnă „să doarmă”, după care a recunoscut că problema nu-l interesează defel, mai bine nu face asta... Şi apoi, se apropia momentul când trebuiau hrăniţi şoarecii. Ne strânse mâna şi se băgă sub farfurie. Ne-am luat rămas bun şi de la Fedea, şi de la Păduche, apoi ne-am dus la hotel. Era târziu, oraşul dormea şi doar undeva departe se auzea o armonică şi cântecul unor voci cristaline de fete:

Îi spun celui ce mi face curte
Şi ce are trei ochi în frunte:
Nu orbi din pasiune
Suntem fraţi de raţiune!...

Delfinul Isaac, caracatiţa Spiridon şi extraterestrul albastru

Dimineaţă am mâncat în grabă kefir şi castraveţi. Eram foarte grăbiţi. Voiam să-l vedem cât mai repede pe administrator şi să clarificăm situaţia noastră curentă. Situaţia noastră n-am reuşit s-o clarificăm, în schimb am lămurit-o pe cea a administratorului. Situaţia lui era de compătimit.

A fost odată ca niciodată un om, nu făcea nimic deosebit, nu deranja pe nimeni, realizase succese în munca lui de administrator la un cămin, când pe neaşteptate a fost chemat de însuşi tovarăşul Golîi, care îl muştrului pentru devotamentul faţă de religie şi îl retrogradă în funcţia de administrator al Coloniei de Fenomene Inexplicabile. Dacă ar fi fost mai tânăr, mai citit, poate că ar fi reuşit să se desfăşoare şi acolo, dar tovarăşul Zubo nu era aşa. Era un slujbaş zelos şi în plus de asta era un om cu un simţ deosebit de ridicat al dezgustului. „Mă pierd aici, ni se plângea. Mă pierd aici cu şerpii ăştia bărboşi şi infecţi, cu caracatiţele şi extratereştrii ăştia. Mi-am pierdut complet pofta de mâncare, slăbesc, nevastă-mea îmi tot strâmtează pantalonii şi nu există nici o perspectivă... Azi, uite că a mai aterizat încă un parazit, bolboroseşte ceva, dar nu pe ruseşte, hrişcă nu haleşte, carne nu haleşte, dar se pare că serveşte pastă de dinţi... Eu nu pot s-o mai duc aşa. Asta e ceva ilegal şi am să fac o plângere, am să ajung până la tovarăşul Golîi...” Noi l-am compătimit.

Situaţia deplorabilă a administratorului se agravase o dată cu apariţia cazului Isaac, delfinul raţional. Delfinul murise mai demult din cauze neelucidate, în schimb dosarul lui trăia şi provoca încă multe neplăceri. Şi iată de ce trăia. În primul rând, Isaac murise lăsând neconsumate două tone de cod proaspăt aduse special pentru el. Această cantitate de cod, cândva proaspăt, atârna de gâtul nefericitului administrator întocmai ca o piatră de moară şi nu se întrevedea nici o posibilitate de scăpare. Administratorul a început chiar să mănânce singur codul, apoi cu toată familia, a invitat mereu oaspeţi la masă, a hrănit jumătate din câinii Kitejgradului, s-a otrăvit de câteva ori

cu peşte, porcul lui cel mai grozav a murit, otrăvindu-se şi el cu peşte, dar cantitatea de două tone nici că s-a micşorat. În al doilea rând, dosarul lui Isaac nu a fost închis pentru că, până când actul de deces a circulat prin instanţe, cadavrul a devenit un animal împăiat, fiind dat apoi la şcoala din Kitejgrad ca material didactic, în timp ce împrejurările morţii au provocat unele suspiciuni instanţelor, astfel că actul s-a întors la emitent cu o rezoluţie prin care se solicita „Autopsia post-mortem" pentru precizarea împrejurărilor amintite.

De atunci, administratorul primea săptămânal câte o interpelare: „De ce nu au fost trimise până acum rezultatele autopsiei?", la care administratorul răspundea invariabil că se vor lua toate măsurile pentru „urgentarea răspunsului la adresa dvs. numărul..."

Peştele nu putea fi trecut la pierderi pentru că nici delfinul nu era trecut în aceeaşi categorie şi asta datorită faptului că nu i se făcuse autopsia post-mortem, în plus de asta nu putea fi schimbată cu nici un chip atitudinea lui Hlebovvodov faţă de defunctul Isaac: „Şi ce dacă a murit? Mi-e indiferent că a murit. Am promis că îl voi demasca şi aşa voi face". Cauza încăpăţânării ostile a lui Hlebovvodov se datora primei întâlniri a acestuia cu Isaac, când delfinul l-a declarat în mod public tembel, în patru limbi europene şi două asiatice, ca replică la cuvintele lui Hlebovvodov: „Ce să ne mai batem capul cu el, un peşte obişnuit, vorbitor, am mai citit despre aşa ceva".

Iată că şi astăzi dimineaţă, administratorul stătea la măsuţa lui, aplecat deasupra dosarului nerezolvabil al lui Isaac, un dosar care se burduşise de atâtea interpelări.

— Mă autodistrug, conchise administratorul. Mă autodistrug pentru un fleac. Dacă nici astăzi nu îmi dau voie să-l trec la pierderi, mă spânzur, zău aşa...

În acest moment bătu de ora nouă şi apăru Troica. Ne-am ocupat locurile. De-abia a început administratorul Zubo să pomenească de delfin şi de numărul dosarului, că imediat a şi fost întrerupt. Hlebovvodov flutură o bucată dintr-un ziar şi anunţă:

— Iată că am aici un material referitor la acest Isaac al dumneavoastră. Presa centrală a fost informată că delfinul, se vede treaba, nici măcar nu este peşte. Nici chiar eu nu reuşesc să înţeleg, trăieşte în apă, are coadă şi nu este peşte. Şi atunci după voi ce ar fi, o pasăre? Sau... asta... poate un cocoş?

— Sunt propuneri? întrebă binevoitor Lavr Fedotovici.

— Sunt, interveni Hlebovvodov. Amânăm până la o clarificare deplină. Răposatul era un element suspect, fie-i ţărâna uşoară. Mai are încă multe probleme, nu numai codul. Of, atât de multe, că le adulmec cu nasul!

— Bine, dar a murit, se văită neputincios administratorul. Poate îl trecem totuşi la pierderi, ce ziceţi? Să fie în contul şcolii...

— Tovarăşe Zubo, se porni Farfurkis în stil de mentor. Zadarnic ne încerci răbdarea. Ea nu este infinită. V-am mai explicat doar că şi Homer, şi Shakespeare, şi încă multe alte personalităţi de asemenea au murit, dar totuşi continuă să rămână nişte enigme pentru cercetători. Moartea nu poate constitui un obstacol pentru munca de cercetare, mai ales pentru cercetarea administrativă. Pentru Troică nu contează dacă obiectul mai trăieşte sau nu. Important pentru Troică este să constate în ce măsură el este sau nu un fenomen inexplicabil.

— Bun, asta pentru delfin, spuse administratorul. Dar cu codul cum rămâne?

— Suntem din nou gata să vă explicăm că datorită trecerii acestui produs în documente, în calitate de aliment pentru dosarul cu numărul şaisprezece, atunci el poate fi trecut la pierderi numai după folosirea acestui aliment de către acest dosar sau doar în cazul în care însuşi dosarul este trecut la pierderi.

— Revizia bate la uşă, se plânse administratorul. Vor găsi la mine pe plus două tone de peşte putrezit...

— Mda, îl compătimi Farfurkis. Se impune să întreprindeţi ceva.

— Poate să cumpăr un alt delfin? Cu banii mei, munciţi... Cumătrul meu îmi spunea că la Moscova există un astfel de magazin...

— Este dreptul dumneavoastră, spuse Farfurkis. Nu cred însă că este legal să hrăniţi cu produsul destinat dosarului cu numărul şaisprezece un oarecare alt delfin aflat în afara competenţei Troicii.

— Ce să fac cu peştele?

— Să hrăneşti cu el dosarul cu numărul şaisprezece, răspunse Farfurkis.

L-am privit pe Edik. Edik părea senin. Probabil că deja căpătase imunitate. De altfel, dosarul era simplu.

— Grrrm, făcu Lavr Fedotovici. Exprimând opinia generală a asistenţei, propun să amânăm problema codului până la o clarificare deplină. Treceţi la alt dosar, tovarăşe Zubo.

Administratorul, suflându-şi nasul şi ştergându-şi lacrimile, se aplecă deasupra mapelor. Următorul dosar era cel al caracatiţei Spiridon şi atunci Edik tresări. Undeva în viitorul nemărginit, Troica va trebui să i-l dea lui Edik pe Spiridon, doar dacă, bineînţeles, nu îi va intersecta drumul vreo cantină oarecare sau vreun atelier întreprinzător de mode.

Se vede treaba că dosarul lui Spiridon se întindea pe o perioadă de mai bine de un an şi era studiat săptămânal.

Cefalopodul străvechi şi arogant nu dorea să vină la şedinţele Troicii, cerând în schimb ca Troica să vină la el. Ambiţia afişată de cele două părţi încurca rezolvarea conflictului, pentru că aici era vorba, de fapt, despre cine învinge pe cine.

— Iar nu a venit intrigantul ăla bătrân, spuse satisfăcut Hlebovvodov.

— Să trăiţi, nu a venit, confirmă abătut administratorul.

— Ca să vezi, ce animal, continuă Hlebovvodov. Are picioare cu toptanul, canalia, şi nu poate să vină!

— Nu cu toptanul, are „optotanul”, îl corectă Farfurkis.

— Cum adică „optotanul”? se supără Hlebovvodov.

— Octopodul are opt picioare, spuse duios Farfurkis. Deci, el are „opt tot anul”.

— Hai, ia mai lăsaţi-mă, se burzului Hlebovvodov. Ce le tot învârţi aici? Optotan, neoptotan... Mai bine spuneţi că nu ştiţi! Să-l lăsăm pe consultantul ştiinţific să ne explice... Tovarăşe consultant ştiinţific! Câte picioare are octopodul? Cu toptanul sau opt?

Vîbegallo nu ştia.

Rânji, se trase de barbă şi rosti:

— Asta... Câte picioare?... Care va să zică, se şarman ilia chel che şoz de şi melodieu[15]...

— Ce? spuse Hlebovvodov.

— Tu comprandr se tu pardone[16], explică Vîbegallo, simţind că se află pe drumul cel bun.

---

[15] *C'est charmant, il y a quelque chose de si melodieux* (fr.) - E minunat, e ceva atât de melodios (*n.a.*).

[16] *Tout comprendre c'est tout pardonner* (fr.) - A înţelege tot înseamnă a ierta tot (*n.a.*).

— Aha... şovăi Hlebovvodov. Asta, noi, desigur, înţelegem... latina, germana... Aş vrea totuşi să precizaţi câte picioare are caracatiţa în cauză? Cu toptanul sau opt?

— Zece, răspunse Edik.

Hlebovvodov îl privi buimăcit.

— Vă ţineţi de farse? întrebă acesta. De altfel, tovarăşe reprezentant, dumneavoastră vă aflaţi la serviciu. N-aveţi decât să vă ţineţi de farse acasă, cu nevasta.

— Tovarăşe Hlebovvodov, nu-mi arde deloc de farse, obiectă politicos Edik. Aţi pus o întrebare consultantului şi pentru că acesta se află în dificultate, vă răspund eu în locul lui. Caracatiţa Spiridon are zece picioare. Zece picioare, iar ca să fim mai exacţi, nu picioare, ci mâini, pentru că octopodul nu umblă pe tentacule, cu ele apucă, întocmai ca şi cu nişte mâini.

— Dar picioare, are picioare? întrebă Hlebovvodov. Măcar unul tot o avea!

— N-am ce să mai adaug, spuse Edik.

— O clipă, interveni Farfurkis. În acest caz de ce se numeşte octopod?

— Dar Spiridon nu este un octopod. Spiridon este un calmar, megatoitis.

— Aha, făcu Farfurkis. Vă mulţumesc.

— Pentru noi e totuna, spuse răutăcios Hlebovvodov. Mâini sau altceva. În cel mai rău caz, ar fi putut să vină şi în mâini. Totuşi nu e invitat la dans, ci la o şedinţă... Şi-n fond, ce treabă avem noi? Noi îl chemăm, el nu vine, nu pe noi ne arde. Avem şi altele destule pe cap. Cine este următorul?

— Avem o cerere de la Spiridon, raportă administratorul.

— Se respinge, se respinge! sări Hlebovvodov.

— Grrrm, făcu Lavr Fedotovici. Tovarăşe Hlebovvodov, aveţi vreo întrebare?

— Nu, se ruşină Hlebovvodov. Sunt vinovat.

— Poporul doreşte să cunoască toate detaliile, continuă Lavr Fedotovici, uitându-se prin binoclu la Hlebovvodov. Între timp, unii membri ai Troicii încearcă, probabil, să înlocuiască opinia generală a Troicii cu opinia lor particulară. Poporul, însă, spune acestor tovarăşi: n-o să reuşiţi, tovarăşi!

Se aşternu o linişte încărcată de respect. Se auzea chiar cum îl chinuiesc mustrările de conştiinţă pe Hlebovvodov. Lavr Fedotovici lăsă binoclul şi ordonă:

— Raportează, tovarăşe Zubo.

— Memorandumul cu numărul doisprezece, citi administratorul. Prin prezenta, ambasadorul Plenipotenţiar al Uniunii Generale a Străvechelor Cefalopode Gigantice îşi mărturiseşte sincerul său respect Preşedintelui Troicii de raţionalizare şi utilizare a fenomenelor (senzaţii) inexplicabile, Excelenţei Sale tovarăşul Vuniukov Lavr Fedotovici şi îi aduce la cunoştinţă următoarele:

1. Prezentul memorandum este al doisprezecelea ca număr din rândul documentelor cu conţinut identic trimise de către ambasadorul Plenipotenţiar pe adresa Excelenţei Sale.

2. Ambasadorul Plenipotenţiar nu a primit nici până astăzi înştiinţarea de amânare ori confirmarea de primire ori vreun răspuns adecvat la măcar unul dintre documentele sus menţionate.

3. Ambasadorul Plenipotenţiar este nevoit să constate cu regret instalarea unei nedorite tradiţii care este puţin probabil să contribuie la relaţiile normale între înaltele părţi contractante.

Admiţând că, în legătură cu cele mai sus menţionate, cele unsprezece documente anterioare nu au ajuns din diferite motive în sfera atenţiei Excelenţei Sale, ambasadorul Plenipotenţiar consideră necesar a informa din nou pe Excelenţa Sa cu privire la intenţiile lui ce decurg din obligaţiile ambasadorului Plenipotenţiar faţă de Uniunea Generală, intenţii pe care are onoarea de a vă vi le prezenta:

1. Ambasadorul Plenipotenţiar are intenţia de a se întâlni cu reprezentanţi ai Ministerului Afacerilor Externe al înaltei părţi contractante, aceasta în scopul de a delibera asupra procedurii de înmânare a scrisorilor sale de acreditare Ministrului de Externe.

2. După menţionata deliberare, ambasadorul Plenipotenţiar are intenţia de a înmâna Ministrului de Externe al înaltei părţi contractante scrisorile sale de acreditare.

În interesul înaltelor părţi contractante şi admiţând că cele unsprezece documente anterioare nu au ajuns din diferite motive în sfera atenţiei Excelenţei Sale, ambasadorul Plenipotenţiar consideră că este de obligaţia lui să repete propunerile făcute Excelenţei Sale:

1. Ambasadorul Plenipotenţiar ar fi dorit să se întâlnească cu Excelenţa Sa pentru examinarea mijloacelor şi a securităţii

transportării lui, a ambasadorului Plenipotenţiar, la locul întâlnirii cu reprezentanţii Ministerului Afacerilor Externe al înaltei părţi contractante.

2. Ambasadorul Plenipotenţiar lasă la aprecierea Excelenţei Sale perioada de întâlnire cu Domnia Sa.

3. În ceea ce priveşte locul întâlnirii, având în vedere particularităţile fizice şi fiziologice ale organismului ambasadorului Plenipotenţiar, ar fi de dorit ca întâlnirea să aibă loc la reşedinţa actuală a ambasadorului Plenipotenţiar.

Cu deplină consideraţie rămân în aşteptarea hotărârii Excelenţei Sale, prea umilul Dumneavoastră servitor,

SPIRIDON

Ambasadorul Plenipotenţiar al Uniunii

Generale a Străvechelor Cefalopode Gigantice

— Asta-i tot, spuse administratorul.

— Grrrm, rosti Lavr Fedotovici. Ce propuneri sunt referitoare la subiect?

— Eu am o singură propunere, anunţă Hlebovvodov. Să-l privăm pe ticălosul ăla de hrană. Să stea nemâncat, doar este limpede că îşi bate joc de noi. De câte ori nu i s-a spus, vino la şedinţă, iar el ne trimite numai mâzgăleli. Uitaţi ce propun: să-l înfometăm şi o să-i vină mintea la cap…

În acest moment, răsucind rapid remoralizatorul, Edik se hotărî să scoată la suprafaţă, în încercarea de a-şi realiza programul utopic de transformare morală a Troicii, tot ceea ce mai rămăsese raţional bun-veşnic în adâncurile conştiinţei lui Hlebovvodov. A reuşit să scoată doar imaginea ştearsă a unei scrumbii în sos de muştar şi o exclamaţie nedesluşită, spusă pe un ton profesional: „Nu blocaţi uşile, următoarea staţie Kropotkinskaia!”

— Nu, nu, tovarăşe Hlebovvodov, îl contrazise Farfurkis. Aşa ceva nu e permis. Cum adică „nu blocaţi uşile”? Pentru convorbiri uşile trebuie să rămână deschise. Şi dacă o fi într-adevăr ambasador? Trebuie să păstrăm o minimă precauţie diplomatică. Bineînţeles, e cu totul altă poveste faptul că se comportă incompatibil cu postul său şi că pretinde Troicii nişte acţiuni care ar submina prestigiul nostru. E necesar, desigur, să-l punem la punct. Trebuie să-i comunicăm în scris că Troica nu este împuternicită să intre în orice fel de relaţii cu Ministerul Afacerilor Externe, că sarcina Troicii este de a raţionaliza şi

utiliza fenomenele inexplicabile şi că tocmai de aceea Spiridon nu reprezintă pentru Troica mai mult decât dosarul numărul şase, iar acesta, Spiridon, este obligat să se prezinte pentru cercetare şi trebuie să se supună acestei hotărâri. Prin urmare, Troica propune să fie prezent aici, să zicem, luni, iar funcţiile lui diplomatice nu interesează câtuşi de puţin Troica.

— Grrrm, făcu Lavr Fedotovici. Poporul nu dispune de surplus de hârtie pentru a purta corespondenţă cu fenomenele inexplicabile. Pe de altă parte, poporul este primitor şi ospitalier. Exprimând opinia generală, propun ca tovarăşul Zubo să explice încă o dată în cuvinte dosarului numărul şase toată neghiobia purtării acestuia. Să-l aprovizionaţi cu hrană ca mai înainte. Mai sunt alte propuneri? Raportorul nu are întrebări? Continuăm şedinţa cu ordinea de zi a Troicii. Următorul. Raportaţi, tovarăşe Zubo.

Administratorul deschise următoarea mapă şi începu raportul:

— Dosarul numărul şaizeci şi patru. Numele: nu a fost stabilit. Prenumele: nu a fost stabilit. Patronimicul: nu a fost stabilit...

— Protestez, sări Farfurkis. Cum adică nu a fost stabilit? Trebuie stabilit. Să ne adresăm miliţiei, dacă este nevoie...

— Nu recunoaşte nimic, canalia, spuse feroce Hlebovvodov.

— E extraterestru, explică plictisit administratorul. Ăştia niciodată nu au nume.

— Protestez în mod ferm! se înfierbântă Farfurkis, răsfoindu-şi nebuneşte carneţelul. În instrucţiuni se specifică foarte clar! Paragraful şase, capitolul patru, a doua parte... Iată! „În cazul în care fenomenul inexplicabil reprezintă o fiinţă vie, dar din diferite motive nu i se poate stabili numele propriu, trebuie pentru comoditatea înregistrării şi identificării să i se acorde un nume, prenume şi patronimic la alegerea şi confirmarea Troicii. Notă. Pentru a se evita impersonificările, abuzurile şi defăimările, este interzis să se acorde fiinţelor vii mai sus menţionate numele unor oameni celebri din istorie, literatură şi artă. Lista numelor – vezi Anexa nr. 19.” Dumneavoastră n-aţi citit niciodată instrucţiunile?

— Nu! N-am citit! se înflăcără şi administratorul. Instrucţiunile nu sunt pentru mine, sunt pentru dumneavoastră! Eu nu le-am avut niciodată în mână! Iar dumneavoastră nu ascultaţi niciodată totul până la capăt... Eu am o anexă la

anchetă: „Descriere sumară a dosarului cu numărul şaizeci şi patru”.

— Ce fel de descriere? întrebă Farfurkis, vădit tulburat, în timp ce îşi răsfoia din nou carneţelul.

— Chiar dumneavoastră aţi spus la instructajul trecut: dacă omul nu are nici nume, nici prenume, nici patronimic, atunci măcar să fie descris. Uitaţi, chiar tovarăşul Vîbegallo a propus... Vorbiţi, vorbiţi şi singuri nu ştiţi ce vorbiţi...

— Asta... se hotărî să intervină Vîbegallo. Fe se che dua advienn se chi purra[17], care va să zică...

— Dificultate? întrebă cu o voce moartă Lavr Fedotovici. Tovarăşe Farfurkis, îndepărtaţi-o.

— Da, într-adevăr, recunoscu Farfurkis. M-am grăbit puţin cu protestul. Problema este că aveam în vedere paragraful şase, în timp ce dosarul aflat în cercetare se încadrează în paragraful şapte din acelaşi capitol, unde se specifică: „În cazul în care fenomenul inexplicabil reprezintă o substanţă care poate fi considerată fiinţă vie doar cu anumite incertitudini, adică, dacă însuşi faptul identificării fenomenului inexplicabil ca fiind fiinţă vie reprezintă o dificultate pentru Troica...” Iată, tovarăşi, că într-adevăr este necesar să numim un asemenea fenomen după numărul dosarului şi al descrierii sumare anexate la anchetă. Îmi ridic protestul.

— Aţi îndepărtat dificultatea? întrebă Lavr Fedotovici. Continuaţi, tovarăşe Zubo.

— Cu ce să continuu acum? întrebă administratorul. Să continuu cu punctul patru sau mai întâi cu descrierea?

— Ce importanţă are? se repezi imprudent Hlebovvodov, dar imediat se sperie şi, inexplicabil, se băgă sub masă.

Farfurkis răsfoia carneţelul în căutarea dispoziţiilor şi nu le găsea. Vîbegallo încerca să cadă pe gânduri, dar din cauza efortului îi curse sânge din nas şi atunci se lăsă păgubaş. M-am uitat la Lavr Fedotovici şi m-am cutremurat. Lavr Fedotovici se înălţa deasupra tuturor precum un bastion. Era înfricoşător să-ţi imaginezi tensiunea nebunească a gândului ce clocotea acum dincolo de faţada de granit a liniştii şi indiferenţei sale. Punctul patru sau descrierea? Descrierea sau punctul patru? În

[17] *Fais ce que dois, advienne ce qui pourra* (fr.) - De ce ţi-e scris, de asta nu scapi (*n.a.*).

instrucţiuni nu sunt prevăzute dispoziţii corespunzătoare, renunţă Farfurkis.

Se cocea o tragedie, un conflict îngrozitor, fără precedent, care putea fi rezolvat doar printr-o minune. Iar minunea se produse.

— Raportaţi descrierea, spuse simplu Lavr Fedotovici.

Toţi se înviorară brusc. Farfurkis se lumină la faţă şi începu să noteze ceva în procesul verbal. Hlebovvodov ieşi de sub masă şi începu să-l privească cu devotament pe Lavr Fedotovici. În ceea ce-l priveşte pe Vîbegallo, acesta îşi permise să sufle nasul de două ori, ba încă într-un asemenea mod, încât sunetele scoase de el să poată fi percepute ca nişte cuvinte de admiraţie, într-un dialect franţuzesc. Eu şi Edik ne-am strâns mâinile cu înflăcărare.

— Descrierea dosarului cu numărul şaizeci şi patru, citi administratorul. „Dosarul cu numărul şaizeci şi patru reprezintă o substanţă semilichidă, de culoare cafenie, având un volum de aproximativ zece litri şi o greutate de şaisprezece kilograme. Nu miroase. Gustul a rămas necunoscut, la forma vasului în care a fost turnată. Pe o suprafaţă netedă ia forma unei turte rotunde, cu o grosime de până la doi centimetri. Dacă pui sare peste el, are convulsii. Se hrăneşte cu zahăr tos. Nu se împute în timp. Are capacitatea de a-şi reface masa scoasă din el.” Administratorul puse deoparte descrierea şi reveni la anchetă. Punctul patru. Anul şi locul naşterii: nu este stabilit, însă, probabil, nu pe Pământ…

— Probabil! pufni sarcastic Farfurkis. Dumneavoastră ne veţi fundamenta asta mai târziu, îi spuse el lui Vîbegallo, ameninţându-l cu degetul.

— Negreşit! răspunse cu însufleţire profesorul Vîbegallo. Poporul va fi mulţumit!

— Naţionalitatea, ridică vocea administratorul. Probabil, extraterestru. Studii: probabil, superioare. Limbi străine: probabil, cunoaşte. Profesia şi locul de muncă în prezent: probabil, pilot de navă cosmică. Dacă a fost în străinătate: probabil…

— Cum adică? sări Hlebovvodov. Cum adică, probabil?

— Uite aşa! îşi scoase colţii administratorul. De unde să ştiu? Poate că a sosit aici din Suedia, ce să-i fac dacă nu vorbeşte…

— Cred că vigilenţa lasă de dorit, spuse Hlebovvodov. Farfurkis, scrie, frăţiorule, în procesul-verbal, pentru orice

eventualitate: că cică Hlebovvodov îi aminteşte administratorului de vigilenţă!

Administratorul se uită la el cu ură şi continuă:

— Iată pe scurt esenţa inexplicabilităţii: fiinţă necunoscută (poate substanţă), de pe o planetă necunoscută (poate că nu de pe o planetă), componente chimice necunoscute şi, în principiu, un nivel nedeterminat al intelectului. Datele referitoare la rude lipsesc, domiciliul stabil este necunoscut. Asta-i tot.

— N-am ce zice, asta-i tot, chicoti răutăcios Hlebovvodov. Asta, eu am fost director la herghelia numărul doi, la biroul de încărcare descărcare numărul nouă, în anul o mie nouă sute cincizeci şi doi, şi vine la mine o gloabă. Eu, zice el, sunt o gloabă. N-are documente, nu cunoaşte limbi străine, n-are nume, nu e cunoscut. Ar fi trebuit să-l dau afară cât ai zice peşte sau să-l dau pe mâna miliţiei, dar eu, lipsit de experienţă, l-am primit, mă înţelegeţi: ce mai, mă gândeam, lasă-l şi pe el, doar e o gloabă. Iar după o săptămână îmi aduce pe lume un mânz – asta-i una la mână! Dispare fără urmă – doi la mână! Şi mai dispar încă cinci saci cu ovăz de parcă i-ar fi lins o vacă cu limba... Ca să vezi, ce gloabă! Iar tu o ţii una şi bună – necunoscut, care cică, probabil, nu e demascat... Parc-ar fi copii, zău aşa!

— Da da! interveni hotărât Farfurkis. Nici eu nu sunt satisfăcut. Asta nu-i muncă, să ştiţi. Administratorului i se poate ierta, dar dumneavoastră, tovarăşe Vîbegallo, mă uimiţi.

Vîbegallo ridică mănuşa.

— Cu ce? Cu ce vă uimesc, tovarăşe Farfurkis? întrebă el.

— Cu această descriere întocmită neconvingător, tovarăşe Vîbegallo. Cu asta! spuse Farfurkis.

— Acesta-i răspuns în doi peri, nu o descriere, adăugă Hlebovvodov. Şi eu pot să fac o astfel de descriere.

Atunci Vîbegallo îşi ridică barba, îi privi cu ferocitate pe criticiştii debusolaţi, îşi suflecă mânecile şi începu să le scoată măruntaiele.

După cum reieşea, înalta ştiinţă, pe care el avea cinstea să o reprezinte aici, nu apăra pentru prima dată interesele poporului de invectivele profanilor şi diletanţilor. Se penibl me selia fe diubien.[18] El, profesorul Vîbegallo, este legat de popor printr-un

---

[18] *C'est penible, mais cela fait du bien* (fr.) - Este penibil, dar asta este spre mai bine (*n.a.*).

cordon ombilical, datorită obârşiei comune, şi niciodată nu va considera o ruşine demascarea şi respingerea personală a atacurilor. El, profesorul Vîbegallo, socoteşte că e de datoria lui să amintească unor tovarăşi de aici, că ştiinţa noastră nu admite mistificări, născociri de fapte şi adaosomanie. El, profesorul Vîbegallo, poate să înţeleagă ca om dorinţa tovarăşului Hlebovvodov ca dosarul cu numărul şaizeci şi patru, aterizat la noi, să fie considerat ca fiind venit, să zicem, din RFG. Je prevua je lia şer de pul.[19] Atunci tovarăşul Hlebovvodov ar fi putut, cu sufletul uşurat, să-şi adune un mic capital politic şi să fie iniţiatorul transferării acestui dosar în cu totul alte instanţe. El, profesorul Vîbegallo, înţelege şi dorinţa tovarăşului Farfurkis ca dosarul să fie recunoscut clar ca substanţă. Atunci tovarăşul Farfurkis ar fi avut posibilitatea de a pasa acest dosar la Institutul de geologie şi să-şi elibereze astfel o cantitate din timpul rezervat poporului, pentru a efectua plimbări dubioase, ceea ce constituie o mărturie a nivelului nu tocmai înalt de morală pe care îl are. Ştiinţa respinge însă cu indignare, prin persoana profesorului Vîbegallo, atât de iresponsabilele metode de muncă cu fenomenele inexplicabile. Dacă ştiinţa nu are destule date pentru a afirma că dosarul cu numărul şaizeci şi patru a sosit la noi din RFG, atunci ea, ştiinţa, poate răspunde direct şi fără echivoc la întrebarea dacă dosarul a fost în străinătate: probabil. Dacă ştiinţei nu-i ajung faptele pentru determinarea materialităţii sau vitalităţii dosarului, atunci ea, ştiinţa, poate identifica dosarul, fără paradă şi prea multă zarvă, clar şi exact la limită, ca fiind „o fiinţă necunoscută, în paranteze – probabil, substanţă”. Lavr Fedotovici, prezent aici, poate confirma că de mult au apus timpurile mistificărilor, născocirilor de fapte şi adaosomaniei şi că zadarnice sunt eforturile unor membri ai Troicii de a întoarce roata istoriei, lia fam e lia compan dă liom.[20]

---

[19] *Je prevois j’ai la chair de poule* (fr.) - A trebuit să prevăd toate astea (*n.a.*).

[20] *La femme est la compagne de l’homme* (fr.) - Femeia este prietena bărbatului (*n.a.*).

Lăsându-ne influenţaţi de spiritul corporativ[21], eu şi Edik am aplaudat puternic, Vîbegallo se înclină şi se aşeză.

Gata preparat, cu măruntaiele scoase, Hlebovvodov socoti că în asemenea condiţii ar fi mai bine să se retragă pe poziţia iniţială, de unde începu din nou să-l privească cu devotament pe Lavr Fedotovici. Şmecherul de Farfurkis nu se lăsă însă. Deşi copleşit de suferinţele provocate de răni, el găsi totuşi puterea de a ataca din flanc şi să dea o contralovitură.

— Aş fi vrut numai să subliniez, spuse el cu greutate, că noi nu suntem nişte tinerei, că noi purtăm o responsabilitate, că obligaţia noastră este de a studia fenomenele inexplicabile şi că aici ne este propus pentru cercetare un obiect practic necunoscut. Conform instrucţiunilor, continuă el, ridicându-şi vocea, metoda de lucru cu un obiect necunoscut trebuie să fie principial alta, pentru că obiectul necunoscut poate, printre altele, să fie autoinflamabil, exploziv, otrăvitor sau chiar antropofag. Iată de ce sunt categoric împotriva cercetării dosarului în momentul de faţă, când printre noi se află Lavr Fedotovici, a cărui viaţă are o prea mare valoare, pentru a avea dreptul să o supunem riscului.

Toate privirile se îndreptară spre Lavr Fedotovici. Acesta tăcu mult timp, cu pleoapele lăsate şi fumând „Herţegovina-Flor”. Apoi rosti:

— Poporul...

— Da! Da! sări Farfurkis. Întocmai!

Lavr Fedotovici parcă nici nu auzi această intervenţie. Duse binoclul la ochi şi îi cercetă timp de câteva minute pe administrator şi Vîbegallo. Liniştea în care amândoi aşteptau hotărârea şefului îl satisfăcu, probabil.

— Poporul aşteaptă de la noi o faptă, rosti în fine, lăsând binoclul jos. Lăsaţi dosarul să intre, tovarăşe Zubo.

Administratorul se întoarse repede, ţinând cu ambele mâini un borcan mare de sticlă, în care se afla dosarul cu numărul şaizeci şi patru. Administratorul era vizibil disperat şi eu, împreună cu Edik, l-am înţeles imediat. În primul rând borcanul era pentru castraveţi muraţi, capacitatea maxim cinci kilograme. Nu era prea clar unde dispăruse restul kilogramelor din

[21] Ţine de corporatism - doctrină social-politică reacţionară, care preconiza înlocuirea sindicatelor muncitoreşti prin corporaţii, din care să facă parte atât muncitorii, cât şi patronii, şi înlocuirea Parlamentului cu o reprezentanţă naţională a corporaţiilor (n.t.).

extraterestru. În al doilea rând, dosarul şaizeci şi patru avea o culoare albastră stridentă, nici vorbă de cafeniu, aşa cum se specifica în descriere. Ehe, acum să vezi, m-am gândit. Şi am văzut.

Administratorul nici nu puse bine borcanul pe masa de demonstraţii, că Farfurkis şi scoase un ţipăt disperat, smulse din mapă descrierea şi îşi aţinti ochii asupra foii.

— Cafeniu! zbieră. Cafeniu! Ce aţi adus, tovarăşe Zubo? De ce este albastru, când aici scrie că e cafeniu? Lavr Fedotovici! E albastru, nu cafeniu! Iar în descriere e cafeniu, nu albastru!

Şedinţa explodă. Administratorul se bătu cât putu de tare cu pumnii în piept şi jură că era cafeniu, chiar şi astăzi dimineaţă; nu ştia de ce se albăstrise, singur se albăstrise, nici nu-l vopsise, nici nu-l schimbase. Hlebovvodov cerea actul şi tot îi dădea întruna cu gloaba mincinoasă. Farfurkis chema procurorul, acuza de falsificare şi tentativă de inducere în eroare a unui organ responsabil. Lavr Fedotovici stătea tăcut, cu masca de gaze pusă, şi din când în când dezlipea cu degetul marginea căştii ca să respire...

Curând obosiră cu toţii şi amuţiră; doar administratorul se încăpăţâna să mai hârâie cu ultimele puteri: „Iisuse Hristoase al nostru... Fiul lui Dumnezeu... mama Lui, Preacurata Fecioara Maria... nu l-am vopsit!” Într-un sfârşit, tăcu şi el. În liniştea aşternută, răsună gros, venită parcă din Mammoth Cave[22], vocea lui Lavr Fedotovici:

— Dificultate? Tovarăşe Farfurkis, îndepărtaţi-o.

Farfurkis îşi aranjă cravata şi rosti o cuvântare din care reieşea că asemenea cazuri sunt prevăzute în instrucţiuni şi anume la paragraful doisprezece, capitolul cinci, partea a patra, unde scrie negru pe alb că în cazul schimbării înfăţişării exterioare, sau chiar a structurii interne, a fenomenului inexplicabil, trebuie întocmit un act având formatul numărul o sută zece supra doi. Farfurkis îi exemplifică lui Lavr Fedotovici formatul şi cu acordul şefului începu să scrie actul, dar tocmai atunci descoperi că la compunerea actului sunt necesare următoarele materiale iniţiale: a) fenomenul inexplicabil în înfăţişarea lui actuală şi b) fotografia color (sau peliculă de film) a stării iniţiale. Pentru că administratorul, de speriat ce era, se

[22] Peştera Mamut - cea mai mare peşteră din lume ca întindere, 297 km (*n.t.*).

găsea în stare aproape inconştientă, Farfurkis căută singur în dosar fotografia (pelicula de film) şi imediat descoperi că fotografia (pelicula de film) nu exista în dosar.

— Unde-i fotografia? întrebă Farfurkis pe un ton înfricoşător, atât de înfricoşător, încât administratorul îşi reveni. Unde sunt cele două fotografii color, mărimea nouă pe doisprezece, ale dosarului cu numărul şaizeci şi patru?

Administratorul mişcă slab din buze.

— Dar sunteţi un adevărat criminal! spuse Farfurkis cu o uimire fără margini.

— Nu, gemu administratorul.

— Sunteţi un sabotor neglijent! spuse Farfurkis, privindu-l dezgustat.

— Nu, gemu administratorul. Iisuse Hristoase... Doisprezece sfinţi apostoli...

— O bubă plină cu puroi pe faţa administraţiei locale! continuă Farfurkis.

— Nu! ţipă administratorul. Ce vină am eu? Neismark! El, nu eu. El a refuzat!

— Cum adică a refuzat?

— I-am spus; fotografiază-l! Iar el nu a vrut! I-am spus: fotografiază-l! Nu, că nu fotografiază!... Nu e subordonatul meu, ci al vostru!... Eu nu am nici un acces...

— Neismark, la mine! tună înfundat Lavr Fedotovici şi administratorul o rupse la fugă din cameră.

— Nu-mi place acest Zubo, spuse imediat Farfurkis. O persoană dubioasă.

— Creşte porci, comunică repede profesorul Vîbegallo.

— Asta cunoaştem, spuse Farfurkis.

— Fata lui... asta... a divorţat.

— Şi asta cunoaştem.

— Face bragă.

— Face, recunoscu Farfurkis. Şi o vinde.

— Are icoane în casă, spuse Vîbegallo. De credinţă veche. Citeşte şi Biblia, ba chiar o conspectează, care va să zică...

— Da? se arătă surprins Farfurkis. Asta-i interesant.

— Nuzan savon chelcheşoz osit[23], rosti plin de sine Vîbegallo.

---

[23] *Nous en savons quelque chose aussi* (fr.) - Mai ştim şi noi câte ceva (*n.a.*).

În acel moment, Hlebovvodov, care de mult căzuse pe gânduri, privind borcanul cu dosarul ce se albăstrise, se ridică brusc, se apropie de masa de demonstraţii şi îi dădu târcoale. Administratorul este pierdut, m-am gândit. Exact aşa s-a şi întâmplat, Hlebovvodov luă borcanul în mâini şi-l cântări în palmă.

— Dar aici nu e un pud, spuse el. Aici, dacă vreţi să ştiţi, nu e nici jumătate de pud. De aia zic, că mă uit în descriere, unde scrie zece litri, iar borcanul îmi este foarte bine cunoscut, e din acelea de cinci litri. Eu cunosc astfel de borcane, întotdeauna îmi iau gustarea din ele... Aici e şi o etichetă... „Castraveţi muraţi... Volum: cinci litri.” Simţiţi unde mă duc cu vorba? Simţiţi?

Lavr Fedotovici îşi trase masca de gaze de pe faţă şi îşi aţinti binoclul asupra borcanului, Vîbegallo deschise chiar gura, din cauza curiozităţii. Farfurkis îşi răsfoia exasperat carneţelul, iar eu mă gândeam ce se va întâmpla acum cu administratorul: ori îl paşte un transfer cu retrogradare, ori îi vor pune în cârcă o afacere criminală. Era un om simpatic, deşi un prost.

— Şi încă nu se cunoaşte nimic, spuse Hlebovvodov, mirosind cu atenţie dosarul. Poate că a vomitat şi apoi a diluat cu apă... şi, în general, poate că e doar apă. A aruncat acolo nişte albăstreală pentru tărie şi crede că totul este în regulă...

Uşa se deschise larg şi în cameră dădu buzna, cu capul plecat, lunganul şi slăbănogul de Neismark, cu mâinile în buzunare, începu să turuie chiar din prag, privind în colţul de jos al camerei, cel îndepărtat. „Ce mai e şi asta... Iar îmi faceţi şicane... Ce nu v-am mai făcut pe plac...” Totuşi nu-l băgă în seamă nimeni. Toate privirile erau aţintite sinistru asupra administratorului palid, care îşi scosese capul de după spatele lui Neismark şi începuse să vorbească şi el, tot din prag: „Iată-l, să răspundă el, iar eu, ce... eu n-am acces...”

— Tovarăşe Zubo, rosti cu o voce mieroasă Lavr Fedotovici şi toţi amuţiră. Trebuie să prezentaţi cei cinci litri lipsă din dosar. Termen: patru minute.

Am sărit spre administrator, l-am luat de braţ şi l-am scos în anticameră, unde l-am culcat pe o bancă din lemn, realizată după un design modern. Administratorul era mai alb decât marmura, ochii erau daţi peste cap, nu mai avea puls. I-am pus sub cap scurta mea, i-am desfăcut gulerul cazacei şi l-am pleznit peste obraji, suflându-i totodată peste faţă. Toate astea n-au avut

nici un efect asupra bietului administrator, era însă limpede că nu va muri şi, lăsându-l culcat, am intrat în sala de şedinţe. Eram curios cum se va descurca Neismark.

Neismark se descurca splendid. Îi încolţise pe Hlebovvodov şi Farfurkis, aplecându-se deasupra lor cu cei doi metri şi zece centimetri ai lui, de baschetbalist, şi ţipa ca de la o tribună:

— Eu cunosc mai bine decât voi paragraful doisprezece! Îl cunosc nu numai pe dinafară, ci şi pe dinăuntru. Acolo se spune: din faţă! Înţelegeţi ruseşte? Din fa-ţă! Arătaţi-mi şi mie unde este faţa acestei ciulamale şi eu o voi fotografia toată ziua! De unde faţă? De unde? Hai, ia ziceţi, de unde? De ce tăceţi? L-am fotografiat chiar şi pe domnul Sucarno! Eu însumi l-am fotografiat... pe ăsta... ăla, care tot umbla în pălărie! Eu... paragraful doisprezece... pe de rost!... Da' dacă n-are faţă? Domnul Sucarno avea faţa normală! Iar ăsta... cum îl cheamă... avea o faţă de murea lumea, trei zile nu-ţi ajungeau să i-o faci! Da' la ăsta unde e?...

Hlebovvodov şi Farfurkis nu se mai gândeau să atace. Aruncând priviri în toate părţile, se foiau tăcuţi în colţ, împingându-se reciproc şi tropotind ca nişte cai în grajd. Lavr Fedotovici privea toate astea prin binoclu, tolănindu-se în fotoliu.

M-am întors la administrator şi i-am dat să miroasă apa din carafa pentru vizitatori. Administratorul îşi reveni imediat, dar preferă să facă pe inconştientul până când urma să se clarifice situaţia.

— Tovarăşe Zubo, i-am şoptit la ureche. Sunteţi aproape leşinat, aşa că staţi aici, iar peste vreo cinci-zece minute să vă înapoiaţi şi să repetaţi întruna: nu ştiu nimic, n-am făcut nimic. Am să încerc să aranjez eu totul. Ne-am înţeles?

Administratorul suspină slab, în semn de aprobare. A vrut chiar să spună ceva, dar tocmai atunci se deschise cu un bubuit uşa şi din nou se prefăcu a fi mort. Nu era decât Neismark. Trânti satisfăcut uşa, dar atât de violent, că ceva se scurse în spatele tapetului. Ne spuse cu voce tare:

— Garda mă strivea în picioare, când îl fotografiam pe ăsta... cum îl cheamă... şi tot nu m-am speriat! N-aţi nimerit-o cu mine!... Unde-i faţa? Nu e faţa! Şi dacă nu e faţă, nu e nici poză! Va fi faţă, va fi şi poză! Instrucţiuni! Îl privi dispreţuitor pe administrator, care zăcea culcat, şi spuse: „Neputincios!

Mameluc! Eu am fotografiat din ăştia role întregi. Aveţi o ţigară?”

I-am dat o ţigară şi el a plecat, trântind toate uşile. Am aprins şi eu o ţigară şi am revenit în sala de şedinţe. Răsuflând din greu, Farfurkis îşi răsfoia carneţelul, iar Hlebovvodov şoptea ceva la urechea lui Lavr Fedotovici. Observându-mă, se opri din şoptit şi întrebă cu teamă:

— Ăsta... fotograful... a plecat?

— Da, am spus sec.

— Dar administratorul unde este? întrebă ameninţător Hlebovvodov.

— Are o criză de ficat, am răspuns la fel de sec.

— Spitalizat? întrebă repede Farfurkis.

— Nu, am răspuns.

— Atunci să intre şi să răspundă! E o afacere criminală!

Am tras aer în piept şi am început:

— Nu îmi este prea clar, tovarăşi, ce se petrece aici. Nu îmi este prea clar nici unde mă aflu. Este o comisie autoritară sau ce? Asistăm la un fenomen ştiinţific interesant, care se desfăşoară după legi imanente, ce reprezintă un interes ştiinţific imens. Tovarăşe Vîbegallo, mă uimiţi. În locul dumneavoastră, de mult aş fi cerut să se constate într-un proces verbal faptul că aici s-a descoperit o corelaţie evidentă între caracteristicile calorimetrice şi cele contractile ale obiectului. Cum trebuie să înţelegem asta? am întrebat, adresându-mă lui Edik.

— Trebuie să înţelegem asta în felul următor, răspunse imediat Edik. Schimbarea bruscă a volumului şi a masei obiectului, aşa zisa contracţie, a dus la schimbarea culorii şi poate chiar a componenţei chimice...

— Vă rog, tovarăşi, reflectaţi cu seriozitate asupra acestui fapt! am intervenit. Şi mai ales pe dumneavoastră vă rog, tovarăşe Vîbegallo. Constatăm schimbarea culorii fără a avea la dispoziţie nici calorimetru, nici spectrograf, nici... ă-ă...

— Nici chiar cel mai simplu termobaroheliopter, exultă Edik. Aşa ceva nu s-a mai întâmplat! Un efect uimitor, observabil cu ochiul liber! Iar dacă avem în vedere că acest efect se observă la temperatura camerei şi la o presiune atmosferică normală, atunci se poate afirma cu îndrăzneală că avem de-a face cu un fenomen inexplicabil, de o valoare uriaşă. Trebuie să subliniez că multe aspecte ale problemei au rămas, deocamdată, absolut nestudiate. Ar fi fost extrem de interesant studiul influenţei

contracţiei asupra calităţilor gustative şi magice ale acestei substanţe. Ştiinţa cunoaşte cazuri când, sub influenţa contracţiei, magicodeterminantul de Ierusalim capătă semn opus. Aşa, de exemplu, Roger de Pontreval a constatat...

Până când Edik, înflăcărându-se tot mai mult, a prezentat esenţa lucrărilor lui Roger de Pontreval, eu m-am străduit să ghicesc dispoziţia celor prezenţi. Reacţia Troicii mi se părea favorabilă: Lavr Fedotovici nu se atinsese de binoclu, Farfurkis nu-şi mai răsfoise carneţelul, Hlebovvodov asculta cu gura căscată, aşa că pericolul nu putea veni decât din partea lui Vîbegallo, care încă mai calcula, probabil, ce profit poată să scoată din situaţia creată. Trebuia ajutat şi, de cum a tăcut Edik, am aruncat în luptă garda.

— De altfel, încă nu îmi este prea clar, am spus, dacă ar trebui să privim aici acest spectacol oribil ca pe o neînţelegere provocată de nechibzuinţa unor membri ai Troicii sau poate ca pe o încercare conştientă a unor membri ai Troicii de a trece sub tăcere efectul nou descoperit şi de a-l ascunde opiniei ştiinţifice. Au mai existat astfel de cazuri, am încheiat eu cu o voce mormântală, m-am aşezat, mi-am scos carneţelul din buzunar şi am desenat câteva profiluri supraomeneşti.

Se auzea cum se spală o muscă pe masa din faţa preşedintelui.

— Grrrm, făcu Lavr Fedotovici. Sunt întrebări pentru raportor?... Nu sunt întrebări? Propuneri?

Vîbegallo înţelese deja pe care parte a feliei era pus untul, dar nu se grăbi. Profesorul se ridică, îşi netezi barba, se sprijini cu degetele răsfirate de volumul Micii enciclopedii sovietice şi un timp privi pe deasupra tuturor capetelor.

— Asta... începu el. Am vorbit deja, nu o dată, nu ştiu dacă am scris sau nu în procesul-verbal că era prea mult zgomot, am vorbit deja, care va să zică, că efectul contracţiei calorimetrice nu a fost observat până acum, iar noi, aici... asta... am observat şi am aruncat, care va să zică, în cârca administratorului, pe le puvr[24] Zubo... Nu am aruncat tot, bineînţeles, ci unele separate... asta... care sunt departe de ştiinţă. Am vorbit deja, că a sosit vremea, tovarăşi, să raţionalizăm dosarul cu numărul şaizeci şi patru, cu atât mai mult, Doamne fereşte, să-l utilizăm. Dosarul, desigur, trebuie amânat, şi amânat până la un termen care va fi

---

[24] *Le pauvre* (fr.) - săracul (*n.a.*).

necesar, iar ceea ce nu se poate amâna, tovarăşi, ceea ce nu avem deloc dreptul să amânăm este problema priorităţii. Dan notr pozision[25] sunt devuar[26] precise. Şi în cazul de faţă, devuarul nostru constă în aceea că efectul să fie denumit şi... asta... păstrat pentru istorie. De aceea eu, în mod categoric, propun o intervenţie în faţa organelor competente pentru a denumi acest efect cu numele tovarăşului Vuniukov. Lia bonte diven e inepuisabl.[27]

Totul a mers mai departe ca pe roate. Apăru şi administratorul, care, fără îndoială, trăsese cu urechea la uşă. A fost primit cu bunăvoinţă, iar el repeta întruna că nu ştie nimic, că asta-i treaba ştiinţei, el abia are, din mila Domnului, opt clase, în timp ce noi încercam să-l convingem că totul s-a clarificat, că nu se poate aşa, munca-i muncă, se mai nimeresc şi scăpări şi unele greşeli. Farfurkis îi strânse mâna, drept scuză, Hlebovvodov îi spuse „frăţioare”, iar Lavr Fedotovici chiar glumi: „Deşi sunteţi tovarăşul Zubo[28], nu trebuie acum chiar să aveţi un dinte contra noastră”. Când terminarăm cu râsul, Lavr Fedotovici redeveni sever şi rosti:

— A fost epuizată şi ordinea de zi a şedinţei. Constat că şedinţa de azi, ca şi precedentele, s-a desfăşurat într-o atmosferă de lucru şi acţiune. Mai sunt şi alte propuneri? Nu? Atunci declar închisă şedinţa de zi a Troicii şi propun trecerea la odihnă şi masă.

Trecerea la odihnă şi masă s-a produs cu o repeziciune uimitoare. Cât ai clipi din ochi, am rămas doar noi trei: Edik, administratorul şi eu.

— Vă mulţumesc, băieţi, spuse administratorul cu însufleţire. M-aţi salvat, m-aţi susţinut, să vă dăruiască Dumnezeu...

Privirea lui nebună se opri asupra extraterestrului albastru.

— Nu-mi era de ajuns delfinul şi codul, rosti pe un ton tragic. Vocea lui coborî până la şoaptă. Dacă e să v-o spun p-a dreaptă... a şters-o ticălosul ăla amorf, a şters-o şi m-a lăsat aici singur, să mă ronţăie ăştia!

— Cum adică, a şters-o? întrebă Edik consternat.

---

[25] *Dans notre position* (fr.) - în situaţia noastră (*n.a.*).
[26] *Devoirs* (fr.) - obligaţii (*n.a.*).
[27] *La bonté divine est inépuisable* (fr.) - Bunătatea divină este fără margini (*n.a.*).
[28] *Zubo* (rus.) - dinte (*n.t.*).

— Uite aşa! Azi dimineaţă, vin eu să-l pregătesc pentru demonstraţie şi ce văd? Oala lui nu mai este... oala lui de lut în care a sosit! Ochii administratorului se holbară. Nu mai e oala! Pe jos era o băltoacă, iar în tavan, o gaură. Iar porumbeii stăteau. Ce era să fac? Of, m-am gândit, tot un drac. Am luat borcanul, am aruncat castraveţii în găleată, am luat o cârpă şi am şters băltoaca rămasă pe jos, punând-o în borcan. Mă gândeam: las’ că născocesc eu ceva sau poate că nici n-or să observe, ticăloşii... Dar asta nu-i nimic! În ochii lui holbaţi licări groaza prin care trecuse. Era cafeniu, atunci când îl storceam, am văzut cu ochii mei, mâinile mi le-am spurcat... Apoi, când am intrat să iau borcanul – mamă, măiculiţă! Văd că e albastru! Ehe, or să mă bage în mormânt; şi azi m-ar fi băgat, dacă nu aţi fi fost voi, băieţi, binefăcătorii mei...

Dosarul nr. 72. Extraterestrul Constantin

Soarele matinal apăru de după un colţ şi un şuvoi cald inundă sala de şedinţe prin geamurile deschise, când în pragul uşii se ivi Lavr Fedotovici. Având o faţă ca de piatră, propuse ca imediat să fie trase perdelele. „Poporul nu are nevoie de asta”, explică el. În urma lui apăru imediat Hlebovvodov, care îl împingea în faţă pe Vîbegallo. Legănându-şi geanta, Vîbegallo îi spunea ceva pe franţuzeşte, dar Hlebovvodov i-o tăie: „Bine, bine, vezi că faci gălăgie...” Când administratorul tocmai trăgea perdelele, în prag apăru Farfurkis. Mesteca ceva şi se ştergea pe mâini. Vorbind repede şi nedesluşit, se scuză pentru întârziere, dar, brusc, înghiţi tot ce nu mai apucase să mestece şi ţipă:

— Protestez! Aţi înnebunit, tovarăşe Zubo! Imediat să dispară aceste perdele! Ce-s manierele astea de separatism şi de aruncare a umbrelor!

Apăru astfel un incident extrem de neplăcut şi până când acesta a fost rezolvat, până când Farfurkis a fost înjosit şi răstignit, până când şi-au şters picioarele pe el şi l-au bătut ca pe o tobă, Vîbegallo a spus: „Iată roadele binemeritate ale unui caracter rău”, a dat din cap cu reproş şi s-a uitat semnificativ la mine. Apoi Farfurkis, strivit, sfâşiat, destrămat şi extenuat, a fost lăsat să putrezească în dezonoare la locul lui şi toţi, răsuflând din greu, şi-au lăsat mânecile suflecate, şi-au curăţat rămăşiţele de piele de sub unghii, şi-au lins colţii plini de sânge, mârâind instinctiv, s-au aşezat la masă şi au declarat că sunt pregătiţi pentru şedinţa matinală.

— Grrrm, îşi drese vocea Lavr Fedotovici, aruncând o ultimă privire către rămăşiţele răstignite. Următorul! Raportaţi, tovarăşe Zubo!

Administratorul îşi înfipse degetele încovoiate în mapa deschisă şi pentru ultima dată îşi privi pe deasupra hârtiilor, cu ochii injectaţi, duşmanul zdrobit, răscoli indolent cu labele posterioare pământul, mai mârâi o vreme şi doar atunci când trase cu lăcomie prin nările dilatate aroma dulceagă a putreziciunii, se linişti definitiv.

— Dosarul cu numărul şaptezeci şi doi, rosti cu o voce tărăgănată. Constantin Constantinovici Constantinov, două sute treisprezece înaintea erei noastre, oraşul Constantinov, de pe planeta Constantina, steaua Antares...

— Ce te-aş ruga, îl întrerupse Hlebovvodov. Ce citiţi acolo? Ne citiţi un roman? Sau un vodevil? Tu, frăţioare, ne citeşti o anchetă, iar ţie îţi iese un vodevil.

Lavr Fedotovici luă binoclul şi îl îndreptă spre administrator. Administratorul se ofili.

— Asta, îmi aduc aminte că în Sîzran, a continuat Hlebovvodov, m-au trimis ca şef al unor cursuri de calificare pentru personalul cu studii medii şi acolo, tot aşa, era unu' care nu voia să măture strada... Numai că parcă nu era în Sîzran, ci la Saratov... Da, sigur că da, la Saratov! La început, am întărit acolo şcoala de maiştri făinari, iar apoi, care va să zică, i-am trimis la aceste cursuri... Da, la Saratov, în cincizeci şi doi, iarna. Îmi amintesc că era ger ca-n Siberia... Nu, spuse cu regret, nu a fost în Saratov. Asta a fost în Siberia, dar în ce oraş – mi-a zburat din cap. Ieri încă mai ştiam; eh, mă gândeam, ce bine era în acel oraş...

A tăcut, chinuitor de mult, cu gura deschisă. Lavr Fedotovici aşteptă puţin, se interesă dacă mai sunt întrebări pentru raportor, se convinse că nu sunt întrebări şi îi propuse lui Hlebovvodov să continue.

— Lavr Fedotovici, spuse surescitat Hlebovvodov. Mă înţelegeţi, am uitat ce oraş era. Am uitat şi basta. Deocamdată lăsaţi-l să citească mai departe, iar eu am să mă mai gândesc... Numai că să citească după formular, să numească punctele şi să nu se grăbească, altfel iese ceva dezgustător...

— Continuaţi să raportaţi, tovarăşe Zubo, spuse Lavr Fedotovici.

— Punctul cinci, citi administratorul cu frică. Naţionalitatea...

Farfurkis îşi permise o mişcare slabă şi imediat înmărmuri speriat. Hlebovvodov prinse însă această mişcare şi îi ordonă administratorului:

— De la început! De la început! Citeşte de la început!

— Punctul unu, spuse administratorul. Numele...

Până când acesta a recitit totul, am studiat remoralizatorul lui Edik. Era o cutiuţă plată, strălucitoare, cu geamuri, ce semăna mult cu o maşinuţă jucărie. Edik manevra uimitor de

dibace acest aparat. N-aş fi putut să fac aşa. Degetele lui se unduiau ca nişte şerpi. Nu puteam să-mi iau privirile de la el.

— Herson! ţipă pe neaşteptate Hlebovvodov. În Herson era asta, uite unde era... Dumneata dă-i drumul, continuă, îi spuse administratorului care tresărise. Asta, eu doar aşa, mi-am amintit... Se aplecă spre urechea lui Lavr Fedotovici şi, topindu-se de râs, începu să-i şoptească ceva, astfel încât trăsăturile tovarăşului Vuniukov exprimară tendinţa de a nu mai rămâne ca de lemn. Trebui să şi le acopere cu palma, lată de atâta democraţie.

— Punctul şase, începu şovăitor administratorul. Studii: superioare sin... cri... ere... cretice.

Farfurkis se crispă, chiţăi şi iar nu avu curaj. Hlebovvodov se ridică gelos:

— Care? Ce studii?

— Sincretice, repetă administratorul, dintr-o suflare.

— Aha, făcu Hlebovvodov şi se uită la Lavr Fedotovici.

— Asta-i bine, rosti cu greutate Lavr Fedotovici. Ne place autocritica. Continuaţi raportul, tovarăşe Zubo.

— Punctul şapte. Cunoaşterea limbilor străine: toate, fără dicţionar.

— Ce ce? sări Hlebovvodov.

— Toate, repetă administratorul, fără dicţionar.

— Ce să spun, autocritică, spuse Hlebovvodov. Ei bine, vom verifica asta!

— Punctul opt. Profesia şi locul de muncă în prezent: cititor de poezii amfibrahice[29], este în concediu pentru scurtă vreme. Punctul nouă...

— Ia staţi, spuse Hlebovvodov. Unde lucrează?

— În prezent se află în concediu, explică administratorul! Pentru scurtă vreme.

— Asta am înţeles şi fără tine, protestă Hlebovvodov. Eu întreb: ce specialitate are?

Administratorul ridică mapa spre ochi.

— Cititor... spuse el. Citeşte probabil poezii.

Hlebovvodov lovi cu palma în geam.

---

[29] Amfibrah - picior de vers format din trei silabe, dintre care prima şi ultima sunt scurte sau neaccentuate (*n.t.*).

— Eu nu am spus că sunt surd. Am auzit ce citeşte. Citeşte şi lasă-l să citească în timpul lui liber, după muncă. Eu vorbesc despre specialitate! Unde lucrează? Pe ce post?

Vîbegallo tăcea şi atunci nu am mai rezistat.

— Specialitatea lui este să citească poezii, am spus. Este specialist în poeziile amfibrahice.

Hlebovvodov mă privi suspicios.

— Nu. Amfibrahice, asta înţeleg. Amfibrah, acolo... una, alta... Ce vreau eu să clarific? Vreau să clarific pentru ce primeşte leafă?

— Practic, ei nu au leafă, am explicat.

— Aha! se învioră Hlebovvodov. Şomer! Dar imediat îşi ciuli din nou urechile. Nu, nu se potriveşte! Nu se leagă. N-are leafă, dar e în concediu. Învârtiţi voi ceva, vreţi să vă descotorosiţi de ceva...

— Grrrm, rosti Lavr Fedotovici. Există o întrebare pentru raportor, precum şi pentru consultantul ştiinţific. Profesia dosarului cu numărul şaptezeci şi doi.

— Cititor de poezii, spuse repede Vîbegallo. Şi-n plus... asta... amfibrahice.

— Locul de muncă actual, spuse Lavr Fedotovici.

— E în concediu pentru o scurtă vreme. Se odihneşte, care va să zică, pentru o scurtă vreme.

Fără să-şi mişte capul, Lavr Fedotovici îşi mută privirile spre Hlebovvodov.

— Mai aveţi întrebări?

Hlebovvodov se foi întristat. Se vedea cu ochiul liber, cum înalt eroismul solidarităţii cu opinia şefului se luptă în el cu simţul tot atât de înalt al datoriei cetăţeneşti. În sfârşit, învinse datoria cetăţenească, deşi cu pierderi vizibile.

— Ce vreau să spun, Lavr Fedotovici, se gudură Hlebovvodov. Iată ce trebuie să spun! Amfibrah – asta e pe deplin clar. Amfibrah, acolo... una, alta... Şi în ceea ce priveşte poezia totul este clar. Puşkin, Mihalkov, Korneiciuc... Dar cititor?! În nomenclator nu există o astfel de profesie! E de înţeles că nu există. Altfel, ce ar ieşi? Eu, care va să zică, citesc poezioare, iar pentru asta primesc bunătăţi, pentru asta capăt concediu... Asta trebuie să clarific.

Lavr Fedotovici luă binoclul şi-l îndreptă spre Vîbegallo.

— Ascultăm opinia consultantului, stabili el.

Vîbegallo se ridică.

— Asta... spuse şi-şi mângâie barba. Aici, tovarăşul Hlebovvodov subliniază just problema şi pune foarte bine punctul pe „i”. Poporului îi place poezia – se lia mensiur le cheor no jevu le di.[30] Dar oare orice poezie este necesară poporului? Je vu demand anpeu[31], oricare? Noi, tovarăşi, ştim că de departe nu oricare. De aceea, noi trebuie să urmărim asta cu foarte mare severitate... cursul, care va să zică, stabilit, să nu pierdem din vedere farurile şi... asta... le vin edre îi fo le buar.[32] Părerea mea personală este următoarea: ede tua e dieo tedera.[33] Eu aş fi propus însă să-l ascultăm pe reprezentantul de jos, prezent aici, tovarăşul Privalov, să-l chemăm, ca să zic aşa, în calitate de martor...

Lavr Fedotovici îndreptă binoclul spre mine. Hlebovvodov spuse:

— Ei bine, şi aşa se bagă tot timpul, n-are răbdare. Să ne lămurească el, dacă e atât de isteţ...

— Vualia, spuse cu amărăciune Vîbegallo, leducasion con donno jenbom daprezan![34]

— Aşa zic şi eu: lasă-l! repetă Hlebovvodov.

— Acolo, ei au foarte mulţi poeţi, am explicat. Toţi scriu poezii şi fiecare poet, desigur, doreşte să aibă cititorii lui. Cititorul este însă o fiinţă neorganizată, nu înţelege acest lucru simplu. Cititorul citeşte cu plăcere poezii bune, ba chiar le învaţă pe de rost, iar de cele proaste nici nu vrea să audă. Se creează astfel o situaţie inechitabilă, inegală, iar fiindcă locuitorii de acolo sunt foarte manieraţi, ei caută ca tuturor să le fie bine. Prin urmare, a fost creată o profesiune specială: cititorul. Unii sunt specializaţi în iambi, alţii în catrene, iar Constantin Constantinovici este un mare specialist în amfibrahi, el însuşindu-şi acum şi versul alexandrin[35], obţinând astfel o a

---

[30] *C’est la main sur le caur que je vous le dis* (fr.) - Vă spun asta cu mâna pe inimă (*n.a.*).

[31] *Je vous demande un peu* (fr.) - Vă întreb (*n.a.*).

[32] *Si le vin est tiré, il faut le boire* (fr.) - Dacă vinul este destupat, el trebuie băut (*n.a.*).

[33] *Aide-toi et Dieu t’aidera* (fr.) - Ajută-te singur, şi te va ajuta şi Dumnezeu (*n.a.*).

[34] *Voilà l’education qu’on donne aux jeunes hommes dans le présent* (fr.) - Iată educaţia pe care o primesc acum tinerii (*n.a.*).

[35] Vers alexandrin - vers iambic de douăsprezece silabe, cu cezura după silaba a şasea (*n.t.*).

doua specialitate. Această secţie este, bineînţeles, vătămătoare, iar cititorii au dreptul nu numai la supraalimentare, ci şi la concedii mai frecvente, pe termen scurt.

— Eu înţeleg toate astea! ţipă Hlebovvodov. Acolo iambi, acolo alexandrini... Un singur lucru nu înţeleg: pentru ce sunt plătiţi cu bani? Bine, să zicem că stă şi citeşte. Ştiu, e vătămător! Dar cititul este un lucru liniştit, intern, cum să verifici dacă citeşte sau, dimpotrivă, moţăie şi trage chiulul? Îmi amintesc că eram şef serviciu la Inspectoratul de carantină şi ocrotire a plantelor, când s-a nimerit unul la mine... Stătea la şedinţă şi părea că ascultă, ba chiar scria ceva în blocnotes, dar de fapt dormea, nemernicul! Prin birouri, mulţi au căpătat acum deprinderea de a dormi cu ochii deschişi... Şi iată ce nu înţeleg: cum rămâne cu al nostru? Poate că minte! Nici n-ar trebui să existe o astfel de profesie, căreia să nu poţi să-i faci vreun control: omul munceşte sau, invers, doarme?

— Nu este chiar atât de simplu totul, intră în vorbă Edik, abandonând acordarea remoralizatorului. El nu doar citeşte. Îi sunt trimise toate poeziile amfibrahice. Trebuie să le citească pe toate, să le înţeleagă, să găsească în ele izvorul marilor plăceri, să îndrăgească poeziile şi, bineînţeles, să descopere nişte lipsuri. Este obligat să scrie periodic autorilor despre trăirile şi gândurile sale, să ia cuvântul la seratele de creaţie ale acestor autori, la conferinţele cu cititorii şi să vorbească în aşa fel încât autorii să fie mulţumiţi, să simtă că sunt indispensabili... Este o meserie foarte foarte grea, încheie el. Constantin Constantinovici este un adevărat erou al muncii.

— Da, spuse Hlebovvodov. Acum am înţeles. Este o profesie utilă. Îmi place şi sistemul. Este un sistem bun, echitabil.

— Continuaţi raportul, tovarăşe Zubo, rosti Lavr Fedotovici.

Administratorul duse din nou mapa la ochi.

— Punctul nouă. Dacă a fost în străinătate: a fost. Datorită dereglării motorului s-a aflat timp de patru ore pe insula Rapa-Nui.

Farfurkis chiţăi, spunând ceva nedesluşit, şi Hlebovvodov continuă imediat.

— Al cui este astăzi teritoriul ăsta? îl întrebă pe Vîbegallo.

Profesorul Vîbegallo, zâmbind binevoitor, îl expedie spre mine, cu un gest larg, îngăduitor.

— Dăm cuvântul tineretului, spuse el.

— Este teritoriu chilian, am explicat.

— Chile, Chile, mormăi Hlebovvodov, privind neliniştit spre Lavr Fedotovici. Acesta fuma nepăsător. Dacă e Chile, atunci, mă rog, se hotărî Hlebovvodov, şi doar patru ore... Bine. Mai departe?

— Protestez! şopti cu un curaj nebun Farfurkis, dar administratorul citea deja mai departe.

— Punctul zece. Esenţa inexplicabilităţii, pe scurt: fiinţă raţională venită din zona stelei Antares. Pilot de navă cosmică, denumită şi farfurioară zburătoare...

Lavr Fedotovici nu obiectă, iar Hlebovvodov, privindu-l, dădu din cap, aprobator. Administratorul continuă:

— Punctul unsprezece. Date despre rudele apropiate... Aici este o listă mare.

— Citiţi-o, citiţi-o! insistă Hlebovvodov.

— Şapte sute nouăzeci şi trei de persoane, îl preveni administratorul.

— Nu comentaţi. Treaba dumitale e să citeşti, aşa că citeşte. Şi desluşit.

Administratorul suspină şi începu;

— Părinţii: A, Be, Ce, De, E, Ef, Ge, Haş...

— Măi, ce-i asta? Bă, ia stai... Aşteaptă... spuse Hlebovvodov, pierzându-şi politeţea din cauza uimirii. Bă, ce eşti la şcoală? Ce suntem noi, copii?

— Aşa scrie, aşa citesc, îşi arătă colţii administratorul şi continuă, ridicând vocea: I, Je, Ka, Le...

— Grrrm, făcu Lavr Fedotovici. Există o întrebare adresată raportorului. Tatăl dosarului cu numărul şaptezeci şi doi. Numele, prenumele, patronimicul.

— O secundă, am intervenit. Constantin Constantinovici are nouăzeci şi patru de părinţi, de cinci sexe diferite, nouăzeci şi şase de coparticipanţi conjugali cu patru sexe diferite, două sute şapte copii de cinci sexe diferite şi trei sute nouăzeci şi şase de coembrioni cu cinci sexe diferite.

Efectul comunicării mele întrecu orice aşteptări. Lavr Fedotovici luă binoclul şi îl duse, buimăcit, la gură. Hlebovvodov îşi lingea buzele neîncetat. Farfurkis răsfoia nervos carneţelul.

De la Vîbegallo nu puteam trage speranţă şi atunci m-am pregătit pentru bătălia generală: am adâncit tranşeele până la secţiunea totală, am minat locurile pe direcţiile pericolului de tancuri, am echipat şi întărit barajele. Beciurile erau pline de muniţii, artileriştii stăteau nemişcaţi lângă tunuri, infanteriştii

primiseră câte un păhărel de vodcă. Liniştea se prelungea, furtuna se apropia, saturată de electricitate, şi mâna mea atingea deja receptorul telefonului, gata să comand lovitura nucleară înaintea celorlalţi, dar toată această aşteptare a urletului, a bubuitului şi zăngănitului se termină cu un nimic. Hlebovvodov rânji brusc, se aplecă la urechea lui Lavr Fedotovici şi începu să-i şoptească ceva, aruncându-şi prin colţuri privirile unsuroase. Lavr Fedotovici lăsă pe masă binoclul plin de salivă, îşi acoperi faţa cu palma şi spuse, ezitând:

— Continuaţi raportul, tovarăşe Zubo.

Administratorul abandonă repede lista cu rude şi citi:

— Punctul doisprezece. Domiciliul stabil: Galaxia, steaua Antares, planeta Constantina, statul Constantina, oraşul Constantinov, chemarea 457 supra 14-9. Asta-i tot.

— Protestez, spuse Farfurkis cu o voce mai sigură. Fedotovici îl privi binevoitor. Dizgraţia încetase şi Farfurkis, cu ochii înlăcrimaţi de bucurie, începu să trăncăne: Protestez! În descrierea vârstei s-a strecurat o inepţie evidentă. În anchetă se indică data naşterii ca fiind două sute treisprezece înaintea erei noastre. Dacă ar fi aşa, atunci dosarul cu numărul şaptezeci şi doi ar avea acum mai mult de două mii de ani, ceea ce depăşeşte vârsta maximă atestată de ştiinţă la două mii de ani. Cer să se precizeze data, iar vinovatul să fie pedepsit.

Hlebovvodov întrebă invidios:

— Poate-i de la munte, de unde ştiţi?[36]

— Dar, vă rog, permiteţi-mi! insistă Farfurkis. Chiar şi cei din munţi...

— Nu vă permit, spuse Hlebovvodov. Nu vă permit să minimalizaţi cuceririle muntenilor noştri glorioşi! Dacă vreţi să ştiţi, vârsta maximă posibilă a muntenilor noştri nu are limită! Se uită victorios la Lavr Fedotovici.

— Poporul... rosti Lavr Fedotovici. Poporul este veşnic. Extratereştrii vin şi pleacă, dar poporul nostru, măreţul popor, el va exista pentru totdeauna.

Farfurkis şi Hlebovvodov căzură pe gânduri, încercând să ghicească în folosul cui se exprimase preşedintele. Nici unul nu voia să rişte. Unul se găsea sus, pe creastă, şi n-avea de gând să se prăbuşească de acolo din cauza unui oarecare extraterestru scârbos. Altul, aflat în adâncuri, stătea atârnat deasupra

[36] Aluzie la centenarii din Caucaz (n.t.).

prăpastiei, dar abia acum i se aruncase frânghia de salvare. Între timp, Lavr Fedotovici spuse:

— Asta-i tot, tovarăşe Zubo? Sunt întrebări? Nu sunt întrebări? Există propunerea de a chema dosarul cu numele de Constantinov Constantin. Mai sunt şi alte propuneri? Să intre dosarul.

Administratorul îşi muşcă buza, scoase din buzunar o biluţă de sidef şi, închizând ochii, o strânse puternic între degete. Se auzi un pocnet ca de sticlă destupată şi alături de masa de demonstraţii apăru Constantin. Chemarea îl surprinsese, probabil, în timpul lucrului. Era îmbrăcat în salopetă, stropit cu unsoare fosforescentă, purta mănuşi metalice de lucru, la mâinile lui anterioare, iar mâinile posterioare şi le ştergea grăbit de spate. Toţi cei patru ochi mai purtau încă expresia preocupării, a acţiunii. În cameră se răspândi mirosul pătrunzător al Marii Chimii.

— Bună ziua, spuse Constantin bucuros, înţelegând în fine unde nimerise. În sfârşit, m-aţi chemat. E adevărat, dosarul meu e un fleac, mi-e şi ruşine să vă deranjez pentru atâta, dar mă aflu într-o situaţie fără ieşire şi nu mi-a mai rămas altceva de făcut decât să vă rog să mă ajutaţi. Ca să nu vă reţin prea mult atenţia, iată de ce am nevoie. Începu să îndoaie degetele de la mâna dreaptă anterioară. Laser pentru găuriri, dar să fie din acela, de cea mai mare putere. Injector cu plasmă, ştiu eu că dumneavoastră aveţi deja din astea. Două incubatoare pentru o mie de ouă fiecare. Pentru început îmi ajung astea, dar bine ar mai fi fost să fi avut şi un inginer cu înaltă calificare şi o aprobare de lucru în laboratoarele IFAS[37]-ului...

— Ce extraterestru mai e şi ăsta? spuse uimit şi indignat Hlebovvodov. Ce extraterestru mai e şi ăsta, vă întreb, dacă îl văd în fiecare zi la restaurant? Vă întreb, cetăţene, cine sunteţi şi cum aţi apărut aici?

— Eu sunt Constantin din sistemul Antares. Constantin ezită. Am crezut că dumneavoastră ştiţi deja totul... Am fost întrebat deja, am completat şi un chestionar... îl observă pe Vîbegallo şi îi zâmbi prietenos. Dumneavoastră aţi fost cel care mi-a pus întrebări, nu-i aşa?

Hlebovvodov se adresă şi el lui Vîbegallo.

[37] Institutul de Fizică al Academiei de Ştiinţe (n.t.).

— Deci, după părerea dumitale, e extraterestru? întrebă insinuant.

— Asta... spuse demn Vîbegallo. Ştiinţa contemporană nu neagă, care va să zică, posibilitatea sosirii unor extratereştri, tovarăşe Hlebovvodov. Trebuie doar să fiţi în temă. Această opinie oficială nu-mi aparţine mie, ci oamenilor de ştiinţă, mult mai responsabili. Giordano Bruno, de exemplu, s-a exprimat cât se poate de oficial în această problemă. La fel şi academicianul Volosianus Levon Alfredovici... şi... asta... scriitorii. Wells, de exemplu, sau, să zicem, Ciuguneţ...

— Se petrec nişte lucruri ciudate, spuse neîncrezător Hlebovvodov. Nişte extratereştri ciudaţi...

— Iată că mă uit la fotografia din dosar, se auzi vocea lui Farfurkis, şi văd că, în general, există o asemănare, deşi tovarăşul din fotografie are două mâini, iar acest cetăţean necunoscut are patru. Cum poate fi asta explicat din punct de vedere ştiinţific?

Vîbegallo trânti un citat lung, în franţuzeşte, în care se spunea, pe scurt, că unui oarecare Arthur îi plăcea să vină dimineaţa pe malul mării, bând, probabil, o ceaşcă cu ciocolată fierbinte. L-am întrerupt şi am spus:

— Cestea, te rog, stai cu faţa spre tovarăşul Farfurkis.

Constantin se supuse.

— Aşa-aşa-aşa, spuse Farfurkis. Ne-am descurcat cu asta... Trebuie să vă spun, Lavr Fedotovici, că, fără îndoială, există o asemănare între fotografie şi acest tovarăş. Iată, văd cei patru ochi... da, patru. N-are nas. Ca... Gura ca un cârlig. Totul e în regulă.

— Nu ştim, spuse Hlebovvodov. Presa scrie limpede despre extratereştri şi confirmă faptul că, dacă ar exista extratereştri, ei ne-ar da de ştire despre prezenţa lor. Şi pentru că, care va să zică, nu ne înştiinţează de prezenţa lor, înseamnă că ei nu există şi sunt doar născocirea unor persoane de rea credinţă... Sunteţi extraterestru? urlă brusc la Constantin.

— Da, confirmă Constantin, dându-se înapoi.

— Aţi făcut cunoscută prezenţa dumneavoastră?

— Nu, spuse Constantin. Eu, în general, nu intenţionam să aterizez la voi. Iar chestiunea nu constă doar în asta, după opinia...

— Nu, dragă cetăţene, lăsaţi asta. Tocmai în asta constă chestiunea. Ai înştiinţat prezenţa, fii binevenit, te primim cu

pâine şi sare, bea, distrează te. Iar dacă n-ai înştiinţat prezenţa dumitale – să nu-ţi fie cu supărare. Amfibrah ca amfibrah, dar nici noi nu primim aici banii degeaba. Noi muncim, nu putem să ne distragem atenţia cu toţi străinii. Asta-i opinia mea generală.

— Grrrm, făcu Lavr Fedotovici. Cine mai doreşte să ia cuvântul?

— Eu, cu permisiunea dumneavoastră, se rugă Farfurkis. În linii mari, tovarăşul Hlebovvodov a oglindit bine starea lucrurilor. Mi se pare însă că nu trebuie să-i întoarcem spatele acestui tovarăş, în ciuda faptului că suntem suprasolicitaţi cu atâtea probleme. Cred că noi ar trebui să abordăm mult mai individual acest caz concret. Eu sunt pentru o cercetare mai minuţioasă. Nimeni nu trebuie să aibă posibilitatea de a ne învinui de grabă, de birocraţie, asta pe de o parte, precum şi de neglijenţă, nepăsare şi lipsă de vigilenţă, pe de altă parte. Cu permisiunea lui Lavr Fedotovici, aş fi propus o chestionare suplimentară a cetăţeanului Constantinov, pentru clarificarea personalităţii lui.

— Da' ce, înlocuim miliţia? întrebă Hlebovvodov, simţind că adversarul învins începe să se caţere cu străşnicie pe povârniş.

— Vă rog să mă iertaţi, spuse Farfurkis. Nu înlocuim miliţia, ci contribuim la executarea spiritului şi literei instrucţiunilor, unde, în paragraful nouă, capitolul unu, partea a şasea, se spune că în acest caz... Vocea lui căpătă valenţe solemne. „În cazul în care identificarea, efectuată de către consultantul ştiinţific împreună cu reprezentantul administraţiei care cunoaşte bine condiţiile locale, produce îndoieli Troicii, atunci trebuie făcută o cercetare suplimentară a dosarului, pentru clarificarea identităţii, ori împreună cu împuternicitul Troicii, ori la una din şedinţele Troicii.” Asta propun şi eu.

— Instrucţiuni, instrucţiuni, mormăi Hlebovvodov. Noi vom lucra după instrucţiuni, iar pungaşul ăsta cu patru ochi ne va face capul calendar... ne fură timpul. Timpul poporului! exclamă, suferind şi uitându-se pieziş la Lavr Fedotovici.

— De ce sunt pungaş? se ofensă Constantin. Mă insultaţi, cetăţene Hlebovvodov. Şi, în general, văd că vă este indiferent dacă sunt extraterestru sau nu, dumneavoastră vă străduiţi doar să-i jucaţi o festă cetăţeanului Farfurkis pentru a creşte în ochii cetăţeanului Vuniukov...

— Calomnie! urlă Hlebovvodov, înroşindu-se. Clevetiri! Ce înseamnă asta, tovarăşi? Douăzeci şi cinci de ani, pe unde nu am fost trimis... Nici o sancţiune... şi întotdeauna cu o promovare.

— Iar minţiţi, spuse impasibil Constantin. V-au dat afară de două ori, fără nici o promovare.

— E o calomnie! Lavr Fedotovici!... Tovarăşi! Vă angajaţi prea mult, cetăţene Constantinov! Vedem noi acuşi cu ce s-au ocupat sutele dumitale de părinţi, ce fel de părinţi au fost... înţelegeţi, a cules la rude, cât o întreagă întreprindere...

— Grrrm, interveni Lavr Fedotovici. Există propunerea de a încheia dezbaterile şi de a trage linie. Mai sunt şi alte propuneri?

Se aşternu liniştea. Fără să o ascundă, Farfurkis jubila, Hlebovvodov se ştergea cu batista, iar Constantin îl privea cu atenţie pe Lavr Fedotovici, încercând să-i citească gândurile sau măcar să i se strecoare în suflet, încercări, evident, zadarnice, astfel că observam tot mai clar cum pe faţa lui, cu patru ochi şi fără nas, apare decepţia căutătorului de comori experimentat, care după ce dă la o parte piatra sfântă şi îşi bagă mâna până la cot în ascunzătoarea străveche nu găseşte nimic, în afară de praf fin, păienjeniş lipicios şi nişte firimituri nedefinite.

— Deoarece nu mai sunt alte propuneri, rosti Lavr Fedotovici, începem cercetarea dosarului. Are cuvântul... făcu o pauză chinuitoare, în timpul căreia Hlebovvodov era gata-gata să moară... tovarăşul Farfurkis.

Hlebovvodov se văzu pe fundul unei prăpăstii împuţite, de unde urmărea cu ochi nebuni zborul unui vultur negru ce zbura în cercuri, într-un albastru departamental, acum inaccesibil. Farfurkis nu se grăbea să înceapă. Se mai învârti de două ori în cerc, se găinăţă în capul lui Hlebovvodov, apoi se aşeză pe culme, îşi curăţă penele pentru a arăta mai frumos şi, privindu-l cochet pe Lavr Fedotovici, începu în sfârşit să vorbească:

— Dumneavoastră susţineţi, tovarăşe Constantinov, că sunteţi un extraterestru de pe altă planetă. Cu ce documente puteţi confirma declaraţia dumneavoastră?

— Aş putea să vă arăt jurnalul meu de bord, spuse Constantin. Dar, în primul rând, nu este transportabil şi, în al doilea rând, eu, în general, n-aş vrea să mă chinuiesc şi să vă chinuiesc cu nişte dovezi. Am venit aici doar ca să vă cer ajutorul. Orice planetă care intră într-o convenţie cosmică este obligată să acorde ajutor celor care au suferit accidente. Am

menţionat deja ce îmi trebuie şi nu aştept decât un răspuns. Poate că dumneavoastră nu sunteţi capabili să-mi acordaţi acest ajutor şi atunci cel mai bine ar fi să mi spuneţi direct... Nu e nici o ruşine în asta...

— O secundă, îl întrerupse Farfurkis. Deocamdată vom amâna cazul competenţei comisiei de faţă în problema acordării ajutorului pentru reprezentanţii altor planete. Acum, sarcina noastră este să vă identificăm, tovarăşe Constantinov, ca reprezentant... O secundă, încă nu am terminat. Dumneavoastră aţi pomenit aici de jurnalul de bord şi aţi declarat că el, din păcate, nu este transportabil. Poate că Troica are totuşi posibilitatea de a cerceta nemijlocit acest jurnal, direct la bordul navei dumneavoastră?

— Nu, nici asta nu e posibil, suspină Constantin, cercetându-l atent pe Farfurkis.

— Bine, ăsta e dreptul dumneavoastră, spuse Farfurkis. Dar în acest caz, puteţi să ne prezentaţi o altă documentaţie care să dovedească identitatea provenienţei dumneavoastră?

— Văd, spuse cu o oarecare mirare Constantin, văd că dumneavoastră vreţi, într-adevăr, să vă convingeţi că sunt extraterestru. E adevărat, nu prea înţeleg motivele dumneavoastră... dar să lăsăm asta. În ceea ce priveşte dovezile, înfăţişarea mea exterioară nu vă conduce oare la nişte concluzii juste?

Farfurkis clătină din cap a regret.

— Vai, se plânse acesta, nu e chiar atât de simplu. Ştiinţa nu ne oferă o imagine prea clară a ceea ce este omul. E normal. Dacă ştiinţa ar fi stabilit, de exemplu, că oamenii sunt fiinţe cu doi ochi şi două mâini, atunci pături considerabile ale populaţiei care au numai o mână, sau chiar deloc, s-ar fi aflat într-o situaţie dubioasă. Pe de altă parte, medicina contemporană face minuni. Eu însumi am văzut la televizor câini cu două capete şi şase labe, astfel că nu am nici o bază...

— Atunci, poate aspectul navei mele... Are un aspect destul de neobişnuit pentru tehnica dumneavoastră pământeană...

Farfurkis clătină din nou capul.

— Dumneavoastră trebuie să înţelegeţi, spuse delicat, că în secolul nostru nuclear e greu să uimeşti cu orice instalaţie tehnică un membru al unui organ responsabil şi care, în plus, are şi acces special...

— Pot să citesc gândurile, comunică Constantin. Devenise în mod evident curios.

— Telepatia este antiştiinţifică, spuse mieros Farfurkis. Noi nu credem în ea.

— Chiar aşa? se miră Constantin. Ciudat... Ascultaţi ce vă spun eu acum. Dumneavoastră, de exemplu, aveţi intenţia să-mi povestiţi despre incidentul cu „Nautilus”, iar cetăţeanul Hlebovvodov...

— Calomnie! ţipă răguşit Hlebovvodov şi Constantin tăcu.

— Vă rog să ne înţelegeţi bine, spuse pătrunzător Farfurkis, ducându-şi mâinile la piept. Noi nu susţinem că telepatia nu există. Susţinem doar că telepatia este antiştiinţifică şi că nu credem în ea. Dumneavoastră aţi pomenit de incidentul cu submarinul „Nautilus”, dar este bine cunoscut faptul că asta nu-i decât o „minciună gogonată” burgheză, menită să abată atenţia popoarelor de la problemele vitale ale zilelor actuale. Aşa că capacităţile dumneavoastră telepatice, reale sau închipuite, sunt doar fapte ale biografiei dumneavoastră personale, care în momentul de faţă reprezintă obiectul cercetării noastre. Dumneavoastră simţiţi cum se închide cercul?

— Simt, recunoscu Constantin. Dar dacă eu, să zicem, aş zbura niţeluş prin faţa dumneavoastră?

— Asta ar fi, desigur, interesant. Noi însă, din păcate, suntem la serviciu şi nu ne putem deda la reprezentaţii, chiar dacă foarte captivante.

Constantin se uită întrebător la noi. Situaţia părea, într-adevăr, fără ieşire şi, în general, nu era de glumă! Constantin nu înţelegea că Marele Sigiliu Rotund atârnă deasupra lui ca sabia lui Damocles. Edik tot mai era preocupat de jucăria lui şi nu ştiam ce să fac. Puteam doar să mai trag de timp şi atunci am spus:

— Dă-i drumul, Costea.

Şi Costea îi dădu drumul. La început o porni puţin cam încet, precaut, de frică să nu strice ceva, treptat însă se aprinse şi ne ilustră o serie de exerciţii de mare efect, cu un perpetuum spaţio-temporal, cu diferite transformări ale coloidului viu, cu stări critice ale organelor reflexionare. Când se opri, mi se învârtea capul, pulsul îmi bătea nebuneşte, îmi trosneau urechile şi abia am auzit vocea obosită a Extraterestrului:

— Timpul trece şi mă grăbesc. Spuneţi, ce aţi hotărât?

Şi din nou nu-i răspunse nimeni. Lavr Fedotovici învârtea gânditor printre degetele lungi cutioara dictafonului... Faţa lui inteligentă era liniştită şi puţin tristă. Hlebovvodov nu lua nimic în seamă, sau doar se prefăcea. Scrise, cu laba gâştei parcă, o hârtiuţă pe care i-o aruncă lui Zubo, iar acesta citi cu atenţie bileţelul, apoi îşi trecu rapid degetele, fără zgomot, peste claviatura maşinii informaţionale. Farfurkis răsfoia o culegere, privind cu ochii goi paginile. Iar Vîbegallo se chinuia. Îşi muşca buzele, se schimonosea, ba chiar gemea încetişor. Din calculator zbură, cu un pocnet sec, o fişă albă. Zubo o prinse şi i-o expedie lui Hlebovvodov.

M-am uitat la Edik. Ţinea remoralizatorul în palma deschisă, privind cu un ochi în oglinjoara aparatului şi învârtind încet micul potenţiometru al acestuia. Am încetat să mai respir şi am început să privesc şi să ascult.

— Salt peste o mie de ani, şopti Vîbegallo.

— Salt înapoi, scrâşni Farfurkis.

Răsfoia în continuare culegerea.

— Nu ştiu cum vom lucra acum, spuse Vîbegallo. Ne-am uitat la sfârşitul culegerii de probleme, acolo unde sunt toate răspunsurile.

— Dar dumneavoastră nu aţi văzut încă răspunsurile, îl contrazise Farfurkis. Doriţi să le vedeţi?

— Ce importanţă are, spuse Vîbegallo, dacă ştim că există răspunsurile. E plictisitor să le cauţi, când ştii cu siguranţă că cineva le-a găsit deja.

Extraterestrul aştepta cu braţele încrucişate, stând incomod în fotoliul cu spătarul jos. Stătea drept, încordat. Ochii lui rotunzi, care nu clipeau niciodată, se aprinseră neplăcut în roşu. Hlebovvodov aruncă fişa, scrise din nou un bileţel şi Zubo se aplecă din nou asupra claviaturii.

— Ştiu că trebuie să renunţăm, spuse Vîbegallo. Şi mai ştiu că ne vom blestema de douăzeci de ori pentru această hotărâre.

— Nu asta este ceea ce încă ni se poate întâmpla mai rău, spuse Farfurkis. Mai rău va fi dacă alţii ne vor blestema de douăzeci de ori.

— Nepoţii noştri, poate chiar copiii noştri, ar fi înţeles totul ca aşa fiind dat.

— Nu trebuie să ne fie indiferent ce anume vor înţelege copiii noştri prin „aşa fiind dat”.

— Criteriile morale ale umanismului, spuse Vîbegallo, zâmbind uşor.

— Nu avem alte criterii, îl contrazise Farfurkis.

— Din păcate, spuse Vîbegallo.

— Din fericire, colega, din fericire. De fiecare dată când omenirea a folosit alte criterii, ea a suferit cumplit.

— Ştiu. Tare aş fi vrut să nu ştiu. Vîbegallo îl privi pe Lavr Fedotovici. Problema pe care o rezolvăm aici este pusă incorect. Ea se bazează pe noţiuni vagi, pe formulări neclare, pe intuiţie. Ca savant, nu m-aş fi apucat să rezolv această problemă. Ar fi fost ceva neserios. Mai rămâne un singur lucru: să fii om. Cu toate consecinţele care decurg de aici. Eu sunt contra contactului teritorial... Asta nu pentru mult timp! strigă agitat, aplecându-se cu tot corpul spre Extraterestru, ce stătea nemişcat. Dumneavoastră trebuie să ne înţelegeţi în mod corect... Sunt sigur că nu va dura mult. Acordaţi-ne o perioadă de timp, că abia am ieşit din haos, suntem încă în haos până la brâu. Tăcu şi îşi prăvăli capul între mâini.

Lavr Fedotovici se uită la Farfurkis.

— Eu nu pot decât să repet ceea ce am spus şi mai înainte spuse cu o voce strânsă Farfurkis. Nimeni, pentru nimic, nu m-a convins să-mi schimb părerea. Sunt împotriva oricărui contact pe termen istoric lung... Sunt absolut convins, adăugă politicos, că înalta parte a convenţiei ar percepe oricare altă hotărâre a noastră ca pe o mărturie a înfumurării şi imaturităţii sociale. Se aplecă scurt spre Extraterestru.

— Dumneavoastră? întrebă Lavr Fedotovici.

— Sunt categoric împotriva oricărui contact, răspunse Hlebovvodov, continuând să scrie. Categoric şi necondiţionat. Îi aruncă încă un bileţel lui Zubo. N-aduc dovezi, dar, vă rog, daţi-mi dreptul de a mai spune, cu această ocazie, nişte cuvinte, peste zece minute.

Lavr Fedotovici aşeză precaut dictafonul pe masă şi se ridică încet. Extraterestrul se ridică şi el. Stăteau unul vizavi de celălalt, despărţiţi de o masă imensă, încărcată de culegeri, casete cu cărţi microfilmate şi benzi video.

— Acum nu mi-e uşor să vorbesc, începu Lavr Fedotovici. Nu îmi este uşor, tocmai pentru că împrejurările impun, probabil, un patetism înalt şi cuvinte, nu numai precise, dar şi solemne. Aici însă, la noi pe Pământ, tot ce a fost patetic, în virtutea împrejurărilor, a suportat în ultimul secol o inflaţie hotărâtoare.

De aceea, am să mă străduiesc să fiu doar exact. Dumneavoastră ne-aţi propus o prietenie şi colaborare în toate aspectele civilizaţiei. Această propunere este fără precedent în istoria omenirii, cum fără precedent este şi însuşi faptul apariţiei unei fiinţe extraterestre pe planeta noastră, cum fără precedent este şi răspunsul nostru la propunerea dumneavoastră. Răspundem cu un refuz la toate punctele convenţiei pe care aţi propus-o, refuzăm să înaintăm orice fel de contraconvenţie, insistăm categoric pentru eliminarea totală a oricărui contact între civilizaţiile noastre, precum şi între anumiţi reprezentanţi ai lor. Pe de altă parte, noi n-am fi vrut ca acest refuz categoric, neprietenos ca formă, să adâncească prăpastia existentă între culturile noastre, prăpastie care şi aşa este aproape de netrecut. Avem a declara că ideea contactului între diferite civilizaţii în cosmos o recunoaştem ca fiind, în principiu, folositoare şi de mare viitor. Avem a sublinia că ideea contactului face parte din comoara celor mai ocrotite şi mai mândre gânduri ale omenirii noastre, încă din cele mai străvechi timpuri. Avem a vă asigura că refuzul nostru nu trebuie să-l priviţi deloc ca pe o acţiune duşmănoasă, bazată pe o animozitate ascunsă sau legată de prejudecăţi fiziologice şi instinctive, am fi vrut ca motivele refuzului să vă fie cunoscute, înţelese şi, chiar dacă nu aprobate, atunci măcar luate în consideraţie.

Vîbegallo şi Farfurkis îl priveau fără să clipească, într-o încordare nemişcată, pe Lavr Fedotovici. Hlebovvodov primi răspunsul la ultimul bileţel, adună toate fişele într-un teanc ordonat şi începu şi el să se uite la Lavr Fedotovici.

— Inegalitatea dintre civilizaţiile noastre este imensă, continuă Lavr Fedotovici. Nu vorbesc de inegalitatea biologică – natura v-a înzestrat mult mai generos decât pe noi. Nu merită să vorbesc nici de inegalitatea socială – dumneavoastră aţi trecut deja de mult de stadiul dezvoltării sociale în care noi de abia am intrat. Şi, evident, nu mă refer nici la inegalitatea tehnico-ştiinţifică – după cele mai modeste calcule, ne-aţi luat-o înainte cu câteva secole. Voi vorbi despre consecinţa directă a acestor trei aspecte ale inegalităţii, acea gigantică inegalitate psihologică, care este şi motivul principal al insuccesului înregistrat în tratativele noastre. Ne desparte o revoluţie uriaşă în psihologia de masă, revoluţie de care de-abia am început să ne pregătim şi pe care voi, probabil, de mult aţi şi uitat-o. Ruptura psihologică nu ne permite să ne facem o imagine justă

despre motivele sosirii dumneavoastră aici, nu înţelegem de ce vă trebuie VOUĂ prietenia şi colaborarea noastră. Că doar noi abia abia am ieşit din starea războaielor neîntrerupte, din lumea violenţei şi a vărsării de sânge, din lumea minciunii, josniciei, cupidităţii, nu ne-am spălat încă de mizeria acestei lumi, iar atunci când întâlnim fenomene pe care raţiunea noastră nu este capabilă să le descopere nu ne rămâne decât uriaşa noastră experienţă, dar încă neasimilată, astfel că psihologia umană ne impune o construcţie pentru modelul fenomenului după chipul şi asemănarea noastră. Exprimându-mă grosolan, nu avem încredere în voi, aşa cum încă nu avem încredere nici în noi înşine. Psihologia maselor se bazează la noi pe egoism, utilitarism şi misticism. Stabilirea şi dezvoltarea contactelor cu voi înseamnă pentru noi, înainte de toate, un pericol ce complică nebănuit situaţia, şi aşa complicată, de pe planeta noastră. Egoismul nostru, antropocentrismul nostru, siguranţa în superioritatea noastră tradiţională, în caracterul nostru de excepţie şi de elită, cultivat în noi, vreme de milenii, prin religii şi filosofii naive – toate acestea constituie pericolul naşterii unui şoc psihologic monstruos, a izbucnirii urii iraţionale faţă de voi, a fricii isterice în faţa capacităţilor dumneavoastră inimaginabile; toate astea generează sentimentul unei mari înjosiri şi căderea bruscă de pe tronul regelui naturii direct în noroi. Utilitarismul nostru va genera la majoritatea populaţiei tendinţe de a exploata iraţional bogăţiile materiale ale unui progres căpătat fără eforturi, pe gratis, va ameninţa ireversibil întoarcerea sufletelor la parazitism şi consum, dar Dumnezeu le vede, şi noi acum ne luptăm deja cu toate aceste consecinţe ale propriului nostru progres tehnico-ştiinţific. În ceea ce priveşte misticismul nostru înrădăcinat şi învechitele noastre speranţe în zei buni, în regi buni şi eroi buni, cât priveşte speranţa într-o intervenţie a unei personalităţi autoritare, care vine şi ne scapă de toate grijile şi întreaga responsabilitate, deci, în privinţa acestei faţete inverse a egoismului nostru, dumneavoastră, probabil, nici nu vă puteţi imagina rezultatul, în acest sens, ca urmare a prezenţei dumneavoastră permanente pe planeta noastră. Sper că acum vedeţi şi singuri cum o dezvoltare a contactelor ameninţă să anuleze puţinul pe care am reuşit cu mare greutate să-l facem deocamdată în domeniul pregătirii unei revoluţii în psihologie. Dumneavoastră trebuie să înţelegeţi că nu în voi, nu în calităţile şi defectele dumneavoastră stă motivul

refuzului nostru de contact – el se găseşte doar în noi, în nepriceperea noastră, înţelegem perfect situaţia şi, refuzând astăzi în mod categoric dezvoltarea contactului cu dumneavoastră, nu înseamnă că vrem să lăsăm pe vecie această stare de lucru. De aceea, din partea noastră, propunem...

Lavr Fedotovici ridică tonul şi toţi se sculară în picioare.

— Propunem ca, exact peste cincizeci de ani de la decolarea dumneavoastră, să repetăm întâlnirea reprezentanţilor plenipotenţiari ai ambelor civilizaţii, la polul nord al planetei Pluton. Sperăm că atunci vom fi mai pregătiţi pentru o colaborare chibzuită şi favorabilă între civilizaţiile noastre. Lavr Fedotovici tăcu, se aşeză, apoi l-am imitat şi noi, stând jos. Au rămas în picioare doar Hlebovvodov şi Extraterestrul.

— Mă raliez în totalitate la forma şi conţinutul celor spuse aici de preşedinte, spuse sec şi tăios Hlebovvodov, dar socotesc de datoria mea să nu se lase nici un dubiu înaltei părţi contractante cu privire la interzicerea contactului înainte de termenul stabilit, împiedicarea lui făcându-se prin orice mijloace. Recunosc în întregime covârşitoarea superioritate a înaltei părţi contractante, pe plan tehnic, deci şi militar, şi totuşi socotesc de datoria mea să declar fără echivoc că orice încercare de impunere a contactului prin forţă, indiferent de metodă, va fi socotită, din momentul decolării dumneavoastră, ca un act de agresiune şi va fi întâmpinat cu toată forţa armelor pământene. Orice navă apărută în sfera accesibilităţii mijloacelor noastre militare va fi distrusă fără somaţie...

— Ajunge? mă întrebă în şoaptă Edik.

Toţi încremeniră ca la fotograf.

— Nu ştiu, am spus. Ce păcat. Aş tot asculta, un veac.

— Da, n-a ieşit rău, spuse Edik. Trebuie totuşi să termin. Aşa un consum de energie cerebrală...

Închise remoralizatorul şi Farfurkis începu imediat:

— Tovarăşi!... Aşa nu se mai poate lucra, iată unde am ajuns...

Vîbegallo molfăi din buze, se uită tulburat în jur şi se scărpină în barbă.

— Exact! spuse Hlebovvodov şi se aşeză. Trebuie să încheiem. Sunt eu aici în minoritate, dar totuşi ce sunt eu? Eu – vă rog! Nu vreţi să-l ducem la miliţie, nu-l ducem. Dar ca să raţionalizăm acest scamator drept un fenomen inexplicabil, nu, zău, n-avem de ce. Ce să spun, şi-a crescut două mâini în plus...

— N-are nici un efect! mi se plânse amărât la ureche Edik. E de rău, Saşa... Canalagiii ăştia nu au nici o morală...

— Grrrm, spuse Lavr Fedotovici şi trânti o scurtă cuvântare, din care reieşea că opinia publică nu are nevoie de fenomene inexplicabile care pot, dar dintr-un motiv sau altul nu o fac, să prezinte documentaţia necesară identificării dreptului lor la inexplicabilitate. Pe de altă parte, poporul cere, deja de multă vreme, smulgerea nemiloasă din rădăcină a birocraţiei şi a hârţoagelor din toate instanţele. În baza acestei teze, Lavr Fedotovici exprimă opinia generală că cercetarea dosarului cu numărul şaptezeci şi doi trebuie amânată până în decembrie al anului în curs, dând astfel posibilitatea tovarăşului Constantinov C.C. să plece acolo unde locuieşte permanent şi să aibă timp pentru a se întoarce de acolo cu documente legalizate cinstit. În ceea ce priveşte acordarea unui ajutor material tovarăşului Constantinov C.C., Troica are dreptul să acorde ca atare acest ajutor sau să intervină pentru acordarea acestuia numai în acele cazuri când solicitantul reprezintă el însuşi un fenomen inexplicabil, identificat de Troica. Iar pentru că tovarăşul Constantinov C.C. încă nu este identificat ca fiind un astfel de fenomen, atunci problema acordării unui ajutor se va amâna până în decembrie, mai exact până la momentul identificării...

Marele Sigiliu Rotund nu şi făcu apariţia pe scenă şi atunci am răsuflat uşurat. Constantin, care până la urmă tot nu a înţeles situaţia şi de mult stătea gata gata să explodeze, scuipă demonstrativ, aproape la fel ca noi, şi dispăru.

— E un atac! ţipă bucuros Hlebovvodov. Aţi văzut cum a scuipat? A umplut toată podeaua!

— E revoltător, acceptă Farfurkis. Calific asta ca pe o jignire.

— V-am spus eu că e un pungaş! spuse Hlebovvodov. Trebuie să luăm legătura cu miliţia, să-l bage la arest cincisprezece zile, lasă-l să măture străzile cu alea patru mâini!...

— Nu-u, tovarăşe Hlebovvodov, îl contrazise Farfurkis. Aici nu mai miroase a miliţie, aici dumneavoastră subestimaţi situaţia. Acesta este un scuipat aruncat în faţa societăţii şi administraţiei. E o crimă!

Lavr Fedotovici tăcea, dar degetele lui scurte şi pistruiate alergau agitate pe masă, ori în căutarea vreunui buton special, ori a vreunui telefon. Începea să miroasă a crimă politică. Vîbegallo, care îl dispreţuia profund pe Constantin, nu era nici în car, nici în căruţă. Am tuşit şi am solicitat atenţia. Ea mi-a fost

acordată, deşi nu cu dragă inimă – ochii le străluceau deja, părul li se zbârlise pe ceafă, colţii erau pregătiţi să sfâşie, iar ghearele să rupă.

Am amintit Troicii, străduindu-mă să dau pe cât posibil greutate cuvintelor mele, că este în interesul ei să se situeze mai degrabă pe poziţii galactocentrice, decât pe poziţii antropocentrice. Am arătat că obiceiurile şi metodele de exprimare a sentimentelor fiinţelor extraterestre pot şi chiar trebuie să se deosebească fundamental de cele omeneşti. Am exemplificat prin analogii răsuflate cu obiceiurile diferitelor triburi şi popoare de pe planeta noastră. Mi-am exprimat încrederea că tovarăşul Farfurkis, deşi n-ar fi fost de acord cu frecatul nasurilor în semn de salut, obicei al unor popoare nordice, totuşi tovarăşul Farfurkis n-ar fi luat această frecare drept o înjosire personală a lui, ca membru al Troicii. În privinţa tovarăşului Constantinov, obiceiul acestuia de a scuipa pe pământ surplusul de lichid, de o anume compoziţie chimică şi care s-a format în cavitatea bucală, obicei care la unele popoare ale Pământului exprimă nemulţumirea, iritarea sau încercarea de a jigni interlocutorul, poate şi trebuie să exprime la fiinţa extraterestră cu totul altceva, printre altele chiar şi o mulţumire pentru acordarea atenţiei. Aşa numitul scuipat al tovarăşului Constantinov poate să reprezinte o acţiune pur neutră, legată de specificul funcţiilor fiziologice ale organismului său... („Ce funcţie?! ţipă Hlebovvodov. A umplut ca un bandit toată podeaua de scuipat şi a dispărut!”) În fine, nu trebuie scăpată din vedere nici posibilitatea de a interpreta mai sus menţionata necesitate fiziologică a lui Constantinov ca pe o acţiune ce decurge din metoda lui de deplasare fulgerătoare în spaţiu...

Cântam precum o privighetoare şi observam cu uşurare cum degetele lui Lavr Fedotovici se mişcau tot mai încet, până când, în sfârşit, rămăseseră liniştite pe tamponul de sugativă. Hlebovvodov continuă să răcnească ameninţător, dar Farfurkis, sensibil, prinse repede schimbarea situaţiei şi îşi îndreptă lovitura tăioasă într-o direcţie cu totul neaşteptată. Se năpusti brusc spre administrator, care până acum, socotindu-se într-o deplină siguranţă, privise cu o curiozitate naivă desfăşurarea incidentului.

— Am observat mai de mult, tună Farfurkis, că munca educaţională este organizată revoltător în Colonia fenomenelor inexplicabile. Aproape că nu se mai fac lecţii politico-educative.

Panoul de propagandă vizuală oglindeşte ziua de ieri. Universitatea de cultură şi cursurile seral practic nu mai există. Toate manifestările culturale din Colonie se rezumă doar la dansuri, la vizionarea unor filme străine şi la concerte vulgare de estradă. Atelierul de lozinci se află în paragină. Coloniştii sunt lăsaţi de capul lor, mulţi dintre ei sunt putreziţi moral, aproape nimeni nu mai cunoaşte situaţia internaţională, iar cei mai înapoiaţi dintre colonişti, cum ar fi de exemplu un oarecare spirit Winer, nici nu mai înţeleg unde se află. Rezultatul: comportamente imorale, huliganism şi o mulţime de sesizări primite din partea populaţiei. Alaltăieri, pterodactilul Kuzma, părăsind teritoriul Coloniei şi aflându-se în stare evidentă de ebrietate, a zburat pe deasupra Clubului pentru tineretul muncitor şi a muşcat toate becurile aflate în jurul panoului „Bine aţi venit”. Un oarecare Nicolai Dolgonosicov, care se autointitulează telepat şi spirit, s-a strecurat prin folosirea minciunii în căminul de fete al Şcolii tehnice de pedagogie şi a produs acolo acţiuni şi discuţii calificate de administrator drept propagandă religioasă. Iată că astăzi avem o nouă consecinţă tristă a atitudinii neglijente, criminale, de care dă dovadă administratorul Coloniei, tovarăşul Zubo, în problemele educaţiei şi propagandei. Orice ar reprezenta de fapt scuiparea surplusului de lichid din cavitatea bucală de către tovarăşul Constantinov, această faptă aduce mărturie lipsei de înţelegere de care a dat dovadă tovarăşul Constantinov, vizavi de obligativitatea unui comportament adecvat locului în care se afla, iar această purtare, la rândul ei, este o lipsă a tovarăşului Zubo care nu a explicat coloniştilor sensul proverbului popular: „Nu te face popă în biserică străină”. Socotesc că trebuie să-l avertizăm pe tovarăşul Zubo, să-l mustrăm cu severitate, să-l obligăm să ridice nivelul activităţii educaţionale în Colonie, activitate ce-i este încredinţată!

Farfurkis se opri şi imediat Hlebovvodov îl luă la rândul său în primire pe administrator. Cuvântarea lui Hlebovvodov era incoerentă, dar cu atâtea apropouri vagi şi ameninţări sinistre, încât administratorul se înmuie de tot şi începu să înghită găluştele fără să se mai ferească, în timp ce Hlebovvodov continua să ţipe: „Îţi arăt eu scuipat!.. – Înţelegi ceva sau ai înnebunit de a binelea?...” „Grrrm”, interveni în fine Lavr Fedotovici şi începu să-şi pună punctele bolovănoase deasupra „i”-urilor. Administratorul recepţionă avertismentul pentru acel

comportament necuviincios faţă de Troica, exprimat prin scuipatul de pe podea al tovarăşului Constantinov, precum şi pentru pierderea simţului administrativ. Tovarăşul Constantinov C.C. primi un avertisment, consemnat în dosar, pentru că a umblat încălţat pe tavan. Farfurkis încasă o observaţie verbală pentru încălcarea sistematică a regulamentului privind luarea cuvântului, iar Hlebovvodov pentru încălcarea eticii administrative prin calomnii nedrepte la adresa tovarăşului Constantinov C.C. Vîbegallo primi mustrare verbală pentru că a apărut nebărbierit în formaţia de lucru.

— Nu mai sunt alte propuneri? întrebă Lavr Fedotovici. Hlebovvodov se lipi imediat de urechea lui şi începu să şuşotească. Lavr Fedotovici ascultă şi încheie astfel: Există de asemenea propunerea de a aminti unor reprezentanţi de jos necesitatea unei participări mai active la munca Troicii.

Acum o încasaserăm cu toţii. Nimeni şi nimic nu fusese uitat. Atmosfera se descărcă imediat şi toţi, chiar şi administratorul, se înveseliră. Numai Edik se încruntă, cufundându-se în reverie.

— Următorul, rosti Lavr Fedotovici. Raportaţi, tovarăşe Zubo.

— Dosarul cu numărul doi, citi administratorul. Numele: liniuţă. Prenume: liniuţă. Patronimic: liniuţă. Porecla: Kuzma. Anul şi locul naşterii: nu este stabilit. Probabil, Congo.

— Da’ ce, e mut? întrebă binevoitor Hlebovvodov.

— Nu ştie să vorbească, răspunse administratorul. Doar să orăcăie.

— E aşa din naştere?

— Presupun că da.

— O ereditate proastă, prin urmare, mormăi Hlebovvodov. De aceea a şi devenit bandit. Sunt multe condamnări?

— Unde? întrebă buimăcit administratorul. La mine?

— Nu, de ce la tine? La ăsta... la bandit. Ce poreclă are? Vaska?

— Protestez, spuse nerăbdător Farfurkis. Tovarăşul Hlebovvodov are o părere preconcepută, cum că numai bandiţii au porecle. În instrucţiuni, la paragraful opt, capitolul patru, partea a doua, se propune atribuirea unei porecle acelui fenomen inexplicabil care este identificat ca fiinţă vie, dar care este iraţional.

— A! exclamă dezamăgit Hlebovvodov. Un fel de câine. Şi eu am crezut că-i vreun bandit. Asta, când am fost şeful Casei de

ajutor reciproc a lucrătorilor din teatrul de pe lângă SUT[38], am avut acolo un casier...

— Protestez! ţipă cu o voce plângăreaţă Farfurkis. Este o încălcare a regulamentului! Aşa nu mai terminăm nici până noaptea!

Hlebovvodov se uită la ceas.

— Aşa este, recunoscu acesta. Mă iertaţi. Hai, frăţioare, pe unde te-ai oprit?

— Punctul cinci, citi administratorul. Naţionalitate: pterodactil.

Am tresărit cu toţii, dar nu mai era timp şi atunci nimeni nu a mai scos nici un cuvânt.

— Studii: liniuţă, continuă să citească administratorul. Cunoaşterea limbilor străine: liniuţă. Profesia şi locul de muncă în prezent: liniuţă. Dacă a fost în străinătate: probabil că da...

— Of, asta-i rău, mormăi Hlebovvodov. Asta-i rău! Of, vigilenţa... Cum spuneţi, pterodactil? Ăsta, cum e el, alb? Negru?

— El, cum să vă spun, e aşa, cenuşiu, explică administratorul.

— Aha, spuse Hlebovvodov. Şi nici nu poate să vorbească, doar să orăcăie... Mă rog, mai departe...

— Esenţa inexplicabilităţii, pe scurt: socotit dispărut acum cincizeci de milioane de ani.

— Cât? întrebă Farfurkis.

— Aici scrie cincizeci de milioane, spuse timid administratorul.

— Toate astea sunt cumva neserioase, mormăi Farfurkis şi se uită la ceas. Hai, citiţi, gemu el. Citiţi mai departe.

— Date despre rudele apropiate: au dispărut, probabil, toate. Domiciliul stabil: Kitejgrad, Colonia fenomenelor inexplicabile.

— E înregistrat? întrebă sever Hlebovvodov.

— Eu zic că e înregistrat, răspunse administratorul. Cum a apărut, cum l-au şi înscris în cartea de onoare a vizitatorilor şi de atunci stă aici. Se poate spune că acest Kuzma s-a aclimatizat. În vocea administratorului se simţi duioşia: era clar că îl proteja pe Kuzma.

— Aţi terminat? întrebă Lavr Fedotovici. Atunci există propunerea de a chema dosarul.

Nu au mai fost alte propuneri, aşa că administratorul trase perdeaua de la fereastră şi chemă pe un ton tandru:

---

[38] Societatea Unională Teatrală (*n.t.*)

— Kuz-kuz-kuz kuz... Uite-l cum stă pe coş, puşlamaua, spuse duios. Îi e ruşine... E foarte timid. Ku-u-uz! Kuz-kuz-kuz... Zboară, pungaşul, ne comunică, dându-se la o parte din faţa geamului.

Se auzi un foşnet scorţos şi un vâjâit, o umbră imensă acoperi cerul pentru o secundă şi Kuzma, fâlfâind aripile deschise, se aşeză lin pe masa de demonstraţii. Strângându-şi aripile, îşi înălţă capul, deschise botul lung şi plin de dinţi şi orăcăi încet.

— Cu asta ne-a dat bună ziua, explică administratorul. Po-li-ti-cos, porc de câine ce-mi eşti, înţelege totul aşa cum este.

Kuzma privi Troica, întâlni privirea cadaverică a lui Lavr Fedotovici şi se ruşină brusc, se înfăşură în aripi, îşi ascunse botul la burtă şi începu timid să tragă cu ochiul dintre cutele de piele, un ochi imens, verde, anacronic, semănând cu un iris[39] întredeschis. Kuzma era formidabil. De altfel, producea unui om contemporan o impresie înfricoşătoare. Pentru orice eventualitate, Hlebovvodov scăpă ceva pe jos şi se băgă sub masă, de unde mormăi: „Am crezut că e un câine care orăcăie...”

— Muşcă? întrebă temător Farfurkis.

— Vai, se poate? protestă administratorul. Un animal blând, toţi cărora nu le e lene îl pot goni... Desigur, dacă se supără... Numai că el niciodată nu se supără.

Lavr Fedotovici începu să studieze pterodactilul prin binoclu. Cu asta îl zăpăci definitiv. Kuzma orăcăi slab şi îşi ascunse de tot capul în aripi.

— Grrrm! rosti satisfăcut Lavr Fedotovici şi puse deoparte binoclul.

Situaţia lua o turnură favorabilă.

— Şi eu care credeam că e un cal, mormăi Hlebovvodov, târându-se pe sub masă.

— Permiteţi-mi, Lavr Fedotovici, ceru cuvântul Farfurkis. Văd în acest dosar unele greutăţi. Dacă ne-am ocupa de cercetarea fenomenelor neobişnuite, eu aş fi primul care aş ridica mâna fără să ezit pentru urgenta raţionalizare. Într-adevăr, un crocodil cu aripi este un fenomen destul de neobişnuit în condiţiile noastre climatice. Sarcina noastră este totuşi cercetarea fenomenelor inexplicabile şi aici intervine nedumerirea mea. Oare este prezent elementul inexplicabilităţii în dosarul cu numărul doi? Dacă nu este prezent, atunci de ce trebuie să mai

[39] Diafragmă cu diametru variabil, folosită la instrumentele optice (*n.t.*).

cercetăm acest dosar? Dacă, dimpotrivă, adică este prezent, atunci în ce constă practic dosarul? Poate că tovarăşul consultant ştiinţific are să ne spună ceva în această problemă?

Tovarăşul consultant ştiinţific avea ce să spună. Într-un jargon de rusă amestecată cu franceză povesti Troicii cum coafura pe care o purta Marie Briand stârnea constant admiraţia tuturor celor care se adunau la seratele baronului de Vaudreille, fapt pe care el, consultantul ştiinţific, nu poate să nu-l recunoască; că inexplicabilitatea... asta... a acestui lia-pterodactil Kuzma stă, care va să zică, în acelaşi plan cu caracterul său excepţional, despre care el, consultantul ştiinţific, socoteşte de datoria lui vitregă, dar de onoare, să-i aducă aminte tovarăşului Farfurkis; că Platon era şi rămâne prietenul consultantului ştiinţific, dar adevărul este mai scump ştiinţei, aflate în persoana lui, adică a consultantului ştiinţific; că crocodilii cu aripi, sau mai precis, existenţa la unii crocodili a două sau mai multe aripi nu este explicată până acum de către ştiinţă şi de aceea el, consultantul ştiinţific, ar fi cerut grădinarului vostru să-i arate acele tuberoze minunate, despre care dumneavoastră aţi vorbit vinerea trecută; şi că, în sfârşit, el, consultantul ştiinţific, nu vede motive deosebite de amânare a raţionalizării acestui dosar, dar, pe de altă parte, ar fi vrut să-şi păstreze dreptul de a se opune cu hotărâre raţionalizării ca atare.

Până când Vîbegallo a tot pălăvrăgit, transpirând pentru un salariu de mai multe sute de ruble, eu mi-am făcut în grabă planul campaniei ce urma să aibă loc. Kuzma îmi plăcea foarte mult şi un singur lucru îmi era limpede: dacă nu vom interveni acum, lui Kuzma nu-i va fi bine deloc.

— Grrrm, rosti Lavr Fedotovici. Sunt întrebări pentru raportor?

— Eu n-am întrebări, declară Hlebovvodov care, convingându-se că acest Kuzma nu muşcă, deveni imediat impertinent. Trebuia totuşi să presupunem că ăsta nu-i decât un crocodil obişnuit cu aripi şi nimic altceva. Tovarăşul consultant ştiinţific degeaba umblă cu fofârlica. Şi apoi, observ că administratorul îşi prăseşte în Colonie protejaţii şi îi hrăneşte pe cheltuiala statului. Nu vreau să spun, desigur, că promovează nepotismul sau, să zicem, primeşte mită de la crocodil, dar faptul, după mine există: crocodilul cu aripi este cea mai simplă

chestiune şi se face mereu atâta caz de asta. Afară cu el din Colonie, la muncă cu el...

— Cum adică să muncească? spuse administratorul, îngrijorat pentru soarta lui Kuzma.

— Uite aşa! La noi toţi muncesc! Uite-l cât e de voinic. Ar putea să care buşteni de la pădure... sau să încarce bolovani. Poate o să-mi spuneţi că nu are putere? Îi ştiu eu pe crocodilii ăştia, am văzut de tot felul... şi cu aripi, de tot felul...

— Cum aşa? se supără administratorul. Totuşi nu e un om, e doar un animal. Are regim...

— N-are nimic. Şi la noi muncesc animalele. De exemplu, caii. Să treacă în rândul cailor! Are regim... Şi eu am regim, dar din cauza lui stau fără masă... Hlebovvodov simţi însă că întrecuse măsura. Farfurkis îl privea batjocoritor, iar mimica lui Lavr Fedotovici îi dădea de gândit. Ţinând cont de aceste împrejurări, Hlebovvodov făcu brusc o întoarcere neaşteptată. Staţi! Staţi! ţipă el. Asta, care Kuzma e? Nu e acel Kuzma care a halit becurile de la club?... A, da, acela este! Şi deci, care va să zică, n-au fost luate măsuri? Dumneata, tovarăşe Zubo, nu te fofila, spune-mi direct; au fost luate măsuri?

— Au fost, spuse pornit administratorul.

— Care anume?

— I-am dat un laxativ, răspunse administratorul. Se vedea că va duce o luptă pe viaţă şi moarte pentru Kuzma.

Hlebovvodov izbi cu pumnul în masă şi Kuzma făcu o baltă sub el de frică. Atunci m-am înfuriat şi am strigat, adresându-mă direct lui Lavr Fedotovici, că asta e o bătaie de joc faţă de un valoros exponat ştiinţific. Farfurkis declară şi el că protestează, spunând că tovarăşul Hlebovvodov încearcă din nou să impună Troicii nişte funcţii care nu-i aparţin.

Lavr Fedotovici îşi linse degetul arătător, care avea o paloare cadaverică, şi cu o mişcare bruscă răsfoi în agendă câteva foi, semn de puternică iritare. Se apropia furtuna.

— Edik! am şoptit implorator.

Edik, care urmărise atent desfăşurarea evenimentelor, luă remoralizatorul, îl ridică şi-l aţinti asupra lui Lavr Fedotovici. Lavr Fedotovici se ridică şi luă cuvântul.

Vorbi despre sarcinile Troicii, încredinţate lui, sarcini ce decurgeau din autoritatea ei crescândă şi din responsabilităţile ei crescânde. Propuse celor prezenţi să ducă o luptă şi mai neînduplecată pentru ridicarea disciplinei în muncă, contra

birocraţiei pentru ridicarea nivelului moral al tuturor şi al fiecăruia în parte, pentru o critică şi autocritică sănătoasă, contra depersonalizării, pentru întărirea securităţii contra incendiilor, contra îngâmfării, pentru responsabilitatea personală a fiecăruia, pentru întreţinerea exemplară a dărilor de seamă şi contra subestimării propriii lor forţe. Poporul ne va mulţumi dacă vom realiza aceste sarcini mai activ ca înainte. Poporul nu ne-o va ierta, dacă nu vom realiza aceste sarcini mai activ ca înainte. Ce propuneri concrete vor fi în privinţa organizării muncii Troicii, având în vedere condiţiile schimbate?

Observam, nu fără răutate, cât de greu era cu propunerile concrete. Din obişnuinţă, Hlebovvodov îşi luă avânt şi propuse asumarea unui angajament propriu mai mare, de exemplu, în privinţa autorităţii crescânde a Troicii, astfel că tovarăşul administrator Zubo să se oblige a-şi lua măsuri pentru mărirea zilei de lucru până la paisprezece ore, iar tovarăşul consultant ştiinţific Vîbegallo să renunţe la pauza de masă. Această hotărâre partizană nu a fost întâmpinată cu entuziasm. Din contră, primi o ripostă furibundă din partea celor incriminaţi. Această scurtă ceartă încetă atunci când, printre altele, reieşi că de mult trecuse pauza de masă.

— Există o părere, încheie Lavr Fedotovici, că a sosit vremea să trecem la odihnă şi masă. Şedinţa Troicii se întrerupe până la ora optsprezece zero zero. Se adresă apoi foarte binevoitor administratorului. Iar crocodilul dumneavoastră, tovarăşe Zubo, îl luăm şi-l predăm la grădina zoologică. Ce părere aveţi?

— Eh! oftă eroic administratorul. Lavr Fedotovici! Tovarăşe Vuniukov! Dumnezeule Hristoase... mântuitorul nostru... Dar în oraşul nostru nu există grădină zoologică!

— Va fi, promise Lavr Fedotovici şi imediat glumi democratic. Aveţi grădină obişnuită, aveţi grădiniţă de copii, iar acum veţi avea şi una zoologică. Troicii îi place treimea.

Explozia hohotului de râs înainte de masă îl determină pe Kuzma să mai facă încă o indecenţă.

Lavr Fedotovici îşi puse în geantă accesoriile prezidenţiale, se ridică de la masă şi se îndreptă cu un aer grav spre ieşire. Hlebovvodov şi Vîbegallo se năpustiră să deschidă uşa, împingându-se unul pe celălalt şi răsturnându-l pe Farfurkis rămas cu gura căscată.

— Biftec – asta-i carne, le spuse binevoitor Lavr Fedotovici.

— În sânge! ţipă cu devotament Hlebovvodov.

— Ba nu, de ce în sânge? se auzi deja din anticameră vocea lui Lavr Fedotovici.

Împreună cu Edik am deschis larg toate ferestrele. De pe scară se auzea: „Nu, permiteţi-mi, Lavr Fedotovici... Biftecul fără sânge este mai rău decât o băutură fără gustărică...” „Ştiinţa presupune că... asta... cu ceapă, care va să zică...” „Poporului îi place carnea bună... de exemplu, biftecurile...”

— Totuşi ăştia mă bagă în groapă, spuse îngrijorat administratorul. Ei sunt moartea mea, foamea, molima şi cele şapte pedepse egiptene.

Dosarul nr. 15 şi sesiunea în deplasare

Şedinţa de seară nu a mai avut loc. Am fost anunţaţi oficial că Lavr Fedotovici, precum şi tovarăşii Hlebovvodov şi Vîbegallo s-au otrăvit la masă cu ciuperci şi doctorul le-a recomandat tuturor să stea culcaţi până dimineaţa. Totuşi administratorul, pisălog, nu a crezut în versiunea oficială. A sunat de faţă cu noi la restaurantul hotelului şi a vorbit cu cumătrul său, maître d'hotel. Şi ce să vezi? Reieşea faptul că în timpul mesei, Lavr Fedotovici împreună cu profesorul Vîbegallo au fost împotriva tovarăşului Hlebovvodov într-o discuţie practică referitoare la superioritatea comparabilă a biftecului bine prăjit faţă de biftecul în sânge şi au vrut să clarifice în mod practic care din aceste stări ale biftecului este mai mult adorată de opinia publică şi deci mai de perspectivă, mâncând în acest sens, cu coniecel şi bere Pilsen brună, câte patru porţii experimentale din fondul bucătarului şef. Acum se simt cu toţii îngrozitor, zac nemişcaţi şi nu vor putea, pentru nimic în lume, să apară în public până dimineaţa.

Administratorul se bucură ca un şcolar atunci când, pe neaşteptate, se îmbolnăveşte grav profesorul iubit.

Ne-am luat rămas bun de la el, am cumpărat câte un pahar de îngheţată şi ne-am întors la hotel. Am stat toată seara în cameră, discutând situaţia noastră. Edik recunoscu faptul că totuşi Cristobal Junta avusese dreptate: Troica se dovedea a fi o nucă mult mai tare decât crezuse. Partea raţională, înţeleaptă, a psihicului ei se arătase a fi extraordinar de conservatoare şi superelastică. Într-adevăr, ea se supunea influenţei exercitate de puternicul câmp de remoralizare, dar revenea imediat la starea iniţială, o dată cu stingerea câmpului. I-am propus lui Edik să nu mai întrerupă câmpul, dar Edik respinse această propunere. Rezervele de înţelepciune, bunătate şi veşnicie ale Troicii erau extrem de limitate şi o influenţă îndelungată a remoralizatorului ameninţa cu secarea acestora până la ultima picătură. Scopul nostru este să-i învăţăm să gândească, spuse Edik, nu să-i ajutăm să gândească, iar ei nu învaţă. Aceşti foşti canalagii nu mai ştiu să înveţe. Totuşi, încă nu e totul pierdut, a mai rămas

partea emoţională a psihicului, sfera simţurilor. Dacă nu vom reuşi să le trezim raţiunea, atunci trebuie să încercăm să le trezim conştiinţa. Şi tocmai de acest lucru voia Edik să se ocupe la următoarea şedinţă.

Am dezbătut această problemă până când, fără să bată la uşă, năvăli Păduchele Flecar. Din câte spunea, se părea că depusese o cerere prin care solicita Troicii să-l primească fără să-şi mai aştepte rândul şi să studieze o propunere a lui. Primise tocmai acum înştiinţarea prin administrator şi venise să afle dacă vom fi prezenţi la şedinţa de mâine dimineaţă, şedinţă ce promitea să devină istorică. Mâine vom înţelege totul. Mâine vom afla cine este el de fapt. Când omenirea recunoscătoare îl va purta pe braţe, el nu ne va uita. Ţipa, dădea din lăbuţe, alerga pe pereţi şi nu-l lăsa pe Edik să se concentreze. A trebuit să-l iau de guler şi să-l scot în coridor. Nu se supără, era mai presus de toate astea. Mâine, totul se va clarifica, promise el. Se interesă de numărul apartamentului în care locuia Hlebovvodov şi plecă. M-am culcat, dar Edik, punând pe masă o coală de hârtie, mai zăbovi mult timp cu remoralizatorul desfăcut.

Când Flecarul a fost chemat, el întârzie să apară în sala de şedinţe. Din cameră se auzea disputa cu administratorul, căruia i se cereau un fel de ceremonial, o pietate extremă, precum şi o gardă de onoare. Edik începu să se agite şi am fost nevoit să ies în anticameră pentru a-i cere Păduchelui să înceteze cu fandoseala, altfel nu-i va fi bine.

— Dar nu-i cer decât să facă trei paşi în întâmpinarea mea! se înfierbântă Flecarul. Mă rog, fie şi fără gardă, dar nişte reguli elementare tot trebuie executate! Doar nu-i cer să mă întâmpine la uşă... să-mi facă doar trei paşi în întâmpinare şi să-şi descopere capul!

— Despre cine vorbeşti? am întrebat perplex.

— Cum adică despre cine? Despre ăsta, al vostru... cine-i şeful la voi? Vuniukov?

— Dobitocule! am şuierat. Vrei să te asculte? Intră imediat! Ai la dispoziţie treizeci de secunde.

Şi Flecarul cedă. Bombănind ceva despre încălcarea tuturor regulilor, intră în sala de şedinţe şi, fără să dea bună ziua, se prăvăli cu obrăznicie pe masa de demonstraţie. Lavr Fedotovici, având ochii tulburi şi gălbejiţi după ziua de ieri, luă imediat binoclul şi începu să studieze Păduchele. Hlebovvodov, chinuit de o râgâială împuţită, gemu:

— Ce să vorbim cu el? Şi aşa am vorbit destul... Ne va face capul calendar...

— Un moment, spuse Farfurkis, ca întotdeauna vioi şi trandafiriu. Cetăţene Flecar, se adresă el Păduchelui, Troica a socotit posibil să vă primească, cu derogare de procedură, şi să vă asculte declaraţia, aşa cum scrieţi, foarte importantă. Troica vă propune să fiţi, pe cât posibil, scurt şi să nu o reţineţi din timpul ei preţios. Ce aveţi de declarat? Vă ascultăm.

Flecarul se abţinu câteva secunde, luându-şi o pauză oratorică. Apoi îşi strânse picioarele zgomotos, luă o mină încrezută şi, umflându-şi obrajii, începu să vorbească:

— Istoria neamului omenesc, se porni el, păstrează în paginile sale multe mărturii ruşinoase ale barbariei şi prostiei. Un soldat ignorant, rudimentar, l-a omorât pe Arhimede. Nişte popi râioşi l-au ars pe Giordano Bruno. Fanatici inveteraţi l-au hăituit pe Charles Darwin, Galileo Galilei şi Nicolai Vavilov. Istoria păduchilor a păstrat de asemenea menţiuni referitoare la jertfe ale ignoranţei şi obscurantismului. Sunt prezente în memoria tuturor chinurile incredibile ale Marelui Păduche enciclopedist Sapucl, care a arătat calea adevăratului şi înfloritorului progres predecesorilor noştri: păduchii de lemn şi de iarbă. Şi au sfârşit zilele în mizerie şi uitare: Imperutor, creatorul teoriei grupelor sanguine; Rexofob, cel care a rezolvat problema natalităţii; Pulp, cel care a descoperit anabioza. Barbaria şi ignoranţa neamurilor noastre n-au putut să nu lase şi, într-adevăr, au lăsat amprenta lor nefastă asupra relaţiilor bilaterale dintre noi. Au dispărut ideile marelui păduche utopist Platun, care a propovăduit ideea simbiozei păduche om şi care nu a văzut viitorul neamului de păduchi în calea tradiţională a parazitismului, ci în drumurile luminoase ale prieteniei şi ajutorului reciproc. Noi cunoaştem cazuri când omul a propus păduchilor pacea, ocrotirea şi protecţia sub lozinca „Suntem de acelaşi sânge – voi şi eu”, dar masele de păduchi lacomi, veşnic flămânzi, au ignorat această chemare, repetând fără sens: „Am supt, sugem şi vom suge”. Flecarul goli dintr-o suflare paharul cu apă, se linse şi continuă în forţă, ca la miting. Acum, pentru prima dată în istoria raselor noastre, ne aflăm în situaţia în care păduchele propune omenirii pacea, apărarea şi ocrotirea, cerând în schimb un singur lucru: recunoaşterea. Pentru prima dată păduchele a găsit o limbă comună cu omul. Pentru prima dată păduchele comunică cu omul, nu în pat, ci la masa tratativelor.

Pentru prima dată păduchele nu doreşte averi materiale, ci o comunicare spirituală. Oare vom sta pe loc, nehotărâţi, la răspântia istoriei, la o cotitură care, poate, va ridica amândouă rasele la o înălţime de neatins, oare din nou vom fi la cheremul ignoranţei şi înstrăinării reciproce, vom respinge oare evidenţa, vom refuza să recunoaştem minunea câştigată? Eu, Păduchele Flecar, unicul păduche vorbitor din Univers, unica verigă a înţelegerii între rasele noastre, vă spun în numele a milioane şi milioane: veniţi-vă în fire! Daţi deoparte prejudecăţile, călcaţi în picioare rutina, adunaţi în voi tot ceea ce este mai bun şi raţional, priviţi, cu ochii limpezi şi larg deschişi, marele adevăr drept în faţă: Păduchele Flecar este o personalitate excepţională, un fenomen neexplicat şi poate chiar inexplicabil!

Da, îngâmfarea acestei insecte era capabilă să uimească cea mai anchilozată imaginaţie. Simţeam că nu se va termina cu bine şi atunci i-am făcut lui Edik semn cu cotul, să se pregătească. E adevărat mai rămânea speranţa că starea prostraţiei stomacale în care se afla cea mai mare şi valoroasă parte a Troicii va împiedica explozia pasiunilor. Tot un factor pozitiv mai era şi lipsa lui Vîbegallo care înfulecase până ajunsese la pat. Lui Lavr Fedotovici îi era rău, era palid şi transpira abundent. Farfurkis nu ştia ce hotărâre să ia şi îl privea neliniştit şi, când credeam că totul va fi bine, Hlebovvodov se porni pe neaşteptate:

— „Am supt, sugem şi vom suge...” La cine se referă el? Doar la noi se referă, scârnăvia! Sângele nostru! Sânge! Ai? Se uită în jur cu sălbăticie. Dar eu acum, cu unghia pe el!... Noaptea n-avem scăpare, iar acum şi ziua! Călăii! Şi începu să se scarpine nebuneşte.

Flecarul se sperie puţin, dar continuă să rămână demn. Totuşi, pentru orice eventualitate, căută precaut, cu coada ochiului, o crăpătură convenabilă. În cameră se răspândi mirosul pătrunzător de coniac scump.

— Lipitorilor! hârâi Hlebovvodov, sări şi se năpusti înainte.

Îmi sări inima. Edik mă prinse de mână – se speriase şi el. Flecarul se aşezase pur şi simplu pe vine, de groază. Dar Hlebovvodov, ţinându-se de burtă, fugi pe lângă masa de demonstraţie, deschise uşa şi dispăru. Se auzea bocănitul tocurilor pe scări. Flecarul îşi şterse transpiraţia rece de pe frunte, iar mustaţa i se pleoştise, fără vlagă.

— Grrrm, rosti cumva jalnic Lavr Fedotovici. Cine mai doreşte să ia cuvântul?

— Daţi-mi mie voie, spuse Farfurkis şi am înţeles că maşinăria începuse să lucreze. Declaraţia cetăţeanului Flecar mi-a produs o impresie cu totul deosebită. Sunt sincer şi categoric indignat. Nu numai că cetăţeanul Flecar denaturează istoria omenirii, tratând-o ca pe o istorie a suferinţelor unor personalităţi cu totul excepţionale. Sunt gata să las pe conştiinţa oratorului cuvintele absolut neautocritice referitoare la propria lui persoană. Dar propunerea lui, ideea despre unire... Doar gândul la o astfel de unire sună, după opinia mea, jignitor şi profanator. Drept cine ne luaţi, cetăţene Flecar? Sau poate ne jigniţi intenţionat? Mai mult decât atât, m-am uitat acum prin materialele şedinţei precedente, consacrate cazului cetăţeanului Flecar şi m-am convins cu amărăciune că acolo lipseşte cu desăvârşire, după opinia mea, determinarea particulară necesară acestui caz. Asta este, tovarăşi, greşeala noastră, asta este, tovarăşi, omisiunea noastră, pe care trebuie să o corectăm cu cea mai mare rapiditate posibilă. La ce mă refer? Mă refer la acea faptă simplă şi clară, că avem de a face cu un parazit vorbitor tipic în persoana cetăţeanului Flecarul, altfel spus, cu un trântor, o haimana fără o ocupaţie precisă, care îşi obţine mijloacele de trai prin căi blamabile, ce se pot califica pe deplin ca fiind criminale...

În acel moment apăru din nou în prag Hlebovvodov, cu o figură suferindă. Trecând pe lângă Flecar, ridică pumnul către el şi mormăi: „Ah, câine fără coadă şi cu şase picioare!...” Flecarul îşi trase doar capul între umeri. În sfârşit, înţelesese că nu stă pe roze. „Saşa, îmi şopti Edik agitat. Saşa, născoceşte ceva... aici, la mine, s-a încurcat ceva...” Căutam cu febrilitate o ieşire. Între timp Farfurkis continuă:

— Jignirea omenirii, jignirea organului responsabil de către un trândav tipic al cărui loc este după gratii – oare nu este prea mult, tovarăşi? Oare nu dăm dovadă aici de neputinţă, moliciune, liberalism burghez şi umanism abstract? Nu ştiu încă ce să cred cu privire la acest caz, stimaţii mei colegi, nu ştiu ce hotărâre se va lua în acest caz, însă eu, ca un om bun la suflet de la natură, deşi principial, îmi permit să mă adresez dumneavoastră, cetăţene Flecarul, cu un avertisment. Faptul că dumneavoastră, cetăţene Flecarul, aţi învăţat să vorbiţi, mai degrabă să pălăvrăgiţi, pe ruseşte, poate, desigur, să slujească un timp ca factor de reţinere în purtarea noastră faţă de dumneavoastră. Dar, păzea! Nu întindeţi coarda prea mult!

— Să-l strivim pe parazit! hârâi Hlebovvodov. Uite, acum îl... cu chibritul... Începu să se lovească peste buzunare.

Flecarul era alb ca varul. Edik, la fel. Cotrobăia cu înfrigurare prin interiorul remoralizatorului. Iar eu nu puteam să găsesc ieşirea din această fundătură.

— Nu nu, tovarăşe Hlebovvodov, se strâmbă dezgustat Farfurkis. Sunt contra acţiunilor ilegale. Ce-i ăsta, linşaj? Nu suntem în Texas. Totul trebuie formulat conform legii. Înainte de toate, dacă Lavr Fedotovici nu are nimic împotrivă, trebuie să-l raţionalizăm pe cetăţeanul Flecarul ca fiind un fenomen inexplicabil şi, deci, care ţine de competenţa noastră...

La auzul acestor cuvinte, prostul de Flecar se lumină. O, îngâmfare!...

— Mai departe, continuă Farfurkis, trebuie să clasificăm fenomenul inexplicabil raţionalizat ca fiind dăunător şi, deci, să-l trecem la pierderi în procesul utilizării. Mai departe, procedura este foarte simplă. Vom face astfel procesul verbal: proces verbal privind trecerea la pierderi a păduchelui vorbitor, denumit în continuare Flecarul...

— Just, hârâi Hlebovvodov. Cu Sigiliul pe el!

— Este un act arbitrar! chiţăi slab Flecarul.

— Permiteţi-mi! sări Farfurkis. Ce înseamnă act arbitrar? Noi vă trecem la pierderi conform paragrafului şaptezeci şi patru din anexa referitoare la trecerea resturilor la pierderi, unde se specifică foarte clar...

— Este tot un act arbitrar! ţipă Păduchele. Călăi! Jandarmi!

Şi atunci, în sfârşit, m-am luminat.

— Permiteţi-mi, am spus, Lavr Fedotovici! Vă rog să interveniţi! Asta e risipă de cadre!

— Grrrm, abia reuşi să scoată Lavr Fedotovici. Îi era atât de greaţă, încât îi era totuna.

— Auziţi? m-am adresat lui Farfurkis. Lavr Fedotovici are perfectă dreptate! Trebuie să acordăm mai puţină atenţie formei şi să privim mai atent conţinutul. Simţămintele noastre ofensate nu au nimic comun cu interesele economiei noastre naţionale. Ce-i cu sensibilitatea asta administrativă? Doar nu suntem la un pension de fete nobile? Sau la cursuri de creştere a calificării?... Da, cetăţeanul Flecar şi-a permis să fie impertinent, şi a permis paralelisme dubioase. Da, cetăţeanul Flecar este încă departe de perfecţiune. Dar asta înseamnă oare că trebuie să-l trecem la pierderi din cauza inutilităţii? Ce-i cu dumneavoastră, tovarăşe

Farfurkis? Sau poate dumneavoastră sunteţi în măsură să scoateţi acum, din buzunar, un al doilea păduche vorbitor? Poate că mai sunt şi alţi păduchi vorbitori printre cunoştinţele dumneavoastră? De unde aceste apucături boiereşti, acest parvenitism? „Mie nu-mi place păduchele vorbitor, haideţi să trecem la pierderi păduchele vorbitor...” Dar dumneavoastră, tovarăşe Hlebovvodov? Da, văd că sunteţi un om care a avut mult de suferit de pe urma păduchilor. Vă compătimesc sincer pentru suferinţele dumneavoastră, dar vă întreb: poate că dumneavoastră aţi găsit deja modul de a lupta contra paraziţilor care sug sângele? Cu aceşti piraţi ai paturilor, cu aceşti gangsteri ai somnului poporului, cu aceşti vampiri din hotelurile părăginite...

— Aşa zic şi eu, sări Hlebovvodov. Să-l strivim fără discuţii... fără nici un fel de acte...

— Nu-u-u, tovarăşe Hlebovvodov! Nu permitem! Nu vă permitem ca, folosindu-vă de boala consultantului ştiinţific, să introduceţi şi să folosiţi aici metode administrativ grosolane în locul metodelor administrativ ştiinţifice. Nu vom permite să triumfe iarăşi voluntarismul şi subiectivismul! Nu puteţi oare să înţelegeţi că aici prezentul cetăţean Flecarul reprezintă, deocamdată, o unică posibilitate de a începe munca educativă printre aceşti trântori înrăiţi? A trecut timpul când un oarecare talent primitiv din rândul păduchilor a întors păduchii vegetarieni spre prezentul modus vivendi respingător. Oare păduchele nostru contemporan, învăţat, îmbogăţit cu toată forţa teoriei şi practicii, nu este capabil să producă o reîntoarcere? Înzestrat cu instrucţiuni compuse minuţios, înarmat cu cele mai noi cuceriri ale pedagogiei, simţind ajutorul omenirii progresiste, oare nu devine el pârghia lui Arhimede cu ajutorul căreia vom fi capabili să întoarcem istoria păduchilor în trecut, spre păduri, ierburi, în sânul naturii, spre o existenţă curată, simplă şi nevinovată? Rog comisia să ia la cunoştinţă toate aceste consideraţii şi să le examineze minuţios.

M-am aşezat. Edik, palid de bucurie, îmi arătă degetul mare în sus. Flecarul stătea în genunchi şi părea că se roagă din tot sufletul. În privinţa Troicii, aceasta amuţise, străpunsă de elocvenţa mea. Farfurkis mă privea cu o mirare bucuroasă. Se vedea că socoteşte ideea mea drept genială şi că acum se gândeşte surescitat la posibilele căi de cucerire a înălţimilor, de unde să comande aceste noi, nemaiîntâlnite, manifestări. Vedea

deja cum alcătuieşte o instrucţiune mare, detaliată, îi zburau deja prin faţa ochilor nenumărate capitole, paragrafe şi anexe, în imaginaţia lui deja îl consulta pe Flecar, organiza cursuri de limba rusă pentru păduchii deosebit de talentaţi, deja se instaura ca şef al Comitetului de stat pentru propaganda vegetarianismului în rândurile hematofagilor. Îşi vedea deja activitatea extinzându-se şi cuprinzând ţânţarii, musculiţele, tăuni, streche şi musca dinţoasă...

— Vă spun, nici păduchii de iarbă nu sunt uşă de biserică, mormăi Hlebovvodov, conservator. Se predase deja, dar nu voia să recunoască şi se agăţa acum de mărunţişuri.

Am dat din umeri expresiv.

— Tovarăşul Hlebovvodov gândeşte pe categorii strict locale, spuse Farfurkis, aruncându-se imediat cu jumătate de corp înainte.

— Nici un fel de strict local, protestă Hlebovvodov. Ba chiar foarte largi... asta... cum se zice... Bine, dar pute! Înţeleg că asta se poate ajusta în proces. Spun asta, că nu ştiu dacă putem avea încredere... în puşlama... E neserios... şi nici nu merită, n-are nici un fel de...

— Am o propunere, interveni Edik. Am putea forma o subcomisie pentru cercetarea acestei probleme sub conducerea tovarăşului Farfurkis. Ca adjunct al tovarăşului Farfurkis, l-aş propune pe tovarăşul Privalov, un om obiectiv şi dezinteresat.

În acel moment se ridică pe neaşteptate Lavr Fedotovici. Se putea observa uşor cât de rău decăzuse în urma evenimentelor de ieri: printre trăsăturile altădată ca de piatră se zărea o slăbiciune omenească, obişnuită. Da, granitul crăpase, bastionul se înclinase uşor, dar, în pofida acestui lucru, era încă falnic şi de neînduplecat.

— Poporul... rosti bastionul, dându-şi peste cap ochii de durere. Poporului nu-i place să se închidă între patru pereţi. Poporul are nevoie de lărgime. Poporul are nevoie de câmpuri şi râuri. Poporului îi sunt necesare vântul şi soarele...

— Şi luna! adăugă Hlebovvodov, privind cu devotament bastionul, de jos în sus.

— Şi luna, confirmă Lavr Fedotovici. Sănătatea poporului trebuie păstrată, ea aparţine poporului. Poporul are nevoie de munca în aer liber. Poporul se sufocă fără aer liber...

Noi nu înţelegeam nimic încă, ba chiar şi Hlebovvodov se pierdu în presupuneri, dar Farfurkis, clarvăzător, îşi adună deja

hârtiile, îşi închise blocnotesul şi îi şopti ceva administratorului. Administratorul dădu din cap şi întrebă cu un aer preocupat şi respectuos:

— Poporului îi place să meargă pe jos sau cu maşina?

— Poporul, rosti Lavr Fedotovici, preferă să meargă cu maşina decapotabilă. Exprimând părerea unanimă, propun amânarea şedinţei de azi, iar acum să facem şedinţa pe teren, pentru dosarele corespunzătoare, şedinţă planificată pentru seara. Tovarăşe Zubo, asiguraţi totul. Cu aceste cuvinte, Lavr Fedotovici se lăsă cu greutate în fotoliu.

Toţi au început să se agite. Administratorul fugi după o maşină, Hlebovvodov îl servi cu apă minerală pe Lavr Fedotovici, iar Farfurkis se cufundă în seif, unde începu să caute dosarele corespunzătoare. Profitând de gălăgie, l-am prins de un picior pe Flecar şi l-am aruncat afară. Flecarul nu protestă: cele întâmplate îl zguduiseră şi-l scoseseră din circulaţie pentru mult timp.

Între timp a fost adusă şi maşina. Lavr Fedotovici a fost scos pe braţe şi lăsat cu grijă pe bancheta din faţă. Hlebovvodov, Farfurkis şi administratorul, dându-şi brânci şi răstindu-se unul la celălalt, au ocupat bancheta din spate. „Maşina are numai cinci locuri, spuse îngrijorat Edik. Nu ne vor lua.” Am răspuns că nu văd nimic rău în asta, mă săturasem să vorbesc pentru o lună de acum înainte. Totul este zadarnic. Nu îi vom învinge niciodată. L-am salvat pe prostănacul de Păduche şi e destul, hai să mergem să facem o baie. Edik spuse că nu merge la baie. O să urmeze, invizibil, automobilul şi va mai participa la încă o şedinţă, de astă dată sub cerul liber. La urma urmei, poate că e chiar mai bine aşa...

În automobil izbucniră ţipete. Farfurkis se încăierase cu Hlebovvodov, iar acesta din urmă se simţi şi mai rău din cauza mirosului de benzină. Hlebovvodov ceru plecarea imediată. Mai adăugă, ţipând, că poporului îi place să meargă repede.

Farfurkis, simţindu-se unicul om de treabă din maşină, răspunzător de toate, dovedi că prezenţa unui şofer străin, neverificat, transformă şedinţa închisă într-o şedinţă deschisă şi că, în afară de asta, conform instrucţiunilor, şedinţele nu se pot desfăşura în lipsa consultantului ştiinţific şi, chiar dacă au loc, mai târziu vor fi considerate ca nevalabile. „Dificultate? întrebă Lavr Fedotovici, cu o voce puţin mai sigură. Tovarăşe Farfurkis, înlăturaţi-o.” Încurajat, Farfurkis începu cu frenezie înlăturarea.

Cât ai clipi din ochi mă cooptă în calitate de locţiitor temporar al consultantului ştiinţific, îi dădu liber şoferului, iar eu m-am aşezat în locul lui. „Hai, hai, îmi şopti la ureche Edik, invizibil. Poate mai poţi să mă ajuţi...” Priveam nervos în jur. În jurul maşinii se strânsese o grămadă de băieţandri. Una era să stai cu toată această companie într-o încăpere închisă şi alta să te expui tuturor privirilor.

— Să mergem... şopti Hlebovvodov, muribund. Ca vântul...

— Grrrm, spuse Lavr Fedotovici. Există propunerea să mergem. Mai sunt şi alte propuneri?... Şofer, dă-i drumul.

Am pornit motorul şi am întors maşina precaut, strecurându-mă prin mulţimea de băieţandri.

La început, Farfurkis m-a plictisit îngrozitor cu sfaturile lui. Mă sfătuia ba să opresc acolo, unde oprirea era interzisă, ba să nu merg cu viteză, amintindu-mi de valoarea vieţii lui Lavr Fedotovici, ba îmi cerea să merg mai repede pentru că vântul nu este suficient de puternic ca să răcorească fruntea lui Lavr Fedotovici, ba îmi cerea să ignor semafoarele pentru că asta subminează autoritatea Troicii... Gând am trecut însă de cartierul alb Ceremuşki din Tmuscorpion şi am ieşit din oraş, când în faţa noastră s-au aşternut islazurile verzi, iar în depărtare se albăstri un lac, când maşina începu să salte pe prundiş, atunci se aşternu o linişte calmă. Toţi stăteau cu feţele în vânt, toţi îşi mijeau ochii din cauza soarelui, toţi se simţeau bine. Lavr Fedotovici îşi aprinse prima „Herţegovina-Flor” pe ziua de azi, Hlebovvodov începu să îngâne un cântec birjăresc, administratorul moţăia, strângând la piept mapele cu dosare şi doar Farfurkis găsi în sine, după o scurtă luptă, puterea de a învinge lenea.

Desfăşurând Harta Tmuscorpionului şi a suburbiilor sale, el marcă voios drumul, care, de altfel, se dovedi a nu fi bun de nimic pentru că Farfurkis uitase că suntem într-o maşină şi nu într-un elicopter. I-am propus varianta mea: lac-mlaştină-deal. La lac trebuia să cercetăm cazul plesiozaurului, la mlaştină trebuia să raţionalizăm şi să utilizăm locul sunetelor stridente şi sacadate, iar pe deal aveam de cercetat aşa zisul loc fermecat.

Farfurkis, spre uimirea mea, nu obiectă. Rezultă faptul că are o încredere totală în intuiţia mea de şofer, mai mult decât atât, în general a avut mereu o părere bună despre capacităţile mele. Era foarte bucuros să lucreze cu mine în subcomisia pentru păduchi, de mult mă avea în vedere, el, în general, având

totdeauna în vedere tineretul nostru minunat şi talentat. Totdeauna fusese cu întreaga inimă alături de tineret, deşi nu a închis ochii la lipsurile lui substanţiale. Tineretul de azi luptă puţin, acordă prea puţină atenţie luptei, nu doreşte să mai lupte, să lupte pentru ca lupta să devină într-adevăr problema principală, primordială, a tuturor luptelor, iar dacă el, tineretul nostru minunat şi talentat, va lupta şi în viitor tot atât de puţin, atunci în această luptă rămân prea puţine şanse ca el să devină un luptător adevărat, care luptă pentru ca lupta...

Noi am zărit din depărtare plesiozaurul: ceva asemănător unui mâner de umbrelă, ce ieşea din apă la doi kilometri de mal. Am parcat maşina pe plajă şi am oprit. Farfurkis tot se mai lupta cu gramatica în numele luptei pentru tineretul luptător, iar Hlebovvodov sărise deja din maşină, precum o săgeată, şi îi deschisese larg portiera lui Lavr Fedotovici. Însă Lavr Fedotovici n-a vrut să coboare. Îl privi binevoitor pe Hlebovvodov şi îi comunică faptul că în lac este apă, că şedinţa sesiunii pe teren a Troicii este declarată deschisă şi că are cuvântul tovarăşul Zubo.

Comisia se instală pe iarbă, alături de automobil. Nu toţi aveau dispoziţie de muncă. Farfurkis se desfăcu la nasturi, iar eu mi-am dat jos cămaşa pentru a nu pierde prilejul de a mă bronza. Administratorul, încălcând la fiecare moment instrucţiunile, începu să turuie chestionarul plesiozaurului, pe numele lui Lisaveta; nimeni nu-l asculta, Lavr Fedotovici privea gânditor lacul din faţa lui, apreciind, parcă, dacă poporul are nevoie de el, iar Hlebovvodov îi povestea cu jumătate de glas lui Farfurkis cum a lucrat el ca preşedinte al colhozului „Teatru de comedie muzicală” şi cum a realizat câte cincisprezece purceluşi de fiecare scroafă. La douăzeci de paşi de noi foşnea ovăzul, pe islazul din depărtare umblau vacile şi înclinarea spre tematica agricolă era pe deplin scuzabilă.

Când administratorul termină de citit esenţa pe scurt a plesiozaurului, Hlebovvodov făcu o remarcă valoroasă, precizând că febra aftoasă[40] este o boală periculoasă pentru animale şi n-ar fi de mirare dacă el ar înota pe aici, în libertate. Un timp, i-am explicat plictisit, împreună cu Farfurkis, că una este febra aftoasă şi cu totul altceva pangolinul[41]. Hlebovvodov o ţinea însă pe a lui, făcând trimitere la revista „Qgonio” unde nu o dată şi

[40] În limba rusă, *iaşciur* (*n.t.*).
[41] În limba rusă, *iaşcer* (*n.t.*).

întocmai aşa se pomenea de fosila „febra aftoasă”. „Nu mă zăpăciţi voi pe mine, spunea el. Sunt un om citit, deşi fără studii superioare.” Farfurkis, simţindu-se insuficient de competent, bătu în retragere, eu însă am continuat să-l contrazic, până când Hlebovvodov propuse să chemăm aici plesiozaurul şi să-l întrebăm chiar pe el. „Nu ştie să vorbească”, preciză administratorul, aşezându-se pe vine, lângă mine. „Nu-i nimic, ne descurcăm, insistă Hlebovvodov. Tot trebuie să-l chemăm, aşa că tot vom avea ceva de câştigat.”

— Grrrm, făcu Lavr Fedotovici. Sunt întrebări pentru raportor? Nu sunt întrebări? Chemaţi dosarul, tovarăşe Zubo.

Administratorul sări în picioare şi începu să se agite pe mal. La început striga cu o voce răguşită: „Lizka! Lizka!”, dar, fiindcă plesiozaurul nu auzea, probabil, nimic, administratorul îşi scoase sacoul şi începu să-l fluture, întocmai ca un naufragiat care zăreşte la orizont pânzele unei corăbii. Lizka nu dădea nici un semn de viaţă. „Doarme, spuse disperat administratorul. S-a îmbuibat cu bibani şi acum doarme...” Mai alergă puţin, mai flutură sacoul, apoi mă rugă să claxonez. Am început să claxonez. Lavr Fedotovici, aplecându-se peste portieră, se uita la plesiozaur. Am claxonat vreo două minute, apoi am spus că ajunge, n-avea nici un rost să descarc acumulatorul. Totul părea fără speranţă.

— Tovarăşe Zubo, spuse Lavr Fedotovici, privind prin binoclu. De ce chematul nu reacţionează?

Administratorul păli şi nu găsi ce să răspundă.

— Disciplina şchioapătă în gospodăria dumneavoastră, se auzi vocea lui Hlebovvodov. Aţi scăpat din frâie subalternii.

Administratorul trase de gulerul cămăşii şi deschise gura.

— Situaţia miroase a subminare de autoritate, remarcă întristat Farfurkis. Noaptea trebuie să dormi, iar ziua trebuie să munceşti.

Administratorul, disperat, începu să se dezbrace. Într-adevăr, nu avea altă soluţie. L-am întrebat pe administrator dacă ştie să înoate. Am înţeles că nu, nu ştie, dar îi e totuna. „Nu-i nimic, spuse fioros Hlebovvodov. Să înoate cu autoritatea lui falsă.” Mi-am exprimat precaut o îndoială în utilitatea activităţii întreprinse. Fără-ndoială, administratorul se va îneca, am spus, şi nu este normal ca Troica să-şi asume funcţii nefireşti, substituindu-se staţiei de salvare a înecaţilor. În afară de asta, am amintit, în cazul în care administratorul se îneacă, sarcina va

rămâne tot neefectuată şi logica evenimentelor ne spune că atunci va trebui să înoate ori Farfurkis, ori Hlebovvodov.

Farfurkis mă contrazise. Chemarea dosarului cade în funcţiile şi prerogativele reprezentantului administraţiei locale, iar în lipsa acestuia, cade în sarcina consultantului ştiinţific, aşa că va considera cuvintele mele ca pe un atac la persoană şi o încercare de a arunca vina asupra unor nevinovaţi. Am spus că, în cazul de faţă, eu sunt nu atât consultantul ştiinţific, cât şoferul unei maşini ce aparţine statului, drept urmare nu am dreptul să mă îndepărtez de maşină la mai mult de douăzeci de paşi. „Ar trebui să cunoaşteţi anexa la Regulile de circulaţie pe străzi şi drumuri, am spus dojenitor, fără să risc nimic. Paragraful douăzeci şi unu.”

Se aşternu o tăcere penibilă. Mânerul negru de umbrelă se zărea tot nemişcat, la orizont. Am încremenit cu toţii, urmărind cum capul lui Lavr Fedotovici se întoarce încet, ca turela unui tun cu trei ţevi de pe un crucişător. Ne găseam cu toţii pe o singură plută şi nimeni dintre noi nu dorea o salvă.

— Doamne... nu rezistă administratorul, stând în genunchi, doar în lenjerie. Mântuitorule Iisus Hristos... Nu mi-e frică să înot, nu mi-e teamă nici dacă mă înec!... Dar lui Lizka ce-i pasă!.. Are gâtul ca un tunel de metrou! Nu numai pe mine, dar şi o vacă poate s-o înghită ca pe o sămânţă! Adormit cum e...

— La urma urmei, rosti surescitat Farfurkis, de ce să-l mai chemăm? Doar se vede şi de aici că nu reprezintă mare lucru. Propun să-l raţionalizăm şi să-l trecem la pierderi, ca fiind nefolositor.

— Să-l trecem la pierderi, ticălosul! se bucură Hlebovvodov. Ce să spun, poate să înghită şi o vacă! Ce să spun, senzaţii! Şi eu pot să înghit o vacă, dar ia să încerci să obţii de la această vacă... cincisprezece purceluşi, mă-nţelegi, să obţii, asta da muncă!

Lavr Fedotovici îşi pregăti, în fine, calibrul principal. Dar în locul hoardei de indivizi duşmănoşi, în locul cuibului unde fierbeau patimi contradictorii, în locul păianjenilor nedisciplinaţi de pe banchetă care subminau autoritatea Troicii, Lavr Fedotovici văzu în faţa lui, pe câmpul de ochire, un colectiv de muncă închegat, nişte colegi plini de entuziasm şi spirit de muncă, ce ardeau de o unică dorinţă; să treacă la pierderi pe ticălosul de Lizka şi să abordeze următoarea problemă. Nu a mai urmat nici o salvă. Turela tunului se întoarse în direcţia opusă şi

cumplitele ţevi se aţintiră asupra mânerului de umbrelă, care nu bănuia nimic.

— Poporul... se auzi din sala de lupte. Poporul priveşte în depărtare. Poporul consideră că aceşti plesiozauri...

— Nu sunt necesari! trase un foc cu calibru mic Hlebovvodov şi nu nimeri.

S-a văzut ulterior că poporul are o strictă nevoie de aceşti plesiozauri, că unii membri ai Troicii şi-au pierdut simţul perspectivei, că unii administratori au uitat, probabil, a cui pâine o mănâncă, că unii reprezentanţi ai glorioasei noastre intelectualităţi ştiinţifice au tendinţa de a privi lumea printr-un geam negru şi că, în sfârşit, dosarul cu numărul opt trebuie abandonat până la clarificarea lui şi revăzut într-o lună de iarnă, când se poate ajunge până la el pe gheaţă. Alte propuneri nu au fost, întrebări către raportor – nici atât. Cu asta s-a hotărât totul.

— Trecem la problema următoare, anunţă Lavr Fedotovici, iar membrii activi ai Troicii, îmbulzindu-se, se năpustiră spre bancheta din spate. Administratorul se îmbrăcă grăbit, bombănind: „Îţi arăt eu... Ţi-am dat cele mai bune bucăţi... Ca pe fata mea... Vită subacvatică ce eşti...”

Ne-am continuat traseul pe un drum de ţară, de-a lungul malului. Drumul era prost şi am mulţumit cerului că vara era secetoasă, altfel aici ne-am fi găsit sfârşitul. Am mulţumit însă cerului cam devreme, pentru că, pe măsură ce ne apropiam de mlaştină, drumul avea tendinţa să dispară tot mai des şi să se transforme în hârtoape, două şanţuri umede, pe fundul cărora crescuse rogoz. Am conectat demultiplicatorul şi m-am gândit la posibilităţile fizice ale tovarăşilor mei de drum. Era limpede că grăsanul şi pufosul de Farfurkis îmi va fi de prea puţin folos. Hlebovvodov arăta ca un bărbat vânjos, nu ştiam însă dacă-şi revenise îndeajuns după criza de stomac. Era puţin probabil ca Lavr Fedotovici să iasă măcar din maşină, aşa că în caz de necesitate vom acţiona doar eu cu administratorul, pentru că Edik nu va vrea, probabil, să se deconspire doar pentru a scoate din noroi maşina de nouă sute de kilograme.

Gândurile mele pesimiste au fost întrerupte de apariţia în faţa noastră a unei bălţi negre, gigantice. Asta nu mai era o baltă patriarhală, rustică sau mirgorodiană, prin care putea trece oricine şi care suporta pe oricine. Asta nu mai era nici o baltă urbană, nămoloasă şi tulbure, care se revarsă leneşă şi răutăcioasă printre grămezile de gunoi neridicate dintre

construcţii. Aceasta era o formaţie liniştită şi rece, ameninţătoare în liniştea ei şi care se înghesuia dezinvoltă printre două rânduri de plopi tremurători şi amărâţi, enigmatică precum ochiul sfinxului, vicleană ca ţarina Tamara şi care emana un gând înfiorător despre beznă plină de camioane scufundate. Am frânat brusc şi am spus:

— Gata, am ajuns.

— Grrrm, îşi drese vocea Lavr Fedotovici. Tovarăşe Zubo, prezentaţi dosarul.

În liniştea aşternută se auzi cum administratorul se clatină. Până la mlaştină mai era încă mult de mers, dar administratorul vedea şi el balta şi nu găsea nici o scăpare. Suspină supus şi începu să foşnească hârtiile.

— Dosarul cu numărul treizeci şi opt, citi el. Numele: liniuţă. Prenumele: liniuţă. Patronimic: liniuţă. Poreclă: Mlaştina Vacii.

— Un moment! îl întrerupse Farfurkis neliniştit. Ascultaţi!

Ridică degetul şi încremeni. Am ciulit urechea şi am auzit. Undeva, departe departe, răsunau victorioase trompete de argint. Acest sunet multiplu pulsa, creştea şi parcă se apropia. Sângele ne îngheţă în vine. Era zumzetul ţânţarilor, dar deocamdată nu al tuturor, ci numai al comandanţilor de companii sau poate chiar numai de la comandanţii de batalioane în sus. Şi cu privirea tainică, internă, a animalului căzut în capcană, am văzut în jur hectare de noroi cleios, acoperite cu smocuri de rogoz, cu frunze putrede puternic stratificate, cu crengi putrezite, răvăşite, totul în umbra plopilor tremurători, slabi şi bolnăvicioşi. Pe toate aceste hectare, pe fiecare centimetru pătrat se găseau brigăzi întregi de canibali uscaţi şi roşcaţi, răi, înfometaţi şi pătrunşi de spirit de sacrificiu.

— Lavr Fedotovici! îngăimă Hlebovvodov. Ţânţarii!

— Am o propunere! strigă nervos Farfurkis. Să amânăm cercetarea acestui dosar până în octombrie... nu, până în decembrie!

— Grrrm, rosti Lavr Fedotovici uimit. Publicului nu îi este clar...

Aerul din jurul nostru se umplu de mişcare. Hlebovvodov ţipă şi se plesni cu toată forţa peste faţă. Farfurkis îl imită. Lavr Fedotovici prinse a se întoarce uşor, cu mirare, şi atunci se întâmplă imposibilul: un pirat imens, roşcovan, căzu pe fruntea lui Lavr Fedotovici şi, dintr-o mişcare, întocmai ca la o paradă, fără a mai ţinti, îşi înfipse spada până la gardă. Lavr Fedotovici

se dădu înapoi. Era zguduit, nu înţelegea nimic, nu ştia ce să mai creadă. Şi începu.

Scuturând capul întocmai ca un cal, dând din coate, am întors automobilul pe spaţiul îngust dintre plopii tremurători. În dreapta mea, Lavr Fedotovici icnea indignat şi se foia, iar de pe bancheta din spate se auzea o furtună de aplauze, de parcă un grup înfierbântat de ulani şi husari imperiali s-ar fi ofensat reciproc cu lovituri. În momentul când am reuşit să întorc maşina, eram deja umflat. Aveam impresia că urechile mi se transformaseră în gogoşi fierbinţi, obrajii în chifle, iar pe frunte parcă îmi crescuseră o mulţime de coarne. „Înainte! auzeam ţipete din toate părţile. Înapoi! Bagă viteză! Dă-i bice! Te bag în tribunal, tovarăşe Privalov.” Motorul urla, rafale de noroi zburau în toate direcţiile, maşina sărea precum un cangur, dar viteza era mică, oribil de mică, iar în faţa noastră se ridicau de pe nenumărate aeroporturi tot mai multe escadrile, escadre, armade. Superioritatea aeriană a inamicului era absolută. În afară de mine, toţi îşi făceau exasperaţi autocritica, care se transforma treptat în autotortură. Eu însă nu-mi puteam lua mâinile de pe volan şi nu puteam nici măcar să-mi folosesc picioarele. Aveam liber un singur picior şi mă scărpinam nebuneşte cu el peste tot, până unde puteam să ajung. Apoi, într-un sfârşit, am scăpat din păduricea de plopi tremurători, înapoi pe malul lacului. Drumul era mai bun şi ducea în sus, pe o colină. Mă izbi în faţă un vânt puternic. Am oprit maşina. Am răsuflat adânc şi am început să mă scarpin. Mă scărpinam cu frenezie şi nu puteam să mă opresc, iar când totuşi am terminat, am observat că Troica tocmai isprăvise de înfulecat administratorul. Acesta fusese învinuit de pregătirea şi realizarea acestui act terorist, i-au cerut socoteală pentru fiecare picătură de sânge suptă din membrii Troicii şi pentru asta o va plăti cu vârf şi îndesat. Ceea ce mai rămăsese din administrator, în momentul când mi-am recăpătat vederea, auzul şi gândirea, nu putea să fie practic numit un administrator propriu zis: două-trei oase roase, o privire goală şi un mormăit slab („Dumnezeule Iisuse, Mântuitorul nostru...”).

— Tovarăşe Zubo, rosti în fine Lavr Fedotovici. Dar ce, aţi terminat de citit dosarul? Continuaţi să raportaţi.

Administratorul începu să adune cu mâinile tremurânde foile răspândite prin maşină.

— Citiţi direct doar esenţa pe scurt a inexplicabilităţii, ordonă Lavr Fedotovici.

Administratorul, suspinând pentru ultima oară, citi cu o voce întretăiată:

— Mlaştină mare, din străfundurile căreia se aud din când în când bubuituri şi văicăreli.

— Şi? întrebă Hlebovvodov. Şi mai departe?

— Mai departe nimic. Asta-i tot.

— Cum adică tot? ţipă deznădăjduit Hlebovvodov. M-au omorât! M-au spintecat! Şi pentru ce? Văicăreli... Pentru ce ne-ai adus aici, teroristule? Ne-ai adus aici doar ca să ascultăm nişte sunete? Pentru ce mi-am dat sângele? Uită-te la mine, cum o să apar eu acum în hotel? Mi-ai subminat autoritatea pentru toată viaţa! Am să te fac să putrezeşti, de n-o să mai rămână din tine nici văicăreli, nici bubuituri!

— Grrrm, făcu Lavr Fedotovici şi Hlebovvodov amuţi.

— Există o propunere, continuă Lavr Fedotovici. Având în vedere că dosarul cu numărul treizeci şi opt, purtând denumirea de „Mlaştina Vacii”, reprezintă un pericol extraordinar pentru popor, se supune raţionalizării capitale sus numitul fenomen inexplicabil, mai precis, recunoaşterea sus numitului fenomen inexplicabil ca fiind iraţional transcendental şi, deci, inexistent în realitate. Drept urmare, acesta va fi exclus pentru totdeauna din memoria poporului, adică din hărţile geografice şi topografice.

Hlebovvodov şi Farfurkis aplaudară nebuneşte. Lavr Fedotovici îşi scoase de sub banchetă geanta gigantică şi o culcă pe genunchii lui.

— Proces verbal! ceru el.

Pe geantă apăru procesul verbal de măsură capitală.

— Semnături!

În procesul verbal apărură şi semnăturile.

— Sigiliul!!!

Uşa seifului zăngăni, ne izbi un val de miros greu, de cancelarie, şi în faţa lui Lavr Fedotovici apăru Marele Sigiliu Rotund. Lavr Fedotovici îl luă cu ambele mâini, îl ridică deasupra procesului verbal şi îl apăsă cu putere în jos. Pe cer flutură o umbră posomorâtă şi automobilul se lăsă puţin pe suspensii. Lavr Fedotovici înghesui geanta sub banchetă şi continuă:

— Pentru întreţinerea iresponsabilă în Colonie a „Mlaştinii Vacii”, care este iraţională şi transcendentală şi deci inexistentă în realitate, pentru neasigurarea unei securităţi a muncii depuse de Troica, precum şi pentru eroismul de care a dat dovadă alături de aceasta, îi aducem mulţumiri cu consemnare în dosar tovarăşului Zubo, administratorul Coloniei. Mai sunt alte propuneri?

Puţin ţicnit din cauza emoţiilor, Hlebovvodov propuse condamnarea la moarte prin împuşcare a administratorului Zubo şi confiscarea averii. Farfurkis se opuse însă cu o voce stinsă, spunând că, din păcate, aşa ceva nu este uman, deci, până la urmă, el susţine în totalitate propunerea lui Lavr Fedotovici.

— Următorul, rosti Lavr Fedotovici. Ce mai avem pentru astăzi, tovarăşe Zubo?

— Un loc fermecat, se învioră administratorul. Nu e departe de aici, la vreo cinci kilometri.

— Ţânţari? întrebă Lavr Fedotovici.

— Dumnezeule Hristoase… spuse zelos administratorul. Mântuitorul nostru… Nu sunt. Poate furnici…

— Bine, constată Lavr Fedotovici. Viespi? Albine? continuă, arătând o mare clarviziune şi grijă vigilentă pentru popor.

— Nu, Doamne fereşte, spuse administratorul.

Lavr Fedotovici tăcu mult timp.

— Tauri turbaţi? întrebă într-un sfârşit.

Administratorul îl asigură că nici nu poate fi vorba de tauri prin aceste locuri.

— Da’ lupi? întrebă suspicios Hlebovvodov.

Prin împrejurimi nu se găseau însă nici lupi, ba chiar nici urşi, de care îşi amintise la vreme Farfurkis.

Până când au exersat într-ale zoologiei, eu am studiat harta, căutând cel mai scurt drum către locul fermecat. Măsura capitală îşi făcuse efectul. Pe harta Tmuscorpionului era trecut râul Scorpionel, lacul Fiarelor, era şi un oarecare loc denumit Brusturi, în schimb „Mlaştina Vacii”, care se întindea odată între lacul Fiarelor şi Brusturi, dispăruse. În locul ei apăru pe hartă o pată albă, anonimă, în genul celei care se poate vedea pe vechile hărţi în dreptul Antarcticii.

Am fost însărcinat să continuu deplasarea şi am pornit-o la drum. Am trecut de nişte lanuri de ovăz, ne-am strecurat printr-o turmă de vaci, am ocolit Crângul Rotund, am trecut peste Pârâul Rece şi după o jumătate de oră am ajuns în faţa locului fermecat.

Era un deal. Un versant al lui era acoperit de o pădure. Probabil că în trecut pădurea se întindea peste tot în aceste locuri, până la Kitejgrad, dar fusese distrusă şi rămăsese doar ceea ce se vedea pe deal. Pe vârful lui se zărea o căsuţă înnegrită, iar pe povârnişul din faţa noastră hoinăreau, sub ocrotirea unui câine mare şi plictisit, două vaci şi un viţel. Lângă cerdac, nişte găini scurmau pământul, iar pe acoperişul casei stătea o capră.

— De ce v-aţi oprit? mă întrebă Farfurkis. Trebuie să mai înaintaţi, doar nu o s-o luăm pe jos...

— După toate aparenţele se pare că au şi lapte... adăugă Hlebovvodov. Aş bea acum nişte lapte. Când, mă-nţelegi, te otrăveşti cu ciuperci este foarte bine să bei nişte lapte. Mergi, mergi, ce mai stai!

Administratorul încercă să-i explice că este imposibil să ne apropiem de deal, dar explicaţiile lui au fost întâmpinate de o mirare atât de îngheţată din partea lui Lavr Fedotovici, iar la văicărelile lui Farfurkis: „Smântână! De la beci!”, se molipsi atât de tare de gândul la calităţile curative ale laptelui proaspăt muls, încât nu mai protestă deloc. La drept vorbind, nici eu nu l-am înţeles, dar totodată am devenit curios.

Am pornit motorul şi maşina se îndreptă veselă spre deal. Kilometrajul îşi porni numărătoarea, anvelopele scârţâiau pe iarba ţepoasă, Lavr Fedotovici privea strict înainte, iar pe bancheta din spate, în aşteptarea laptelui şi a smântânii, începu disputa în privinţa hranei pe care o consumă ţânţarii în zona mlaştinii. Hlebovvodov deduse din propria experienţă că ţânţarii se hrănesc exclusiv cu salariaţii ce au funcţii de conducere şi se află în deplasări pentru inspecţii. Farfurkis, trădându-şi dorinţa de realitate, era convins că ţânţarii trăiesc prin autofagie. Administratorul bâiguia ceva cu blândeţe, dar stăruitor, despre dumnezeire, despre un fel de rouă dumnezeiască şi acride fripte. Am mers aşa vreo douăzeci de minute. Când kilometrajul indică parcurgerea a cincisprezece kilometri, Hlebovvodov se trezi.

— Ce se întâmplă? întrebă acesta. Mergem-mergem, da’ dealul unde a fost, tot acolo şi e... Băgaţi viteză, tovarăşe şofer! Ce-i cu dumneata, frăţioare?

— N-o să ajungem până la deal, spuse blând administratorul. Doar e fermecat. N-o să ajungem nici cu maşina, nici pe jos... O să consumăm benzina degeaba.

Am amuţit cu toţii şi kilometrajul mai înregistră încă şapte kilometri. Dealul nu se apropie nici măcar cu un metru. Atrase la început de huruitul motorului, vacile se uitară un timp spre noi, apoi îşi pierdură interesul şi-şi cufundară din nou capetele în iarbă. În spate, creştea indignarea. Hlebovvodov şi Farfurkis schimbau în surdină replici serioase şi ameninţătoare. „Sabotaj”, spunea Hlebovvodov. „Sabotaj, îl contrazicea Farfurkis, dar criminal.” Apoi au trecut la şoapte şi nu am auzit decât: „...Pe butuci... păi, sigur, roţile se învârtesc, iar maşina stă pe loc. Administratorul?... Poate că şi locţiitorul temporar al consultantului... benzina... subminarea economiei... apoi vor trece maşina la pierderi din cauza kilometrilor parcurşi, iar ea este nou-nouţă...” Nu le dădeam atenţie acestor papagali înrăiţi, când, deodată, se auzi trântitul portierei şi Hlebovvodov ţipă cu un urlet groaznic ce se îndepărta fulgerător. Am apăsat frâna cu toată forţa. Lavr Fedotovici, continuându-şi mişcarea, fără să-şi schimbe poziţia, se izbi de parbriz cu o lovitură ca de lemn. Am văzut negru în faţa ochilor din cauza izbiturii, iar dinţii metalici ai lui Farfurkis clănţăniră lângă urechile mele. Maşina derapă. Când se mai aşternu praful, l-am văzut în spate, departe, pe tovarăşul Hlebovvodov, care încă se mai rostogolea în urma noastră, gesticulând din membre.

— Dificultate? întrebă Lavr Fedotovici cu vocea lui obişnuită. Părea că nici nu înregistrase izbitura. Tovarăşe Hlebovvodov, îndepărtaţi-o.

Dificultatea a fost îndepărtată după destul de multă vreme. Am fost nevoiţi să mergem după Hlebovvodov, trântit la vreo treizeci de metri în urmă, jumulit, cu pantalonii plezniţi şi foarte mirat. Am dedus faptul că ne suspendase, pe mine şi administrator datorită complotului: chipurile, am pus neobservaţi maşina pe butuci şi am rulat kilometrajul în scopuri egoiste. Pătruns de simţul datoriei, se hotărâse să coboare şi să se uite sub maşină pentru a ne demasca. Acum era literalmente uluit că nu reuşise asta. Împreună cu administratorul l-am tras spre maşină şi l-am culcat astfel încât să se convingă şi singur de greşeala lui, iar noi ne-am grăbit între timp să-l ajutăm pe Farfurkis, care îşi tot căuta şi nu reuşea să-şi găsească ochelarii şi proteza dentară de sus. Farfurkis căuta în maşină, dar administratorul găsi lucrurile departe, înainte.

Încurcătura a fost lichidată definitiv, loviturile primite de Hlebovvodov erau destul de superficiale, iar Lavr Fedotovici,

înţelegând de-abia acum că nu este, nu va fi şi nici nu se poate căpăta lapte proaspăt muls, făcu propunerea de a nu se mai cheltui benzina poporului şi de a ne vedea de obligaţiile noastre directe.

— Tovarăşe Zubo, spuse. Raportaţi dosarul.

Dosarul douăzeci şi nouă, aşa cum era de aşteptat, nu avea nici nume, nici prenume, nici patronimic. Exista doar denumirea convenţională de „Fermecatul”. Anul naşterii se pierduse în străfundurile veacurilor, iar locul naşterii era determinat de coordonate cu o exactitate de minute de arc. Naţionalitatea Fermecatului era rusă, nu avea studii, limbi străine nici nu visa, profesiunea era dealul, iar locul de muncă actual era din nou determinat de sus menţionatele coordonate. Fermecatul nu fusese niciodată în străinătate, ruda apropiată era mama – pământul umed, iar domiciliul stabil era iarăşi localizat prin aceleaşi coordonate şi cu aceeaşi precizie. În privinţa esenţei pe scurt a inexplicabilităţii, Vîbegallo, fără prea multe discuţii, se exprimase concis: „În primul rând, nu răzbaţi cu maşina, iar în al doilea rând, nu răzbaţi nici pe jos”.

Administratorul jubila. Dosarul se îndrepta sigur spre raţionalizare. Hlebovvodov era mulţumit de anchetă. Farfurkis era încântat de această vădită inexplicabilitate care nu ameninţa cu nimic poporul. Şi Lavr Fedotovici, se pare, nu avea nici el ceva împotrivă. În orice caz, ne anunţă confidenţial că poporul are nevoie de dealuri, ca şi de şesuri, râpe, văgăuni, elbruşi şi kazbeci[42].

Tocmai atunci însă, uşa căsuţei se deschise şi în cerdac ieşi, sprijinindu-se într-un toiag, un bătrân ce purta pâslari şi o cămaşă, lungă până la genunchi şi legată la mijloc. Bătrânul bătu pasul pe loc în prag, se uită la soare punându-şi mâna streaşină, bătu cu toiagul în direcţia caprei pentru a o goni de pe acoperiş şi se aşeză pe trepte.

— Un martor! spuse Farfurkis. Să chemăm poate martorul?

— Şi ce dacă este un martor, spuse cu o voce scăzută administratorul. E ceva oare neclar? Dacă sunt întrebări, pot eu...

— Nu! spuse Farfurkis, privindu-l bănuitor. Nu, de ce dumneavoastră? Dumneata uite unde locuieşti, iar el e localnic.

[42] Elbrus şi Kazbek - vârfuri în Caucaz. Primul, 5 642 m, al doilea, 5 033 în (*n.t.*).

— Să-l chemăm, să-l chemăm! spuse Hlebovvodov. Să ne aducă lapte.

— Grrrm, spuse Lavr Fedotovici. Tovarăşe Zubo, chemaţi martorul pentru dosarul cu numărul douăzeci şi nouă.

— Uf! răbufni administratorul, trântind pălăria de paie la pământ. Dosarul se ruina, văzând cu ochii. Dar dacă ar fi putut să vină aici, ar mai fi stat acolo? Se poate spune că e închis acolo! Cum s-a împotmolit, aşa a şi rămas.

Şi sub privirile atente şi suspicioase ale Troicii, presimţind noi neplăceri şi devenind din această cauză foarte guraliv, administratorul ne povesti, într-o totală disperare, o legendă kitejgrădeană despre un pădurar fermecat pe care îl chema Feofil. Trăia el aşa, fără griji, în căsuţa lui, împreună cu nevastă-sa, că pe atunci era tânăr de tot şi sănătos, când, pe neaşteptate, un fulger verde izbi dealul şi de atunci începură evenimente groaznice. Nevasta lui Feofil tocmai plecase la oraş, iar când s-a întors a văzut ea că nu mai poate să urce dealul, să ajungă acasă. Şi Feofil s-a repezit spre ea. Două zile şi două nopţi a fugit pe deal spre ea, fără să se odihnească, şi tot nu a ajuns-o. Aşa a şi rămas acolo. El acolo, nevastă-sa aici... Apoi, bineînţeles, s-a liniştit, că doar trebuia să trăiască şi el. Aşa trăieşte şi acum. Nu-i nimic, s-a obişnuit...

Ascultând această istorie îngrozitoare şi punând câteva întrebări insidioase, Hlebovvodov făcu pe neaşteptate o descoperire: Feofil scăpase de recensământ, nu se depusese nici o muncă educativă cu el şi nu era imposibil să fi rămas o lipitoare de chiabur.

— Are două vaci, spunea Hlebovvodov. Iată şi viţelul. O capră. Iar impozitele nu le plăteşte... Brusc, ochii lui se holbară. Dacă există viţel, înseamnă că şi taurul e ascuns pe undeva, pe acolo!

— Bineînţeles că are şi taur, recunoscu abătut administratorul. Probabil că paşte undeva, pe partea cealaltă.

— Ehe, frăţioare, ai nişte obiceiuri, spuse ameninţător Hlebovvodov. Ştiam eu, simţeam că eşti un hrăpăreţ şi un mistificator, dar la aşa ceva nu m-am aşteptat din partea ta. Să fii tu alături de chiabur, să-l aperi tu pe chiabur, pe lipitoare...

Administratorul inspiră adânc şi începu să se tânguie:

— Sfântă Fecioară Maria... Doisprezece primapostoli...

— Atenţie! şopti Edik, invizibil.

Pădurarul Feofil îşi ridică brusc capul şi, ferindu-şi ochii de soare cu palma, se uită în direcţia noastră. Apoi se ridică, aruncă toiagul şi începu să coboare încet dealul, alunecând în iarba înaltă. Capra albă, jegoasă, îl urmărea ca o căţeluşă. Feofil se apropie de noi, se aşeză şi îşi propti, gânditor, bărbia în mâna osoasă, maronie. Capra se aşeză alături şi se uită fix la noi, cu ochii galbeni, diavoleşti.

— Oameni ca oameni, spuse Feofil. Uimitor...

Capra se uită la fiecare în parte şi îl alese pe Hlebovvodov.

— Uite, ăsta-i Hlebovvodov, spuse ea. Rudolph Arhipovici. S-a născut în nouă sute zece, la Hohloma, numele i l-au pus părinţii, inspirându-se din romanul aristocratic, ca studii este elev în a şaptea, îi este ruşine de originea părinţilor, a învăţat multe limbi străine, dar nu ştie nici una...

— Ies[43], chicoti Hlebovvodov, ruşinându-se. Natiurlih iavol[44].

— ... o profesie, propriu zis, nu are. În prezent, conducător obştesc. Peste hotare a fost în: Italia, Franţa, amândouă Germaniile, Ungaria, Anglia... şi aşa mai departe, în total patruzeci şi două de ţări. Se laudă şi înhaţă oriunde se află. Principalele trăsături de caracter: o mare vitalitate socială şi adaptare, bazate pe o prostie principială şi pe dorinţa nestrămutată de a fi mai catolic decât Papa.

— Aşa, spuse Feofil. Puteţi să mai adăugaţi ceva la asta, Rudolph Arhipovici?

— Nimic, să trăiţi! răspunse vesel Hlebovvodov. Poate numai... calo... caii... calo-catic... nu, e prea clar!

— Să fii mai catolic decât papa înseamnă, cu aproximaţie, următoarele, spuse capra. Dacă şefii sunt nemulţumiţi de un oarecare savant, dumneavoastră vă declaraţi duşmanul ştiinţei, în general. Dacă şefii nu sunt mulţumiţi de un oarecare străin, dumneavoastră sunteţi gata să declaraţi război la tot ceea ce se află dincolo de pichetul de grăniceri. Clar?

— Pe deplin, spuse Hlebovvodov. Altfel, e imposibil. Avem studii dureros de puţine. Altfel, vezi bine, poţi să greşeşti.

— A furat? întrebă într-o doară Feofil.

— Nu, răspunse capra. Adună ce cade din căruţă.

— A omorât?

— Vai, da’ de unde! râse capra. Personal, niciodată.

---

[43] *Yes* (engl.) - da (*n.t.*).

[44] *Natürlich-jawohl* (germ.) - bineînţeles să trăiţi (*n.t.*).

— Povestiţi-ne orice, îl rugă Feofil pe Hlebovvodov.

— Au fost şi greşeli, turui Hlebovvodov. Oamenii nu sunt îngeri. Cine mănâncă şi nu se pătează! Calul că are patru picioare şi tot se împiedică. Cine nu greşeşte, ăla nu mănâncă... adică nu munceşte...

— Am înţeles, am înţeles, spuse Feofil. O să mai greşiţi?

— Ni-cio-da-tă! spuse Hlebovvodov cu fermitate.

— Vă mulţumesc, spuse Feofil. Se uită la Farfurkis. Dar acest bărbat plăcut?

— Acesta-i Farfurkis, spuse capra. Nu a fost strigat niciodată şi de nimeni după prenume şi patronimic. S-a născut în nouă sute şaisprezece, la Taganrog, studii superioare juridice, citeşte în engleză cu dicţionarul. Profesia: lector. A luat doctoratul în ştiinţe istorice. Tema disertaţiei: „Organizaţia sindicală la fabrica de săpun «Primii pionieri», perioada 1934 – 1940”. Nu a fost în străinătate şi nici nu doreşte. Trăsăturile principale de caracter: prudenţa şi amabilitatea, care câteodată comportă riscul de a atrage asupra lui nemulţumirea şefilor, dar întotdeauna sunt calculate în vederea obţinerii bunăvoinţei şefilor, în viitor...

— Nu e chiar aşa, protestă blând Farfurkis. Dumneavoastră schimbaţi puţin termenii. Sunt prudent şi amabil şi astea sunt trăsăturile caracterului meu, dar nu numai faţă de şefi, aşa sunt eu de la natură, am asta în cromozomi. În privinţa şefilor, obligaţia mea este să arăt, în sus pusele limite juridice, competenţa şefilor.

— Şi dacă ei depăşesc aceste limite?

— Vedeţi, spuse Farfurkis, se simte că nu sunteţi jurist. Nu există nimic mai flexibil şi conciliant decât limitele juridice. Ele pot fi arătate, dar niciodată depăşite.

— Cum staţi cu mărturiile false? întrebă Feofil.

— Mi-e teamă că acest termen este învechit, spuse Farfurkis. Noi nu-l mai folosim.

— Nu a dat niciodată, spuse capra. Crede cu sfinţenie în tot ce mărturiseşte.

— Într-adevăr, ce este minciuna? spuse Farfurkis. Minciuna este respingerea sau denaturarea evenimentului. Dar ce este evenimentul? În condiţiile actualităţii noastre foarte complexe, se poate oare vorbi, în general, de eveniment? Evenimentul este un fenomen sau o acţiune care este mărturisită de martori oculari. Aceştia pot fi însă părtinitori, lacomi sau pur şi simplu

ingraţi. Evenimentul este un fenomen sau o acţiune mărturisită de documente. Documentele pot fi însă falsificate sau fabricate. În fine, evenimentul este un fenomen sau o acţiune fixată personal de către mine. Simţurile mele pot fi însă slăbite sau chiar înşelate de împrejurări superioare. Deci, se vede că evenimentul propriu zis este ceva foarte efemer, nedesluşit, inexact şi refuzul, în general, al acestei noţiuni apare ca o necesitate naturală. În acest caz însă, minciuna şi adevărul devin automat noţiuni primare care nu se pot determina prin orice categorie mai generală... Există Marele Adevăr şi antipodul lui, Marea Minciună. Marele Adevăr este atât de măreţ şi veridicitatea lui este atât de izbitoare pentru orice om normal, aşa cum sunt şi eu, încât a-l respinge sau denatura, adică a minţi, devine total lipsit de sens. Iată de ce nu mint niciodată şi, evident, niciodată nu dau mărturii false.

— Subtil, spuse Feofil. Foarte subtil. Bineînţeles, după opinia lui Farfurkis, aceasta rămâne mai departe filosofia lui, a evenimentului?

— Nu, zâmbi capra. Adică filosofia rămâne, dar Farfurkis nu are nimic de-a face cu ea. Nu el a inventat-o. El, în general, nu a inventat nimic, în afară de disertaţia lui, aşa că de la el nu ne rămâne decât această disertaţie, ca exemplu pentru lucrările de acest gen.

Feofil căzu pe gânduri.

— Dacă am înţeles bine, spuse Farfurkis, adresându-i-se lui Feofil, totul s-a terminat, iar noi ne putem întoarce la treburile noastre.

— Încă nu, răspunse Feofil, dezmeticindu-se. Aş fi vrut să pun câteva întrebări acestui cetăţean...

— Cum?! exclamă perplex Farfurkis. Lui Lavr Fedotovici?

— Opinia publică... spuse Lavr Fedotovici, privind undeva cu binoclul.

— Întrebări lui Lavr Fedotovici? mormăi şocat Farfurkis.

— Da, confirmă capra, lui Vuniukov Lavr Fedotovici, născut în...

— Gata, şopti invizibil Edik. Nu mai este energie. Acest Lavr Fedotovici este ca un butoi fără fund...

— Dar ce-nseamnă asta? ţipă disperat Farfurkis. Tovarăşi! Dar unde o să ajungem iarăşi? Ce-nseamnă asta? Nu e plăcut...

— Corect, îl susţinu Hlebovvodov. Nu e treaba noastră. Să lăsăm miliţia să se descurce.

— Grrrm, rosti Lavr Fedotovici. Mai sunt alte propuneri? Sunt întrebări pentru raportor? Exprimând opinia generală, propun ca dosarul cu numărul douăzeci şi nouă să îl raţionalizăm în calitate de fenomen inexplicabil şi care prezintă interes pentru Ministerul industriei alimentare şi pentru Ministerul Finanţelor. În scopul utilizării propun ca, pentru început, dosarul cu numărul douăzeci şi nouă, zis şi „Fermecatul”, să fie transmis procuraturii raionului Tmuscorpion.

Am privit vârful dealului. Pădurarul Feofil, sprijinindu-se greoi în toiag, stătea în cerdac, privind pe sub palmă împrejurimile. Capra umbla prin grădină. Am fluturat bascul în semn de rămas bun. Suspinul plin de amărăciune al lui Edik cel invizibil se făcu auzit în urechea mea o dată cu lovitura grea a Marelui Sigiliu Rotund.

Epilog

În dimineaţa următoare, abia m-am trezit că imediat am şi simţit cum totul este lipsit de speranţă şi amar. Edik, numai în chiloţi, stătea la masă, ciufulit, sprijinindu-şi capul în mâini, iar în faţa lui, pe o bucată de ziar, străluceau piesele remoralizatorului, desfăcut până la ultimul şurub. Se vedea lesne că şi lui Edik îi este la fel de rău şi că nu mai trage nici o speranţă.

Aruncând plapuma de pe mine, am coborât pe podea, am scos din buzunarul scurtei o ţigară şi am aprins-o. În alte împrejurări, această faptă nesăbuită ar fi provocat reacţia neîntârziată şi intransigentă a lui Edik, care nu suporta dezordinea şi aerul viciat. În alte împrejurări, nici eu nu aş fi putut să fumez pe stomacul gol, ba încă în prezenţa lui Edik. Astăzi însă ne era totuna. Eram înfrânţi şi stăteam pe marginea prăpastiei.

În primul rând, nu ne-am făcut somnul. Asta-i una, cum ar fi spus Modest Matveevici. Ne-am perpelit posomorâţi în paturile noastre până la ora trei noaptea, făcând bilanţuri deprimante, deschizând şi închizând geamurile, bând apă, iar eu chiar muşcând perna.

Nu fusese îndeajuns că ne dovediserăm neputincioşi în faţa acestor canalagii. Asta n-ar fi fost nimic. La urma urmei, nimeni nu ne-a învăţat cum trebuie procedat cu ei. Eram încă slăbuţi şi poate necopţi.

Nu fusese îndeajuns că toate speranţele noastre de a primi măcar Cutia Neagră sau Flecarul nostru se risipiseră precum fumul, după istorica discuţie purtată ieri lângă uşa hotelului. În fond, duşmanul poseda o armă atât de puternică, aşa cum era Marele Sigiliu Rotund, în timp ce noi nu aveam nimic cu ce să contraatacăm.

Acum, în plus, era vorba de soarta noastră în viitor.

Istorica discuţie de lângă intrarea hotelului se desfăşurase cam în felul următor. Abia parcasem maşina prăfuită lângă hotel, că lângă noi apăru ca din pământ Edik, acum neobişnuit de sever.

EDIK: Scuzaţi-mă, Lavr Fedotovici. Nu puteţi să-mi acordaţi câteva minute?

LAVR FEDOTOVICI (pufnea, îşi lingea muşcăturile de ţânţari de pe mâini, aştepta să i se deschidă portiera).

HLEBOVVODOV (arţăgos): S-au terminat audienţele.

EDIK (încruntându-se): Aş vrea să ştiu când vor fi rezolvate cererile noastre.

LAVR FEDOTOVICI (lui Farfurkis): Bere – asta vine de la „a bea”.

HLEBOVVODOV (gelos): Chiar aşa! Opiniei publice îi place berea.

TOŢI (ies din maşină).

ADMINISTRATORUL (lui Edik): Nu vă agitaţi atâta, anul viitor vom cerceta şi cererile dumneavoastră.

EDIK (cuprins brusc de draci): Pretind să încetaţi cu tărăgăneala! (Stă în uşă, împiedicând intrarea.)

LAVR FEDOTOVICI: Grrrm... dificultate? Tovarăşe Hlebovvodov, lichidaţi-o.

EDIK (luând-o razna): Pretind satisfacerea imediată a cererilor noastre!

EU (abătut): Las-o baltă, doar e inutil...

ADMINISTRATORUL (speriat): Dumnezeule Hristoase... sfânta născătoare de Dumnezeu al Tmuscorpionului... vă implor...

O scenă urâtă. Hlebovvodov, stând în faţa lui Edik, îl măsură din priviri pe acesta, din cap până-n picioare. Edik îşi aruncă în grabă surplusul de furie prin mici fulgere globulare. În jur se adunară Curioşii. Un strigăt printr-un geam deschis: „Trage-i! Ce te mai uiţi? Arde-l la căpăţână!” Farfurkis îi şopti ceva în grabă lui Lavr Fedotovici.

LAVR FEDOTOVICI: Grrrm... Există opinia că noi trebuie să promovăm tineretul nostru talentat. Se propune: tovarăşul Privalov să fie confirmat pe postul de şofer al Troicii, iar tovarăşul Amperian să fie numit locţiitorul temporar al tovarăşului Vîbegallo, în prezent bolnav, cu achitarea diferenţei de salariu. Tovarăşe Farfurkis, pregăteşte proiectul de ordin. Copia – jos. (Merge spre Edik.)

Amabilitatea înnăscută a lui Edik învinse totul. El eliberă drumul, ba chiar deschise uşa în faţa unui om mai în vârstă. Eram uluit, nu văd şi nu aud bine.

ADMINISTRATORUL (îmi strânge bucuros mâinile): Vă felicit pentru promovare, tovarăşe Privalov! Iată că totul s-a aranjat...

LAVR FEDOTOVICI (întârziind în uşă): Tovarăşe Zubo!

ADMINISTRATORUL: Vă ascult!

LAVR FEDOTOVICI (glumeşte): Astăzi, tovarăşe Zubo, vi s-a tras o săpuneală straşnică, aşa că mergeţi acum să faceţi o baie!

Hohotul sinistru al Troicii, îndepărtându-se. Cortina.

Amintindu-mi de această scenă, realizând că pentru mult timp de acum înainte destinul meu era să rămân şoferul Troicii, am strivit mucul de ţigară şi am hârâit:

— Trebuie să evadăm.

— Nu se poate, spuse Edik. E ruşinos.

— Şi dacă rămânem, nu e ruşinos?

— Ba e ruşinos, recunoscu Edik. Noi suntem însă cercetaşii. Încă nu ne-a eliberat nimeni de obligaţiile noastre. Trebuie să suportăm insuportabilul. Trebuie, Saşa! Trebuie să ne spălăm, să ne îmbrăcăm şi să mergem la şedinţă.

Am gemut, dar n-am găsit cu ce să-l contrazic.

Ne-am spălat, ne-am îmbrăcat, ba chiar am şi mâncat. Am ieşit în oraş. Tăceam posomorâţi, eram de plâns.

La intrarea în Colonie, de după un colţ, se abătu asupra mea bătrânelul Edelweis. Edik scoase repede o rublă, dar nu mai obţinu efectul obişnuit. Bătrânelul nu mai era interesat de partea materială, aspira acum la bogăţii spirituale. Îmi cerea, în calitatea mea de conducător, să mă angajez în munca de perfecţionare a agregatului său euristic, iar pentru început să fac un plan detaliat al acestei munci, eşalonat pe timpul rezervat studiilor necesare aspiranturii bătrânelului.

După cinci minute de discuţii, lumina din faţa ochilor mei se transformă în întuneric, cuvinte grele erau gata-gata să-şi ia zborul şi intenţii cumplite tindeau să se realizeze. În disperare, am îndrugat verzi şi uscate despre maşinile autodidacte. Bătrânul mă asculta cu gura căscată, sorbind fiecare sunet şi cred că memora toate aceste bazaconii cuvânt cu cuvânt. Apoi îmi veni o idee. L-am întrebat ca un provocator experimentat, dacă agregatul lui Maşkin este o maşină îndeajuns de complicată. Imediat m-a asigurat surescitat că agregatul este inimaginabil de complicat, încât chiar el, Edelweis în persoană, nu înţelege ce şi cum e pe acolo. „Minunat, am spus. Este cunoscut faptul că orice maşină electronică îndeajuns de complexă posedă capacitatea de autoînvăţare şi

autoreproducere. Deocamdată nu avem nevoie de autoreproducere, dar suntem obligaţi să învăţăm agregatul lui Maşkin să scrie singur texte, fără intermediul omului, ba încă în cel mai scurt termen. Cum se face asta? Vom aplica bine cunoscuta şi de multe ori încercata metodă a antrenamentului de lungă durată. («Metoda Monte-Carlo», se învioră puţin Edik.) Da, Monte-Carlo. Superioritatea acestei metode stă în simplitatea ei. Se ia un text destul de mare, să zicem Viaţa animalelor de Brehm. Maşkin se aşază la agregatul său şi începe să scrie cuvânt după cuvânt, rând după rând, pagină după pagină. O dată cu aceasta, analizatorul agregatului va începe să analizeze... («Gânditorul va gândi», adăugă Edik.) Da, întocmai, va gândi... Şi astfel, agregatul va începe să înveţe. Dumneavoastră nici nu veţi avea timp să ziceţi «peşte», că el va şi începe să scrie singur. Iată, pentru început, luaţi o rublă şi duceţi-vă la bibliotecă, după Brehm...”

Edelweis dădu fuga la bibliotecă, iar noi, puţin încurajaţi de această mică victorie asupra calamităţilor locale, de prima noastră victorie la etajul şaptezeci şi şase, ne-am văzut de drum, bucurându-ne că am terminat-o cu Edelweis pentru totdeauna, că acest bătrân dârz nu-şi va mai băga nasul unde nu-i fierbe oala şi nu ne va mai chinui cu prostia lui, ci va sta cuminte la „Remingtonul” său, bătând clapele şi scoţându-şi limba, în timp ce va picta literele latine. Va bate şi va picta pentru mult timp, iar când vom termina cu Brehm, atunci ne vom avânta la cele treizeci de volume ale lui Charles Dickens, apoi, să dea Dumnezeu, ne vom apuca de cele nouăzeci de volume ale lui Lev Nicolaevici Tolstoi, cu toate scrisorile, articolele, notiţele şi comentariile lui...

Când am intrat în sala de şedinţe, administratorul citea ceva cu voce tare, iar canalagiii, împreună cu Vîbegallo, ascultau şi dădeau din cap. Ne-am aşezat încet la locurile noastre, ne-am stăpânit şi am început să ascultăm şi noi. Un timp nu am înţeles nimic, dar nici nu ne-am străduit. A reieşit destul de repede că astăzi Troica era ocupată cu cercetarea sesizărilor, cererilor şi informaţiilor primite de la populaţie. Fedea ne spusese mai dinainte că o astfel de şedinţă se ţine săptămânal.

Am avut parte de audierea câtorva scrisori.

Elevii din satul Vuniuşino ne scriau despre baba Zoia din aceeaşi localitate. Toţi spun că este o vrăjitoare, că din cauza ei sunt recoltele proaste, iar pe nepotul ei, un fost foarte bun elev,

Vasili Korailiţîn, ea l-a prefăcut într-un huligan cu note proaste, pentru că el a dus piciorul babei la fier vechi. Elevii cereau anchetarea acestei vrăjitoare, în ale cărei vrăji ei nu credeau, fiindcă erau pionieri, dar savanţii să le explice în mod ştiinţific cum se face că ea strică recolta şi cum reuşeşte să prefacă elevii buni în elevi proşti, iar dacă se poate să se schimbe în ea minusurile în plusuri, astfel ca ea să transforme elevii cu note proaste în elevi cu note bune.

Un grup de turişti a văzut la Brusturi un scorpion verde, mare cât o vacă. Scorpionul a adormit paznicii cu ajutorul unor raze necunoscute şi s-a ascuns în pădure, furând totodată alimente pentru o lună. Turiştii îşi ofereau serviciile pentru prinderea dihaniei, cu condiţia să le fie plătite cheltuielile de deplasare.

Un locuitor al oraşului Tmuscorpion, Zaiadlîi P.P., îşi reclama vecinul, care de doi ani încoace îi tot smântâneşte laptele cu ajutorul unei aparaturi speciale. Trebuia să se găsească ac de cojocul lui.

Alt locuitor al Tmuscorpionului, cetăţeanul Krasnodevsko S.T., era indignat că parcul oraşului este spurcat cu tot felul de monştri, de nu mai ai pe unde să te plimbi. Vinovat de toate era administratorul Zubo, care folosea resturile de la bucătăria colonială pentru creşterea a trei porci personali şi a ginerelui său, trântor fără ocupaţie.

Un doctor din satul Bubnovo scria că, operând abdomenul cetăţeanului Panţermanov 115 ani, a găsit în apendicele acestuia o monedă veche sogdiană. Doctorul atrăgea atenţia opiniei publice asupra faptului că defunctul Panţermanov nu fusese niciodată în Asia Mijlocie, iar moneda găsită nu o mai văzuse niciodată până atunci.

Pe restul celor patruzeci şi două de pagini ale scrisorii trimise de înalt eruditul esculap erau descrise ideile sale despre telepatie şi telechinezie, precum şi despre a patra dimensiune. Erau anexate grafice, tabele şi fotografii reprezentând în mărime naturală enigmatica monedă, avers şi revers.

Activitatea se desfăşura fără grabă, cu atenţie. După citirea fiecărei scrisori urmă o pauză lungă, întreruptă de interjecţii profunde. Apoi, Lavr Fedotovici trase dintr-o „Herţegovina-Flor”, îşi întoarse privirea spre Vîbegallo şi îl întrebă ce proiect de răspuns poate raporta Troicii tovarăşul consultant ştiinţific. Vîbegallo zâmbi larg cu buzele sale roşii, îşi mângâie cu

amândouă mâinile barba, ceru permisiunea de a nu se mai ridica şi citi proiectul cerut. Nu-şi prea răsfăţa corespondenţii Troicii cu diversificarea. Răspunsul avea formă standard: „Stimate (ă, ţi) cet... Am primit şi am citit interesanta dumneavoastră scrisoare. Faptele relatate de dumneavoastră sunt bine cunoscute ştiinţei şi nu prezintă interes pentru ea. Totuşi, vă mulţumim călduros pentru observaţiile dumneavoastră şi vă dorim succese în muncă şi în viaţa personală”. Semnătură. Asta-i tot. După mine, asta era cea mai bună invenţie a lui Vîbegallo. Nu puteai să nu simţi o satisfacţie imensă trimiţând o astfel de scrisoare drept răspuns la comunicarea că „cet. Şcin a perforat în peretele meu o gaură şi lasă brin ea gazelor tocsice”.

Iar maşinăria continua să lucreze cu o monotonie plictisitoare. Administratorul zumzăia gângav şi uniform, Lavr Fedotovici râgâia sătul, iar Vîbegallo plescăia din buze. Mă cuprindea o apatie de moarte. Simţeam că totul nu este decât putrefacţie, că mă scufund în mlaştina mişcătoare a entropiei sufleteşti, dar nu mai voiam să lupt. „Ei bine, m-am gândit indolent. Ia mai lasă-i. Oamenii mai trăiesc şi aşa. Tot ce este raţional este şi real, iar tot ce este real este şi raţional. Iar pentru că este raţional, înseamnă că este şi bun. Iar dacă este bun, atunci aproape sigur este şi veşnic... Şi care este de fapt diferenţa între Lavr Fedotovici şi Feodor Simeonovici? Amândoi sunt nemuritori, amândoi sunt atotputernici. Şi la ce bun să te cerţi? De neînţeles... Practic, ce îi trebuie omului? Nişte taine enigmatice? N-am nevoie de ele. Cunoştinţe? La ce bun cunoştinţe, cu un asemenea nivel al salariului? Lavr Fedotovici este chiar superior. Nu gândeşte singur şi nici altora nu dă voie. Nu admite surmenarea colaboratorilor săi, iată un om bun, atent. Iar sub conducerea lui să tot faci carieră. Farfurkis şi Hlebovvodov pot fi îndepărtaţi – în fond, ce sunt ei?... Nu sunt decât nişte proşti care doar subminează autoritatea şefilor. Dar autoritatea trebuie garantată. Dacă Dumnezeu nu a dat minte şefilor, atunci trebuie ca măcar noi să le asigurăm autoritatea. Tu îi garantezi autoritatea, el îţi asigură restul. Principalul este să fii util, necesara... mână dreaptă sau, măcar, stângă...”

Şi aş fi fost pierdut, otrăvit de emanaţiile sinistre ale Marelui Sigiliu Rotund şi ale bandei de canalagii, mi-aş fi sfârşit viaţa, asta în cel mai bun caz, ca exponat în vivariul nostru din institut. Şi Edik ar fi pierit. El se mai zbătea încă, mai lua câte o poză, dar asta nu era decât o aparenţă, în realitate, aşa cum mi-a

mărturisit mai târziu, el visând în tot acest timp să-i ia locul lui Vîbegallo şi să primească pământ pentru loc de casă, în împrejurimile oraşului. Da, am fi pierit. Am fi fost călcaţi în picioare, profitându-se de disperarea noastră şi de prăbuşirea spiritului nostru. Dar într-unul din aceste momente îngrozitoare, un tunet surd zgudui universul din jurul nostru. Ne-am trezit. Uşa era larg deschisă. În prag stăteau Feodor Simeonovici şi Cristobal Jozevici.

Erau cuprinşi de o furie de nedescris. Erau înfiorători. Acolo unde se îndrepta privirea lor, fumegau pereţii şi se topeau geamurile. Lozinca despre popor şi senzaţii se aprinse şi se prăbuşi. Casa tremură şi vibră, i se ridică parchetul măciucă, iar scaunele, îngrozite, se lăsară pe vine, pe picioruşele lor slăbite. Era ceva insuportabil, iar Troica nu rezistă.

Hlebovvodov şi Farfurkis, arătând unul spre celălalt cu mâini tremurătoare, ţipau în cor: „Nu eu! El a făcut totul!”, apoi se prefăcură într-un abur galben şi se risipiră fără urmă.

Profesorul Vîbegallo bâigui un „Mon dio”, se vârî sub măsuţă şi, scoţând de acolo geanta lui mare, o întinse celor ce tunau şi fulgerau, spunându-le: „Asta... Toate materialele, care va să zică, despre aceşti nemernici sunt adunate aici, la mine. Iată-le, materialile cele!”

Administratorul îşi trase gulerul cu înverşunare şi căzu în genunchi.

Lavr Fedotovici, simţind în jur o oarecare incomoditate, îşi răsuci neliniştit gâtul, puţin într-o parte, şi se ridică, înfigându-şi mâinile în pâslă verde.

Feodor Simeonovici se apropie de noi, ne cuprinse pe după umeri şi ne strânse la burdihanul lui. „Hei-hei, răsună vocea atunci când noi, lovindu-ne cap în cap, ne-am lipit de el. N-nu-i nimic, b-bravo... V-aţi ţinut totuşi t-trei zile... E grozav...” Am văzut printre lacrimi cum Cristobal Jozevici, jucându-se ameninţător cu bastonul, se apropie de Lavr Fedotovici şi îi ordonă printre dinţi:

— Ieşi afară!

Lavr Fedotovici se miră, fără să se grăbească.

— Opinia publică... rosti acesta.

— Afară!!! urlă Junta.

O secundă, s-au privit ochi în ochi. Pe faţa lui Lavr Fedotovici se clinti apoi ceva omenesc – poate ruşine, poate frică, poate

ură. Îşi strânse încet în geantă instrumentele prezidenţiale şi şopti:

— Există o propunere: din cauza unor împrejurări deosebite întrerupem pentru o perioadă de timp nedeterminată şedinţa Troicii.

— Pentru totdeauna, spuse Cristobal Jozevici, aşezându-şi bastonul de a curmezişul mesei.

— Grrrm... făcu Lavr Fedotovici, îndoindu-se.

Înconjură maiestuos masa, fără să privească pe cineva, se îndreptă spre uşă şi înainte de a ieşi, anunţă:

— Există părerea că ne vom mai întâlni în alt timp şi în alt loc.

— Puţin probabil, spuse dispreţuitor Junta, muşcând capătul trabucului.

Dar noi totuşi ne-am întâlnit cu Lavr Fedotovici în cu totul alt timp şi în alt loc.

De fapt, asta e cu totul altă istorie.